

Euroopa Ülemkogu 2012. aastal

Euroopa Ülemkogu 2012. aastal

JAANUAR 2013

Selle brošüüri on koostanud nõukogu peasekretariaat.

www.european-council.europa.eu

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2013

ISBN 978-92-824-3758-2

doi:10.2860/58301

ISSN 1977-3161

© Euroopa Liit, 2013

Teabe taasesitamine on lubatud, kui viidatakse algallikale.

Printed in Belgium

TRÜKITUD ÖKOPABERILE.

Sisukord

Euroopa Ülemkogu 2012. aastal	
Euroopa Ülemkogu eesistuja Herman Van Rompuy aruanne	
Pöördeline aasta	5
Euroala stabiilsus	6
Majanduskasv ja töökohtade loomine	10
Euroopa Liit maailmas	14
Sõdadest räsitud kontinendist rahu kontinendiks	17
Tulevikuväljavaated	23
Euroopa Ülemkogu järeldused	
ning riigipeade ja valitsusjuhtide avaldused	25

EUROOPPA-NEUVOSTO	EUROPOS VADOVŲ TARYBA	CONSEJO EUROPEO	EURÓPSKA RADA	EURÓPAI TANÁCS
EIROPADOME	KUNSILL EWROPEW	EUROOPA ÜLEMKOGU	DEI EUROPEISKE RÅD	
CONSILIUL EUROPEAN	EVROPSKÁ RADA	EUROPÄISCHER RAT	AN CHOMHAIRLE EORPACH	
ΕΥΡΩΠΕΪΚΗ ΣΥΒΕΤ	EUROPESE RAAD	ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ	CONSELHO EUROPEU	
RADA EUROPEJSKA	EUROPEISKA RÅDET	EUROPEAN COUNCIL	CONSIGLIO EUROPEO	
EVROPSKI SVET	COMMIJ ECROPEEN	13-14.12.2012		

Euroopa Ülemkogu, detsember 2012

Pöördeline aasta

Kuigi 2012. aasta oli endiselt raske, oli tegemist pöördelise aastaga: samm-sammult oleme juhtimas Euroopat majanduskriisist välja. Pärast suve lõppu oli eksistentsiaalne oht euroalale möödas. Kõik 17 riiki jäävad kindlalt euroalasse, mis on vastutuse ja solidaarsuse seisukohast peamine saavutus. Me taastasime finantsstabiilsuse, mis on eeltingimus majanduskasvu ja töökohtade loomise taastamiseks, mis eelseisval aastal loodetavasti hoogustub. Palju tööd on veel ees, kuid seni tehtud töö tulemused on juba tugevdamas kogu meie liitu tervikuna.

Aruanne „Euroopa Ülemkogu 2012. aastal” hõlmab institutsiooni tegevust 2012. aastal. Kogu tähelepanu tuli pöörata finantsstabiilsusele ning majanduskasvule ja töökohtade loomisele Euroopas, aga ka meid ümbritsevas maailmas toimunud sündmustele – Lähis-Ida rahutustest kuni valitsuse vahetumiseni partnerriikides. Nobeli rahupreemia andmine liidule aasta lõpus tuletas väga õigel ajal meelde meie põhilist eesmärki: töötada koos saavutamaks rahu ja heaolu nii meie kontinendil kui ka kaugemal.

Meie institutsioon toob kokku liidu kõrgeimad juhid: laua ümber on 27 riigipead ja valitsusjuhti, komisjoni president ning Euroopa Ülemkogu eesistuja. Meie ülesanne on panna paika liidu strateegiline kurss. Me määrame kindlaks poliitilised prioriteedid ja võtame vastutuse kriisiolukordades. Parimal viisil toimides on Euroopa Ülemkogu tänu tugevale otsustusvõimele suuteline täitma üldsuse kõrgeid ootusi, mida me oleme korduvalt ka tõestanud.

2012. aastal tervitasime uusi kolleege ja jätsime hüvasti endistega, tulenevalt valitsuse vahetumisest Sloveenias, Slovakkias, Kreekas ja Prantsusmaal. Pidasime kokku neli Euroopa Ülemkogu ametlikku kohtumist (nagu Lissaboni lepingus minimaalselt nõutakse) ja kolm lisakohtumist, millest kaks olid mitteametlikud. Kui võrrelda 2012. aastal toimunud seitset tippkohtumist 2011. aastal toimunud tervelt kaheteistkümne kohtumisega, näitab see veel kord, et Euroopa poliitika on vähehaaval kriisiolukorrast väljumas.

Alates Lissaboni lepingu jõustumisest valitakse Euroopa Ülemkogu eesistuja kahe ja poole aasta pikkuseks ametiajaks ning teda võib tagasi valida ühe korra. Selle ametikoha esimese esindajana tegi mulle väga suurt au, et 1. märtsil, mõni kuu enne minu esimese ametiaja lõppu, palusid kolleegid mul jääda ametisse ka teiseks ametiajaks. Ma nõustusin nende usaldushääletuse tulemusega, kuna on tõeline privileeg teenida Euroopat nii otsustaval ajal. Jätkan oma tööd veendumusega, et minu ülesanne on hoida liidu usaldust: edendada laua ümber olevate juhtide vahel vastastikust mõistmist, teades, et meie ühine ülesanne on säilitada kodanike usaldus liidu vastu.

Euroala stabiilsus

Astusime 2012. aastasse suhteliselt rahulikes oludes. Meie 2011. aasta viimasel kohtumisel tehtud otsus kehtestada uue lepinguga rangemad eelarve-eeskirjad avaldas turgudele positiivset mõju. Keskpanga samal ajal esitatud algatus aitas leevendada muret krediituri kriisi ja sügavama majanduslanguse ohu pärast. 2012. aasta sügisel nii Ateenas kui ka Roomas moodustatud uus valitsus tugevdasid seda ettevaatlikku usaldust. Siiski olime alati teadlikud sellest, et olukord on endiselt haavatav ning kriisi ületamiseks tuleb rohkem tööd teha.

See osutus ka tõeks. Kreeka valitsuse kukkumine veebruaris ja poliitiline ebakindlus erakorraliste valimiste eel vallandas uute, mõnikord vapustust tekitanud sündmuste ahela. Kevadel ilmnisid ka kahtlused seoses Hispaania pangandussektoriga. Taas kord kogesime seda, kuidas ühe riigi saatus võib mõjutada kogu euroala tervikuna. Seega, jätkates kiireloomuliste probleemidega tegelemist, asusime mais majandus- ja rahaliitu tõeliselt välja kujundama – see töö jätkub järgmisel aastal.

Algusest peale juhtis meie jõupingutusi püüdlus saavutada stabiilsus ja vastupanuvõime. Need

pingutused tasusid end ära. Aasta lõpuks olid intressivahed vähenemas, juurdepääs krediidile paranemas ning euroala terviklikkus ei olnud enam ebakindel. Olulised ohud euroalale näivad olevat kadunud.

Vastutuse ja solidaarsuse tugevdamine

Alates kriisi algusest oleme liikunud edasi kahel paralleelsel rindel: vastutus ja solidaarsus. Ühelt poolt suurendades erinevate riikide vastutust, näiteks viies ellu usaldusväärset eelarvepoliitikat; teiselt poolt, väljendades liidus tegelikku solidaarsust, näiteks toetades rahaliselt finantskriisi edasikandumise vastast tulemüüri. 2012. aasta esimestel kuudel muutsime mõlemad põhimõtted siduvamaks ja püsivamaks.

2. märtsil allkirjastasid 25 juhti majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu. See on meie vastutuse leping, mis kohustab osalevaid riike sätestama oma siseriiklikus õiguses ranged fiskaaleeskirjad (nn võlapidur). Niisugune usaldusväärne enesepiirang iga riigi poolt võla ja

eelarvepuudujäägi osas aitab vältida riigivõlakriisi kordumist. Pärast fiskaalkokkuleppe (nagu seda samuti nimetatakse) allkirjastamist pidid kõik juhid veenma oma parlamenti selle kasulikkuses, ning nad tegid seda edukalt: pärast ratifitseerimisi jõustus leping 1. jaanuaril 2013.

Solidaarsus on omakorda sätestatud Euroopa stabiilsusmehhanismis (ESM), mis sai lõpliku kuju aasta alguses. 500 miljardi euro suuruse võimsusega on see Euroopa kaitsekiip finantsvapustuste vastu, meie ühine heidutusrelv. ESM, mis võttis üle meie ajutise päästemehhanismi EFSFi rolli, hakkas toimima oktoobris.

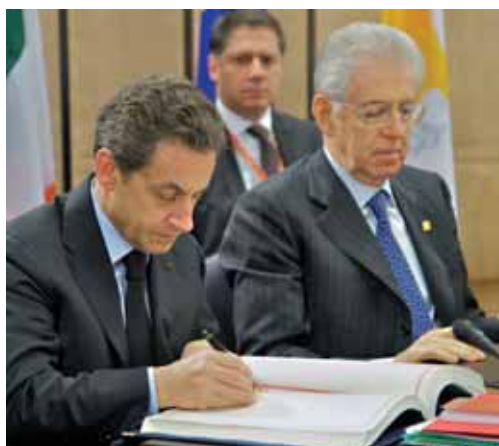
Parandades oma kriisiohje ja -ennetuse vahendeid, ei jätnud me samal ajal kahe silma vahele parimat viisi võlakriisi ületamiseks: majanduskasvu. Seepärast täiendasime fiskaalkokkulepet majanduskasvu ja töökohtade loomise kokkuleppega, milles lepiti kokku juunis (vt täpsemalt allpool). Need kaks kokkulepet käivad käsikäes.

Tõelise majandus- ja rahaliidu suunas

Ebakindlus kevadel nõudis kiiresti pikaajalisema perspektiivi väljatöötamist. Valijate ja investorite poolehoiu võitmiseks oli oluline määrata kindlaks, milline on euroala koht kümne aasta pärast ning kuidas kavatseme kõrvaldada kriisist tingitud struktuursed puudused.

Ma otsustasin pidada arutelu, et käsitleda kõiki võimalusi, ilma tabudeta. Meie mais toimunud mitteametlikul kohtumisel avaldasid kolleegid mitmesuguseid arvamusi erinevate küsimuste kohta, alates eurovõlakirjadest kuni pangandusjärelevalveni. Nad leppisid kokku vajaduses tagada meie majandusliidu vastavus meie rahaliidule ning palusid mul uurida, kuidas seda teha.

Minu juuni aruande „Tõelise majandus- ja rahaliidu suunas”, mille ma koostas koos komisjoni presidendi José Manuel Barroso, eurorühma esimehe Jean-Claude Junckeri ja Euroopa Keskpanga presidendi Mario Draghiga, lähtepunktiks oli, et me peame oma

vastastikusest sõltuvusest õppima. Liikmesriikide poliitilisi otsuseid ei saa vastu võtta isoleeritult, kui nende mõju võib levida kiiresti kogu euroalal tervikuna; need otsused peavad kajastama seda, mida tegelikult tähendab ühise valuuta omamine. Määrasime kindlaks kolm võtmevaldkonda: finantssektor, fiskaalküsimused ja majanduspoliitika. Kuna meetmed kõigis neis valdkondades võivad mõjutada demokraatlikku otsuste tegemist ja vastutust, oli see neljas valdkond, mille esile tõstisime.

Nagu juunis toimunud Euroopa Ülemkogu kohe seejärel tõestas (pankade küsimust käsitledes), võib mõnda meedet võtta lühiajaliselt. Teised meetmed seevastu nõuavad põhjalikumat kaalumist. Seetõttu palusid kolleegid mul töötada aasta lõpuks välja tähtajaline tegevuskava ning esitada selle kohta vahearuanne oktoobris. Protsessi olid aktiivselt kaasatud kõik liikmesriigid – nii euroalasse kuuluvad kui ka mittekuuluvad liikmesriigid – ja Euroopa Parlament. See ühine ettevõtmine aitas jõuda konsensuseni uutes olulistest väljavaadetes euroala tugevdamiseks.

Läbimurre pankade osas

28. juuni: Euroopa juhid otsustasid luua ühtse järelevalemehhanismi, mis hõlmab kõiki euroala panku – mis veel mõni kuu tagasi tundus peaaegu mõeldamatu. Minu arvates oli see meie aasta kõige tähtsam otsus. Leppisime lisaks kokku, et kui toimiv ühtne järelevalemehhanism on kehtestatud, on Euroopa stabiilsusmehhanismi abil võimalik panku otse rekapitalizeerida. Pangandusliidu loomine aitaks tagada

stabiilsuse ja parandada laenuandmise tingimusi. Olime asunud murdma riikide ja pankade vahelist nõiaaringi.

Selle otsusega, mis üllatas paljusid, toimusid juhid minu eelnevalt esitatud aruande peamise järelduse kohaselt. Olukord Hispaania pangandussektoris oli viinud arusaamani, et tuleb kiiremini edasi liikuda. Pärast seda, kui olime seadnud kursi, hakkas kõik ilmet võtma. Kohe pärast suve lõppu olid komisjonil seadusandlikud ettepanekud koostatud; kolme kuu pärast jõudsid rahandusministrid kokkuleppele ning parlament võttis oma seisukoha vastu parlamendikomisjoni tasandil. See näitab, et kui liit tahab, on ta võimeline aegsasti ja otsustavalt tegutsema, mis on meie usaldusväarsuse oluline proovikivi.

24 tundi pärast seda, kui rahandusministrid olid kokku leppinud järelevalve tehnilistes üksikasjades, asusime 14. detsembril juba järgmise sammu juurde: ühtne kriisilahendusmehhanism. Eesmärk on tagada, et mis tahes panga maksejõuetust käsitletakse kiiresti ja nõuetekohaselt ning kõigi parimaid huve silmas pidades, et vähendada riske maksumaksjatele ja majandusele. Edusammude tegemine seoses pangandusliiduga jääb 2013. aastal esmatähtsaks kohale.

Mõõnale järgneb tõus

Nii nagu meie juunis tehtud otsus pankade kohta andis meile edumaa (mõni võiks öelda, et tavatult), kulgesid sündmused positiivses suunas ka teistel rinnetel. Eriti olulised olid 19. juunil korraldatud Kreeka parlamendivalimised (pärast mais toimunud vooru, mis ei pakkunud lahendust), mille tulemusena saavutasid

häälteenamuse riigi euroalasse jäämisele pühendunud parteid. See oli tõeline kergendus, mis näitas ka, et raske valiku ees näitavad valijad enamasti üles suuremat vastutustunnet kui pessimistid ennustavad.

Usaldus euroala vastupanuvõime ja terviklikkuse vastu tõusis pärast suve lõppu veelgi, eriti siis, kui Euroopa Keskpank 6. septembril – mil kindlameelsed juhid käsitlesid otsustavalt pangandusjärelevalvet – lubas anda piiramatut, kuid tingimuslikku toetust turu surve all olevatele riikidele. Nädal aega hiljem kuulutas Saksa konstitutsioonikohus Euroopa stabiilsusmehhanismi põhiseadusega kooskõlas olevaks ning samal õhtul andsid julgustust ka Madalmaades toimunud valimiste tulemused. Järgides Iirimaa astunud samme sel suvel, valmistas Portugal edukalt ette oma tagasipöördumist pikaajaliste võlakirjade turgudele. Ning detsembris aitas rahandusministrite langetatud oluline otsus tagada Kreeka võla jätkusuutlikkuse. Aasta lõpuks hakkas selgeks saama, et euro jääb püsima.

Testi läbimine

Teataval moel on töö, mida Euroopa valitud poliitilised juhid teevad laua ümber istudes ja ühiste poliitiliste vastuste üle otsustades, vaid pool kogu tegelikust tööst. Töö teine pool on üldsuse veenmine nende otsuste asjakohasuses. Riigipead ja peaministrid Euroopa Ülemkogul tunnetavad selgelt seda kahekordset vastutust. Ning nad tegutsevad selle alusel.

Eurokriis on muutnud paljutki. Kui vaadata meie liitu, siis seisavad kodanikud peaaegu esmakordselt silmitsi valusa tõsiasiaga, et hüvedel on oma hind. Näiteks

nõuab ühisraha kaitsmine väljaminekuid ja jõupingutusi. Samuti mõistavad kodanikud nüüd esimest korda, et see olukord mõjutab neid kõiki. See, mis toimub mõnes teises riigis pankade, spekulatsioonimullide või eelarvega, mõjutab ka neid.

Jagatud vastutus Euroopa ühise hüvangu eest võib olla valus avastus inimestele, kes näevad vaeva selleks, et oma riigis tööd leida või ots sotsiaalselt välja tulla. Mõned vaatlejad on teinud ennatliku järelduse, et kriis on lõhkunud Euroopa riikide vahelise solidaarsuse. Ma ei ole sellega sugugi nõus. Kriis on näidanud, milline peab üks liit olema. See on Euroopa Liidu ajaloos esimene tõeline solidaarsuse proovikivi. Loomulikult on pingeid ja takistusi, on vastuseisu ja kriitikat. Kuid siiski – üheskoos tehakse väga suuri jõupingutusi, millesse on kaasatud kõik euroala riigid, kõik Euroopa Liidu institutsioonid ja kõik kodanikud, eesmärgiga koondada poliitiline tahe, parlamentide enamused ning vahendid ja raha, et üksteist aidata ja sellest kriisist koos välja tulla. See on kaasvastutuse ja solidaarsuse proovikivi ning ma olen veendunud, et meie, eurooplased, läbime selle testi.

Majanduskasv ja töökohtade loomine

Finantsstabiilsuse taastamine, mis oli 2012. aasta peamine mureküsimus, ei ole iseenesest lõppeesmärk, vaid pigem vahend eesmärgini jõudmiseks, milleks on majanduse elavdamine. Tarbijate ja investorite usalduse taastamine on ettevõtlike ja tööhõive õitsengu seisukohast peamise tähtsusega.

Euroopas ellu viidud karmidel reformidel oli usalduse suurendamisel tähtis osa. Ka 2012. aastal näitasid liikmesriikides tehtud julged otsused meie jõupingutuste tõsidust. Paljud Euroopa Ülemkogu kolleegid haarasid härjal sarvist ning astusid vastu igasugustele varjatud huvidele, eesmärgiga edendada struktuurireforme, mis oleksid igal juhul olnud vajalikud ka siis, kui poleks olnud kriisi ja kui poleks olnud eurot.

Nii ulatuslikud muutused on paratamatult aeganõudvad. Siiski hakkasid reformid 2012. aastal juba teatavaid tulemusi andma. Mitmes riigis, sealhulgas turu surve all olevates riikides – Kreekast Portugalini, Iirimaast Itaalia ja Hispaaniani –, on konkurentsivõime paranemas, eelarveolukord parem ning eksport kasvab. Ent veel läheb aega, enne kui avaldub täielik mõju majandusele. Alati tekib ajaline viivitus: kui stabiilsus on taastatud, kulub aega, enne kui suurenevad investeeringud ja majanduskasv. Ning kui taastub majanduskasv, kulub samuti aega, enne kui tööhõive hakkab kasvama.

Töötuse vastu võitlemine

Töötuse tasemed kogu liidus on vastuvõetamatult kõrged: ilma tööta on 26 miljonit meest ja naist. Tõsi, vähestes liikmesriikides, nagu Austria, Madalmaad, Luksemburg ja Saksamaa, on töötuse tase endiselt üsna madal; Balti riike iseloomustas 2012. aastal isegi rekordiline töötuse taseme langus. Kuid enamikus muudes liikmesriikides töötus kasvas. Eriti murettekitav

on noorte töötus (üks neljandik ja mõnes riigis isegi 50% noortest), mis seab ohtu kogu põlvkonna. Seetõttu keskendusime kogu aasta vältel majanduskasvu ja töökohtade loomise tingimuste parandamisele, eelkõige aasta esimesel poolel toimunud neljal Euroopa Ülemkogu kohtumisel, kusjuures kahel kohtumisel oli see meie päevakorras ainus teema.

Noorte töötusele keskenduti jaanuaris: tihedas koostöös komisjoniga otsustasid juhid suunata ELi kättesaadavad vahendid taas noorte aitamise praktikakohtade, töökogemuse, esimeste korralike lepingute, alustavate ettevõtjate ja sotsiaallettevõtjate toetamise ning väikestes ja keskmise suurusega ettevõtetes töökohtade loomise abil. Märtsis leppisime muu hulgas kokku tööandjatele töötajate töölevõtmise stiimulite loomises, näiteks suunates maksustamise rõhuasetuse tööjõult mujale või vähendades bürokraatiat. Mais toimunud mitteametlikul õhtusöögil arutasime muid väljavaateid, mis kuu aega hiljem avaldusid ulatuslikemates otsustes.

Juunis vastu võetud majanduskasvu ja töökohtade loomise kokkuleppes lubasid Euroopa juhid mobiliseerida kõik võimalikud vahendid, et tegelda töötusega, käsitleda kriisi sotsiaalseid tagajärgi ja parandada meie majanduste konkurentsivõimet. Eelkõige võtsime kohustuseks:

- soodustada töökohtade loomist ja töötajate liikuvust ning investeerida oskustesse ja koolitusse;
- säilitada majanduskasvu tõukejõud, näiteks investeeringud energeetikasse, innovatsiooni ja haridusse;
- süvendada ühtset turgu, eriti digitaaltööstuste puhul;

Euroopa Ülemkogu liikmed kõnelemas Euroopa parlamentides

2012. aasta esimene pool, Euroopa Liidu Nõukogu roteeruv eesistujariik on Taani

- toetada innovatsiooni, teadusuuringuid ja tööstusalast konkurentsivõimet;
- ning rakendada kaubanduse kui majanduskasvu ühe mootori potentsiaali.

Investeerimine majanduskasvu

Majanduskasvu ja töökohtade loomise kokkulepe on ka majanduse rahastamise kohustus. Me võtsime kasutusele 120 miljardit eurot koheseks investeerimiseks: 55 miljardit eurot Euroopa struktuurifondidest, 5 miljardit eurot projektivõlakirjade katsealgatusest ning 10 miljardit eurot Euroopa Investeeringupanga kapitali suurendamiseks, suurendades selle üldist laenuandmisvõimet 60 miljardi euro võrra. Suurem osa rahalistest vahenditest on mõeldud toetama algatusi sellistes

valdkondades nagu transport, energeetika ja digitaalvõrgud ning teadusuuringud, aidates ka riikidel ja ettevõtjatel meelitada ligi täiendavaid investeeringuid.

Juunikuisel kohtumisel saavutasime ka lõpliku läbimurde ühtse Euroopa patendi loomisel, mis lõpetas kõigi kergenduseks aastakümneid kestnud läbirääkimised. Ühtsest patendist, mis vähendab 80% võrra Euroopa patentimiskulusid, mis on 20 korda kõrgemad kui USAs või Jaapanis, saavad palju kasu kogu kontinendi ettevõtjad.

Majanduskasvu rahastamise puhul võib olla oluline roll meie ühisel mitmeaastasel eelarvel, mille üle toimusid 2012. aastal läbirääkimised. Kuigi eelarve moodustab vaid 1% meie SKPst, on esmajoones tegemist investeeringutele suunatud eelarvega. Novembris toimunud Euroopa Ülemkogu erakorralisel kohtumisel

2012. aasta teine pool, Euroopa Liidu Nõukogu roteeruv esistujariik on Küpros

alustasime ülemkogu tasandil läbirääkimisi ajavahemiku 2014–2020 üle. Lisaks ELi-poolse rahastamise kogusumma kindlaksmääramisele dekaadi ülejäänud aastateks hõlmab see põhimõtteliste valikute tegemist: millised on prioriteedid järgmise põlvkonna jaoks, millised poliitikameetmed toetavad kõige paremini majanduskasvu, kuidas olemasolevaid ressursse kõige paremini ära kasutada? Nagu ka eelnevatel eelarveläbirääkimistel, ei olnud võimalik esimese korraga kokkuleppele jõuda. Kuid oli olemas piisav poliitiline tahe ja seisukohtade lähenemine, mis andis mulle kindlust, et otsus on saavutatav 2013. aasta alguses.

Kursi hoidmine

ELis ja siseriiklikes asutustes töötavad kõik selle nimel, et viia meie majanduskasvu ja töökohtade loomisega seotud kohustused ellu, mis muudab kohapeal palju.

Prioriteet on rakendamine. Seda jälgib tähelepanelikult Euroopa Komisjon, kes analüüsib iga riigi tulemusi ja konkreetset olukorda. Ma leian, et minu kohustus on tuletada kolleegidele – leebelt, kuid järjepidevalt – meelde nende isiklike lubatusi ja kollektiivseid kohustusi, ning ma olen seda korrapäraselt teinud, et vaadata läbi majanduskasvu ja töökohtade loomise kokkuleppe meetmete osas tehtud edusammud.

Globaliseerunud ja vananeva elanikkonnaga maailmas ei saa me endale liigset mugavust lubada. See kehtib eranditult iga riigi kohta. Euroopa peab jääma maailmajaoks, mis on kõikidele kodanikele elamiseks ja töötamiseks, jõukuse loomiseks ja kulutamiseks atraktiivne.

Euroopa Liit maailmas

2012. aasta oli mitmes mõttes üleminekuaasta. Toimus poliitiline üleminek paljudes riikides, sealhulgas valitsuse vahetus USA-s, Hiinas ja Venemaal. Leidis aset üleminek demokraatiale vabad ja õiglasel valimisel omaks võtnud riikides, nagu Egiptus ja Somaalia. Ning toimus ka majanduslik üleminek 2011. aastal valitsenud ebakindlusest 2013. aastaks prognoositud ülemaailmse majanduskasvu taastumisele.

Vastastikune majanduslik sõltuvus

Maailmamajanduse tasakaalustamine ning majanduskasvu ja töökohtade loomise edendamise kogu maailmas oli peamiste partneritega toimunud arutelude keskmes, eelkõige mais Camp Davidis toimunud G8 tippkohtumisel ning juunis Los Cabos toimunud G20 tippkohtumisel. Arusaadavalt pöörati siis palju tähelepanu euroala olukorrale.

Peamine on meie tegevuse ja poliitiliste tegutsemispiirangute selgitamine ning oma partneritele kinnitamine, et oleme võimelised edasi liikuma. Lõpuks ei ole siiski miski mõjuvam kui suutlikkus näidata tulemusi, nagu kinnitasid hiljem aasta jooksul toimunud ülemkogu kohtumised. Kokkuvõttes näitasime, et mitte üksnes euroala ei pea reguleerima tasakaalustamatust. Seda peavad tegema ka teised, sealhulgas USA, Hiina ja Jaapan. Nagu ma korduvalt rõhutasin, on ainus võimalus edasilükkumiseks teha koordineeritud jõupingutusi majanduskasvu ning ülemaailmse majandus- ja finantsjuhtimise saavutamiseks.

Kaubandus on endiselt parim viis selleks, et muuta vastastikune sõltuvus vastastikusteks võimalusteks. Juurdepääs meie ühistule, mis on maailma suurim, on väga ihaldusväärne. Meie seisukohalt on kaubavahetus kogu ülejäänud maailmaga majanduskasvu üks peamisi

mootoreid. Kuna hiljutine vabakaubandusleping Lõuna-Koreaga hakkas esimesi vilju kandma, tehti 2012. aastal edusamme mitme poolelioleva kokkuleppe osas (sealhulgas Jaapani, Singapuri ja Kanadaga) ning alustati läbirääkimisi Vietnamiga. Oli näha ka positiivseid märke kaubavahetuse laienemise kohta USAga, mis on potentsiaalne majanduskasvu stiimul mõlemal pool Atlandi ookeani.

Aasia riikidega toimunud kohtumised

Kaubandus ei ole mitte üksnes majanduskasvu, vaid ka muutuste mootoriks. Majanduslikud vahendid võivad aidata saavutada julgeolekualaseid eesmärke. Euroopa on kehtestanud Iraani suhtes karmimad sanktsioonid kui keegi teine, sealhulgas 1. juulil naftaembargo, et tuua Iraani valitsus taas läbirääkimislaua taha; see on küsimus, milles on juhtiv roll kõrgel esindajal Catherine Ashtonil. Märtsis Sõulis toimunud tuumajulgeolekualane tippkohtumine oli veel üks võimalus rõhutada, et me võtame tuumarelvade levikut ja tuumaterrorismi ohtu väga tõsiselt. Sanktsioonide lõpetamine on muidugi meeldivam otsus kui nende kehtestamine. Pärast Myanmaris Liidus tehtud edusamme (poliitvangide vabastamine ja aprillis toimunud usaldusväärset vahevalimist) peatas Euroopa Liit oma sanktsioonid ja avas Yangonis büroo.

Arutelud Aasia partneritega olid 2012. aastal päevakorras tähtsal kohal. Kui Hiinas leidis aset kord kümne aasta jooksul toimuv juhtkonnavahtetus, aitasid veebruaris (Pekingis) ja septembris (Brüsselis) toimunud tippkohtumised valmistada ette alust suhete uueks faasiks. Oktoobris pidas Euroopa Ülemkogu meie strateegilistele partneritele keskendumise raames viljaka arutelu selle üle, milline oleks parim viis Hiina uue

Tippkohtumised ja kohtumised kolmandate riikidega

juhtkonnaga koostöö tegemiseks ning institutsioonide ja liikmesriikide vaheliseks paremaks koordineerimiseks. Ka nendes küsimustes peame oma osa taktikaliselt mängima.

Ma osalesin koos mitme Euroopa juhiga novembris Viangchanis toimunud Aasia–Euroopa kohtumisel, millel osaleb 51 riiki, ning mis andis mulle ka võimaluse pidada kohtumisi Laoses, Vietnamis ja Kambodžas. Kõigil nendel Aasia riikidega toimunud kohtumistel oli selge, et nii aasialaste kui ka eurooplastena oleme kõik ühes paadis.

Naabruskond

Minu teise ametiaja prioriteediks on tagada, et Lääne-Balkani riikide tulevik oleks Euroopas, ning mul on hea meel, et 2012. aastal tehti sellel suunal olulisi samme. Märtsi kohtumisel leppisime kokku, et Serbiast saab kandidaatriik. Juunis kiitsid juhid heaks otsuse alustada ühinemisläbirääkimisi Montenegroga. Ning kogu aasta vältel jätkusid ettevalmistused Horvaatia ühinemiseks liiduga 1. juulil 2013 selle 28. liikmesriigina.

Alates ametisse asumisest olen külastanud enamikku idapartnerluse riikidest ja pidanud nende juhtidega regulaarseid kontakte. Suve alguses käisin Lõuna-Kaukaasias. Euroopa on jätkuvalt pühendunud külmutatud konfliktide lahendamisele, nagu näitab liidu kohalolu Gruusia piiril. Nende riikide majandus- ja poliitiliste reformide alaste jõupingutuste puhul on alati tunda Euroopa atraktiivsuse mõju.

Kui vaadata lõuna poole, siis oli viimaste aastate kõige otsustavamaks sündmuseks araabia kevad: kujunemisel olev ajalugu. Märtsis, kui araabia kevade algusest oli möödunud üks aasta, arutasime piirkondlikke arenguid ning vaatasime üle oma tegevuse demokraatlike reformide ja majandusarengu toetamisel. Nagu ma septembris ÜROs rõhutasin, oleme meie, eurooplasted, piisavalt kogenud tunnistamaks, et poliitilised muutused ei toimu üleöö. Oleme võtnud toetamise kohustuse pikaks ajaks.

Julgeolekualased väljakutsed

Süürias möllav kodusõda oli kogu aasta jooksul äärmiselt tõsine mureküsimus – mõttetu vägivalde nõudis lugematul hulgal ohvreid ja ähvardas vallandada piirkonna laastamise. Süüria juhitud poliitilise ülemineku innustamisel rahvusvaheliste jõupingutuste eestvedajana on Euroopa toetus keskendunud kolmele eesmärgile. Poliitilised küsimused, tehes tihedat koostööd rahvusvaheliste partnerite ja Süüria opositsiooniga; humanitaarabi, olles kõige suurem toetuse andja; ning sihipärased sanktsioonid, mille tõttu sai režiim tugevasti kannatada. Euroopa Ülemkogu kutsus president Assadi üles tagasi astuma ning tegi välisministritele ülesandeks uurida kõiki võimalusi, kuidas toetada ja aidata opositsiooni ning võimaldada suuremat toetust tsiviilisikute kaitsele. Kuid olgem ausad. Seni ei ole rahvusvahelisel üldsusel õnnestunud jõhkrat vägivalda peatada. Tuleb tugevdada rahvusvahelist survet režiimile, et lõpetada see traagiline olukord.

Nii Lähis-Ida, Suure järvistu kui ka Saheli piirkonna ebastabiilsuse käsitlemisel on meie institutsiooni roll reageerida sündmustele, mille puhul on vajalik liidu tegevus kõrgeimal tasandil. Seoses Malis suurenevate pingetega otsustas Euroopa Ülemkogu oktoobris kiirendada oma humanitaartegevust ja sõjalisi ettevalmistusi, et aidata korraldada väljaõpet Mali relvajõududele.

Detsembris pidasime sisuka arutelu meie ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika üle, et valmistada ette põhjalikumad arutelu, mille olen kavandanud 2013. aasta lõpuks. Sellest on möödunud juba tükk aega – neli aastat –, kui see teema oli viimati ülemkogu tasandil arutluseks. Uued geopoliitilised ja julgeolekualased väljakutsed ning eelarvepiirangud viitavad vajadusele teha tihedamat koostööd. Nobeli rahupreemia üleandmise tseremoonial Oslos ütlesime, et Euroopa Liit toetab neid, kes püüdlevald rahu ja inimvääriskuse suunas. Selle vastutuse täitmiseks peaksime tagama, et meie käsutuses oleksid vajalikud vahendid.

Sõdadest räsitud kontinendist rahu kontinendiks

12. oktoobri hommikul, kui ma olin teel Helsingisse kohtuma Soome peaministriga, sain väga meeldiva teate: Euroopa Liidule on antud Nobeli rahupreemia. Selles kommünikees tuletas Nobeli komitee meelde, kuidas liit ja tema eelkäijad on üle kuue aastakümne aidanud edendada rahu ja leppimist, demokraatiat ja inimõigusi Euroopas. Seda mineviku saavutuste tunnustamist tervitasid kõik Euroopa Ülemkogu liikmed ka kui selget üleskutset kaitsta ja tugevdada Euroopat järgmise põlvkonna jaoks.

Esmaspäeval, 10. detsembril Oslos toimunud Nobeli preemia tseremoonia oli aasta tähtsündmus – nii liidu kui ka minu enda jaoks. Raekotta oli kogunenud 800 inimest, sealhulgas Norra kuninglik perekond ning 20 Euroopa riigipead ja valitsusjuhti. Nii vahtkonna trompetimäng, muusikalised vahepalad kui ka Nobeli komitee esimehe sõnad – kõik oli väga hoolikalt valitud ja mõjus liigutavalt. Euroopa Liidu nimel võtsime mina, komisjoni president ja Euroopa Parlamendi president koos vastu Nobeli rahupreemia ja diplomi. Publiku seas olid meie ühiselt kutsutud külalistena noored eurooplased, sealhulgas selle sündmuse puhul korraldatud konkursi „Mida tähendab rahu Euroopas sinu jaoks?” võitjad.

Komisjoni president ja mina esitasime traditsioonilise Nobeli preemia kõne. Lõpuosas rääkis president Barroso kaasahaaravalt demokraatia levikust Lõuna-Euroopa ning seejärel Kesk- ja Ida-Euroopa riikidesse, samuti sellest, kuidas meie liit kaitseb rahu ja demokraatia väärtusi maailmas. Mina alustasin oma kõnet mõtisklusega selle üle, milline on praegu rahu koht meie liidus. Siinkohal eelistan ma läbimõtle mata kokkuvõtte asemel esitada kogu peatüki oma kõnest, kuna olen sügavalt veendunud, et rahu ELis on meie töö keskmes nii käesoleval kui ka igal aastal.

Eesistuja Herman Van Rompuy pidamas Euroopa Liidu nimel Nobeli rahupreemia kõne esimest osa

(Oslo, 10. detsember 2012)

„Teie Majesteetid, Teie Kuninglikud Kõrgused, riigi- ja valitsusjuhid, austatud Norra Nobeli komitee liikmed, Ekstsellentsid, daamid ja härrad!

Seisame alandlikult ja tänulikult Teie ees, et võtta Euroopa Liidu nimel vastu rahupreemia.

Praegusel ebakindlal ajal tuletab see päev kogu Euroopas ja maailmas inimestele meelde liidu põhieesmärki: tugevdada vendlust Euroopa rahvaste vahel praegu ja tulevikus. See on meie töö siin ja praegu. See oli meie vanemate põlvkondade töö. Ja seda tööd jätkavad meie nooremad põlvkonnad.

Täna siin Oslos soovin avaldada austust kõigile eurooplastele, kes on unistanud endaga rahujalal olevast Euroopast, ja kõigile nendele, kes seda unistust päev-päevalt ellu viivad. See auhind kuulub neile.

Sõda on sama vana kui Euroopa. Euroopas on odade ja mõökade, kahurite ja püsside, kaevikute ja tankide jälgi. Sõdade tragöödia suuruse on tabavalt sõnastanud Herodotos juba 25 sajandit tagasi: „Rahuajal matavad pojad oma isasid. Sõjaajal matavad isad oma poegi.”

Kuid pärast seda, kui meid on laastanud kaks kohutavat sõda, mis haarasid kaasa ka kogu maailma, on Euroopasse ometi saabunud püsiv rahu. Nendel hallidel päevadel olid Euroopa linnad varemeis ning paljude südameid täitis lein ja meelekibedus. Kui raske näis toona „tunda taas neid lihtsaid rõõme ja lootusi, mis muudavad elu elamisväärseks”, nagu ütles Winston Churchill.

Kohe pärast sõda Belgias sündinuna olen selliseid lugusid palju kuulnud. Mu vanaema rääkis Suurest Sõjast. 1940. aastal sunniti mu toona 17aastast isa kaevama endale hauda. Ta pääses põgenema, muidu ei seisaks ma täna siin teie ees.

Euroopa Liidu asutajad unistasid äärmiselt julgelt ja eeldasid, et lõputust vägivalla ja kättemaksuiha nõiaringist on võimalik välja murda ning üles ehitada helgem tulevik. Kujutlusvõimel võib olla suur jõud!

Võimalik, et rahu oleks Euroopasse saabunud ka ilma Euroopa Liiduta. Võib-olla. Seda ei saa me kunagi teada. Kuid selle kvaliteet ei oleks kunagi olnud see, mis praegu. Ma pean silmas kestvat rahu, mitte jäist relvarahu.

Minu jaoks muudab praeguse rahu eriliseks leppimine. Nagu elus, nii ka poliitikas on leppimine üks raskemaid ülesandeid. See nõuab enamat kui andestamist ja unustamist või lihtsalt uue lehekülje keeramist.

Kui vaid mõelda sellele, mida Prantsusmaa ja Saksamaa olid läbi elanud. Ning siis astuda selline samm – sõlmida sõprusleping. Iga kord, kui kuulen sõnu Freundschaft, Amitié, olen liigutatud. Need on väga isiklikud sõnad, mis ei kuulu rahvastevahelistesse lepingutesse. Kuid tahe lasta ajalool mitte korduda ja teha midagi radikaalselt uut oli nii tugev, et need sõnad tuli leida. Inimestele kõlas Euroopa lubadusena ja võrdus lootusega.

Kui Konrad Adenauer sõitis 1951. aastal Pariisi, et sõlmida Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse asutamisleping, ootas teda ühel öhtul hotellis kingitus. See oli medal Croix de Guerre, mis oli kuulunud ühele

Prantsuse sõdurile. Tema üliõpilasest tütar oli medali koos kirjakesega toonud leppimise ja lootuse märgiks.

Minu silme eest jookseb läbi veel palju pilte. Kuue riigi juhid koos igaveses linnas Roomas, et astuda uude tulevikku. Willy Brandt põlvitamas Varssavis. Gdanski sadamatöölised laevatehase väravate ees. Mitterrand ja Kohl käsikäes. Kaks miljonit inimest seismas Tallinna, Riia ja Vilniust ühendavas inimketis 1989. aastal. Need hetked olid Euroopale tervendava mõjuga.

Kuid vaid sümbolised žestid üksi rahu ei kindlusta. Siin tuleb mängu Euroopa Liidu nn salarelv: huvide sidumine nii tugevalt, et sõja pidamine muutub praktiliselt võimatuks. Teeme seda pidevate läbirääkimiste kaudu, kaasates üha enam teemasid ja riike. Jean Monnet' kuldne reegel kõlas järgmiselt: „Mieux vaut se disputer autour d'une table que sur un champ de bataille.” (On parem pidada tuliseid lahinguid pigem läbirääkimistelaual kui lahinguväljal.) Kui ma peaksin seda selgitama Alfred Nobelile, teeksin seda nii: mitte ainult rahukonverents, vaid igavene rahukonverents!

Mõõnan, et mõned aspektid võivad tunduda kummalised mitte ainult kõrvalseisjale: sisemaariikide ministrid pidamas tuliseid arutelusid kalakvootide üle või Skandinaaviast pärit europarlamentisaadikud vaidlemas oliiviõli hinna üle. Euroopa Liit valdab täiuslikult kompromisside tegemise kõrget kunsti. Puudub võidujoovastus või kaotusekibedus – kõik riigid väljuvad läbirääkimistelt võitjatena. Igav poliitika on selle eest vaid tühine hind maksta.

See lahendus töötas! Praegu on rahu enesestmõistetav. Sõda on muutunud mõeldamatuks. Mõeldamatu aga ei tähenda võimatut. Seepärast oleme täna kogunenud

siia. Euroopa peab täitma oma lubadust rahu säilitada. Usun, et see on endiselt meie liidu esmane eesmärk. Kuid kodanike veenmiseks sellest lubadusest üksi enam ei piisa.

Mõnes mõttes on see on hea: mälestused sõjast hakkavad vaikselt kustuma. Kuid kahjuks mitte kõikjal. Nõukogude ülemvõim Ida-Euroopas lõppes vaid kaks kümnendit tagasi. Balkani kohutavad veresaunad leidsid aset varsti pärast seda. Srebrenica lahingute ajal sündinud lapsed saavad järgmisel aastal alles 18aastaseks. Kuid neil on ka väikeseid õdesid ja vendi, kes on sündinud juba pärast sõda: nad on päris esimene Euroopa sõjajärgne põlvkond. See peab nii ka jääma.

Kus varem oli sõda, valitseb nüüd rahu. Kuid meie ees seisab veel üks ajalooline ülesanne: hoida rahu seal, kus juba on rahu. Ajalugu ei ole romaan, mille kaane me võime pärast õnnelikku lõppu sulgeda: vastutame täielikult selle eest, mis tulevik toob.

See ei saa selgem olla kui täna, kui meid on tabanud viimase kahe põlvkonna kõige hullem majanduskriis, mis on seadnud inimesed raskesse olukorda ja pannud meie liidu poliitilised sidemed proovile. Kindlasti ei ole Euroopale mõeldes rahu esimene asi, mis turgatab pähe lapsevanemale, kes üritab ots otsaga kokku tulla, koondatud töötajale või tudengile, kes kardab, et ükskõik kui kõvasti ta ka ei üritaks, ei õnnestu tal pärast õpingute lõpetamist tööd leida ...

Kui meie ühiskonna sellised nurgakivid nagu heaolu ja tööhõive satuvad ohtu, on loomulik, et südamed muutuvad kalgiks ja huvid kitsamaks ning pead tõstavad taas juba unustatud etteheited ja stereotüübid. Mõni võib kahtluse alla seada mitte ainult ühisotsused, vaid ka ühise otsustamise kui sellise. Meil küll tuleb säilitada

mõõdutunne – vastastikused pinged iseenesest ei vii meid tagasi tumedasse minevikku –, kuid Euroopa seisab praegu silmitsi tõelise katsumusega. Kasutades Abraham Lincolni sõnu, mis on pärit ühest varasemast katsumuste perioodist, tuleb täna hinnata seda, „kas see liit või mis tahes muu liit, mis on sel viisil ja selleks otstarbeks loodud, suudab kaua vastu pidada”.

Meie teod räägivad enda eest ning oleme veendunud, et saame hakkama. Töötame kõvasti selle nimel, et ületada raskused ning taastada majanduskasv ja töökohad. Selleks on loomulikult ka tungiv vajadus. Kuid me juhindume ka tahtest jääda oma saatuse peremeheks, ühtekuuluvustundest ja sajandite jooksul kasvanud Euroopa ideest.

Nähes täna nii paljude Euroopa liidrite kohalolekut, olen veendunud, et me väljume kriisist koos ja tugevamana. Vaid koos oleme tugevad, et kaitsta oma huvisid ja

edendada oma väärtusi. Me kõik töötame selle nimel, et meie tänastele ja homsetele lastele jääks parem Euroopa. Võib-olla hiljem vaadatakse korraks tagasi ja kinnitatakse, et see põlvkond, meie põlvkond pidas Euroopa lubadust.

Tänased noored elavad juba uues maailmas. Nende jaoks on Euroopa igapäevane reaalsus, mitte kohustus istuda teistega samas paadis. Nende jaoks on tegemist rikkusega, kui nad saavad vabalt reisida ning jagada ja kujundada Euroopat, oma kogemusi ja tulevikku.

Euroopal, mis tõusis tuhest 1945. aastal ja mis ühendati taas 1989. aastal, on hea võime ajaga kaasas käia. Järgmised põlvkonnad peavad meie ühist ettevõtmist edasi viima. Loodan, et nad võtavad selle vastutuse uhkusega. Samuti soovin, et ka nemad võiksid ühel päeval sarnaselt meiega kinnitada: Ich bin ein Europäer. Je suis fier d'être européen. Uhke on olla eurooplane. ””

Euroopa Ülemkogu liikmete kohtumised Euroopa eri paigus

Tulevikuväljavaated

Astume 2013. aastasse ettevaatliku usaldustundega. See on hea uudis, kuid rõõmustamiseks ei ole veel põhjust. Palju on vaja veel ära teha. Meie selja taha jäi pöördeline aasta ning me peame tegema saabuvast aastast tulemuste aasta, mis oleks selgelt märgatav kõigis liikmesriikides ja kõigile kodanikele.

Meie majanduste elavdamiseks tuleb teha kõik võimalik. See sõltub esmajoones iga riigi siseriiklike reformide elluviimisest. Me jätkame Euroopa Ülemkogu ühiselt tööd, keskendudes eelkõige majanduskasvule ja tööhõivele. Prioriteediks jääb rakendamine: see on ainus viis heade kavatsuste abil perekondade ja ettevõtjate olukorda tegelikult parandada. Kõigepealt käsitleme majanduskasvu kolme põhivahendit: majanduse rahastamine ja kaubanduse edendamine (veebruaris) ning taskukohase ja usaldusväärse energia kindlustamine (mais). Me jätkame ühisraha tugevuse toetamist, tehes tööd majandus- ja rahaliidu tõelise väljakujundamise nimel – see on ühelt poolt kiireloomuline ja samas ka ajaloolise tähtsusega ülesanne.

Me peame tegelema nende väljakutsetega otsusekindlalt, teades, et edu on võimalik saavutada

üksnes siis, kui me leiame vastuse peamisele küsimusele: kuidas tagada üldsuse toetus Euroopale? Möödunud aastal olime taas tunnistajaks sellele, et Euroopa poliitikal on üha suurem osa siseriiklikes poliitilistes aruteludes. Ka riigijuhid kohtuvad üksteisega sageli, mis on selge märk uuest ühisvastutustundest. Kohtumistel väljendavad nad oma riigi lootusi ja muresid, kajastades Euroopa tulevikku kujundavaid arutelusid, mis keskenduvad järgmistele teemadele: heaolu ja kaitse, suveräänsus ja identiteet, ausus ja õigus. Ma olen veendunud, et kõigis neis aruteludes võib Euroopa toetuseks leida kindlaid argumente, nagu paljud liidrid, parteid ja kodanikud juba kinnitavad. Ja loomulikult on kõige tugevamaks argumendiks konkreetsed tulemused. Lõppkokkuvõttes, meie liit toetub rahva taatele nii oma riigi kui ka Euroopa kodanikena.

HERMAN VAN ROMPUY

Euroopa Ülemkogu järelused ning riigipeade ja valitsusjuhtide avaldused

Majanduskasvu soodustava konsolideerimise ja töökohtade loomist edendava majanduskasvu suunas Euroopa Ülemkogu liikmete 30. jaanuari 2012. aasta avaldus	27
Euroala liikmesriikide poolt kokku lepitud teatis – 30. jaanuar 2012	30
Euroopa Ülemkogu – 1.–2. märts 2012	31
Majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise leping – 2. märts 2012	37
Euroala riigipeade ja valitsusjuhtide avaldus – 2. märts 2012	43
Tõelise majandus- ja rahaliidu suunas Eesistuja Herman Van Rompuy aruanne – 26. juuni 2012	44
Euroopa Ülemkogu – 28.–29. juuni 2012 Sealhulgas „Majanduskasvu ja töökohtade loomise kokkulepe”	47
Euroala tippkohtumisel tehtud avaldus – 29. juuni 2012	52
Tõelise majandus- ja rahaliidu suunas Eesistuja Herman Van Rompuy vahearuanne – 12. oktoober 2012	53
Euroala riigipeade ja valitsusjuhtide avaldus – 18. oktoober 2012	57
Euroopa Ülemkogu – 18.–19. oktoober 2012	58
Euroopa Ülemkogu – 22.–23. november 2012	63
Tõelise majandus- ja rahaliidu suunas Eesistuja Herman Van Rompuy aruanne ja tegevuskava – 7. detsember 2012	64
Euroopa Ülemkogu – 13.–14. detsember 2012	72

MAJANDUSKASVU SOODUSTAVA KONSOLIDEERIMISE JA TÖÖKOHTADE LOOMIST EDENDAVA MAJANDUSKASVU SUUNAS EUROOPA ÜLEMKOGU LIIKMETE 30. JAANUARI 2012. AASTA AVALDUS¹

Viimastel kuudel on ilmunud esimesed märgid majanduse stabiliseerumisest, kuid pinged finantsturgudel püsivad jätkuvalt majandustegevust ning olukord on endiselt ebakindel. Valitsused teevad eelarve tasakaalustamatuse jätkusuutlikuks korrigeerimiseks märkimisväärseid jõupingutusi, kuid majanduskasvu ja töökohtade loomise soodustamiseks on tarvis teha veelgi rohkem. Kiired lahendused puuduvad. Meie tegutsemine peab olema otsusekindel, järjepidev ja laiaulatuslik. Peame tegema rohkem, et Euroopa kriisist välja tuua.

On langetatud otsuseid, et tagada finantsstabiilsus ja eelarve konsolideerimine, mis on vajalik eeltingimus suurema struktuurse majanduskasvu ja tööhõive taastamiseks. Kuid ainult sellest ei piisa: jätkusuutliku majanduskasvu tagamiseks peame me moderniseerima oma majandust ja tugevdama konkurentsivõimet. See on ülioluline töökohtade loomiseks ja meie sotsiaalsete mudelite säilitamiseks ning asub strateegia „Euroopa 2020” ja laiendatud euroala pakti keskmes. Neid jõupingutusi tuleb teha tihedas koostöös meie sotsiaalpartneritega, austades liikmesriikide endi süsteeme. Majanduskasv ja tööhõive taastuvad üksnes siis, kui me jätkame püsivat ja laiaulatuslikku lähenemisviisi, kombineerides eelarve aruka konsolideerimise, millega säilitatakse investeerimine tulevaste majanduskasvu, usaldusväärse makromajanduspoliitika ning aktiivse tööhõivestrateegia, millega hoitakse alal sotsiaalne ühtekuuluvus.

Märtsis toimival Euroopa Ülemkogu kohtumisel esitatakse suunised liikmesriikide majandus- ja tööhõivepoliitika jaoks, pöörates erilist tähelepanu keskkonnasäästliku majanduskasvu potentsiaali täielikule ärakasutamisele ja struktuurireformide kiirendamisele, et suurendada konkurentsivõimet ja luua rohkem töökohti. Seda tehes tuleb pöörata nõuetekohaselt tähelepanu üha suurematele erinevustele liikmesriikide majanduslikus olukorras ja kriisi sotsiaalsetele tagajärgedele.

Täna keskendusime kolmele kõige olulisemale prioriteedile. Võimaluse korral toetatakse riigi tasandil tehtud jõupingutusi alati ELi meetmetega, sealhulgas suunates kättesaadavad ELi vahendid töökohtade loomisele ja majanduskasvu edendamisele kokkulepitud ülemmäärade raames.

* * *

Tööhõive ja eelkõige noorte tööhõive stimuleerimine

1. Praegu on Euroopas üle 23 miljoni töötu. Kui me ei suuda oma majanduskasvu suurendada, jääb töötuse kõrge tase püsima. Me peame säilitama inimestele töökohad ning looma uusi töökohti, sealhulgas keskkonnasäästliku majanduse raames. See tähendab konkreetsete meetmete võtmist, et kaotada oskuste tööturu nõudlustele mittevastavus ja geograafiline mittevastavus. See tähendab ka tööturgude reformimist ja tööjõukulude käsitlemist võrreldes tootlikkusega. See puudutab eelkõige liikmesriike, kus on vaja töötada välja ja rakendada tööhõivet, haridust

ja oskusi käsitlevaid ulatuslikke algatusi. Iga liikmesriik esitab oma riiklikus reformikavas konkreetseid meetmeid, mida ta võtab nimetatud probleemidega tegelemiseks (nn riiklikud töökavad); rakendamise üle teostatakse tugevdatud järelevalvet Euroopa poolaasta raames. Meetmed palkadega mitteseotud tööjõukuluste vähendamiseks, nagu tööjõu maksustamise vähendamine, võivad mõjutada märkimisväärselt tööjõunõudlust vähe kvalifitseeritud inimeste ja noorte järele. Tööturu killustatuse vähendamine võib oluliselt aidata luua noortele töövõimalusi. Siseriiklikul tasandil tuleb teha viivitamata konkreetseid jõupingutusi, et suurendada tööjõupakkumist ja vähendada noorte töötust:

¹ Rootsi peaministril ei olnud parlamentaarsetel põhjustel võimalik käesoleva avaldusega ühineda.

- kiirendades jõupingutusi, et edendada noorte esimest töökogemust ning nende osalemist tööturul: eesmärgiks peaks olema, et noored saaksid mõne kuu jooksul pärast kooli lõpetamist hea kvaliteediga tööpakkumise, täiendushariduse või praktikakoha;
  - suurendades oluliselt praktikakohtade arvu, et tagada nende kaudu noorte jaoks tõeline võimalus, tehes selleks koostööd sotsiaalpartneritega ja võimaluse korral integreerides need haridusprogrammidesse;
  - tehes uusi jõupingutusi haridussüsteemist varakult lahkunud noorte koolitamiseks;
  - kasutades täielikult ära EURESe tööalase liikuvuse portaali, et hõlbustada noorte piiriülest liikuvust; avades täiendavalt suletud sektoreid, kõrvaldades põhjendamatud piirangud erialateenuste ja jaemüügisektori osas.
2. EL toetab nimetatud jõupingutusi eelkõige järgmiselt:
- esimese sammuna tehes koostööd nende liikmesriikidega, kus on kõige kõrgem noorte töötuse tase, et suunata kättesaadavad ELi vahendid ümber eesmärgiga toetada noorte töökohtade leidmist või koolituse pakkumist;
  - parandades üliõpilaste liikuvust, suurendades oluliselt praktikakohti ettevõtetes Leonardo da Vinci programmi raames;
  - kasutades ESFi, et toetada praktikale sarnaste skeemide ja toetusskeemide loomist noortele ettevõtlusega alustajatele ja sotsiaalsetele ettevõtjatele;
  - parandades piiriülest tööjõu liikuvust, vaadates selleks läbi kutsekvalifikatsioonide vastastikust tunnustamist käsitlevad ELi eeskirjad, sealhulgas Euroopa kutsekaardi ning Euroopa oskuste passi, tugevdades veelgi EURESi ning tehes edusamme võõrtöötajate puhul täiendavate pensioniõiguste omandamisel ja säilitamisel.

Ühtse turu loomise lõpuleviimine

3. Ühtne turg on peamiseks Euroopa majanduskasvu esilekutsuvaks jõuks. See on valdkond, kus ELi tasandil võetav meede võib anda suure panuse töökohtade loomisse ja majanduskasvu. Ühtse turu akt, digitaalne ühtne turg ning käimasolev üldise regulatiivse koormuse vähendamine VKEde ja mikroettevõtjate jaoks on selged prioriteedid. Tuletades meelde, et oleme otsustanud vaadata eelisjärjekorras kiiresti läbi ettepanekud, millel on majanduskasvu seisukohalt suurim potentsiaal, kutsume me üles
- leppima 2012. aasta juuni lõpuks kokku standardimises, energiatõhususes ja aruandlusnõuete lihtsustamises ning saavutama aasta lõpuks kokkuleppe riigihanke-eeskirjade lihtsustamises;
  - viima kiiresti ellu komisjoni e-kaubanduse tegevuskava, esitama enne 2012. aasta juunit uue ettepaneku digitaalallkirja

- kohta ning saavutama 2012. aasta juuniks kokkuleppe võrgupõhises vaidluste lahendamises ja rändlusteenuse osas;
  - selleks et saada täiel määral kasu digitaalsest majandusest, kaasajastama Euroopa autoriõiguste süsteemi ning edendama parimaid tavasid ja mudeleid, võideldes samas tulemuslikumalt piraatlusega ja võttes arvesse kultuurilist mitmekesisust;
  - tegema edusamme maksupoliitika küsimuste koordineerimise struktureeritud käsitlemisel ja kahjulike maksustamistavade ärahoidmisel laiendatud euroala pakti raames.
4. Osalevad liikmesriigid võtavad endale kohustuse jõuda hiljemalt 2012. aasta juunis lõplikule kokkuleppele patendipaketi viimase lahendamata küsimuse osas.
5. Kogu ühtse turu potentsiaali ärakasutamiseks on äärmiselt tähtis, et me viiksime liikmesriikide tasandil kiiresti ja täielikult ellu selle, mis on meil juba kokku lepitud. Eelkõige tuleb kiiresti ja täielikult rakendada ELi õigusaktid sellistes valdkondades nagu teenused ja energia ühtne turg. Samuti tuleb meil tegeleda olemasolevate puudustega, mis takistavad jätkuvalt siseturu täieliku potentsiaali saavutamist. Enne 2012. aasta juunis toimuvat ülemkogu kohtumist hindab nõukogu komisjoni siseturu tulemustabeli alusel ühtse turu õigusaktide rakendamisel saavutatud edusamme. Komisjon esitab igal aastal aruande täielikult integreeritud ühtse turu majanduskasvu loova potentsiaali vallandamisel, sealhulgas võrgutööstuste osas tehtud edusammude kohta. Komisjon esitab juunis aruande ühtse turu õigusaktide rakendamise edendamise ja nende jõustamise parandamise võimalike viiside kohta.
6. Kooskõlas 2011. aasta oktoobris toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumise järeldustega jätkame me mitme- ja kahepoolsete jõupingutuste tegemist, et kõrvaldada kaubandustõkkeid ja tagada parem turulepääs ning sobivad investeerimistingimused Euroopa eksportijatele ja investoritele. Käesolevast aastast peaks kujunema otsustav aasta kaubanduslepingute edendamiseks peamiste partneritega. ELi ja USA kõrgetasemeline töökohtade loomise ja majanduskasvu töörihm peaks kaaluma kõiki võimalusi ELi ja USA vahel kaubanduse ja investeringute suurendamiseks.

Majanduse, eelkõige VKEde rahastamise toetamine

7. Äärmiselt tähtis on võtta meetmeid, et käimasolev krediidikriis ei takistaks ettevõtjaid kasvama ja töökohti loomast. Sellega seoses on suureks abiks hiljutised EKP meetmed, mis käsitlevad pikaajaliste laenude andmist pankadele. Liikmesriikide järelevalveasutused ja Euroopa Pangandusjärelevalve peavad tagama, et pankade rekapi-taliseerimine ei too kaasa finantsvõimenduse vähendamist, millel võib olla negatiivne mõju majanduse rahastamisele. Järelevalveasutused peaksid tagama, et kõik pangad

kohaldavad rangelt lisatasude maksmist piiravaid ELi õigusnorme.

8. Euroopa majandusedu tugineb 23 miljonil Euroopa VKE-l, kes on oluliseks tööandjaks. Seetõttu lepime kokku järgmistes kiireloomulistest meetmetes, mis tuleb rakendada juuniks:

- võtta paremini kasutusele struktuurifondid, kiirendades käimasolevate programmide ja projektide elluviimist, vajaduse korral planeerida vahendid ümber ja siduda kiiresti konkreetsetele projektidele veel eraldamata vahendid, keskendudes majanduskasvu edendamisele ja töökohtade loomisele;
- suurendada EIP toetust VKEdele ja infrastruktuurile; nõukogu, komisjoni ja EIPd kutsutakse üles uurima võimalusi, kuidas tõhustada EIP tegevust majanduskasvu toetamisel, ning tegema asjakohaseid soovitusi, sealhulgas võimaluste kohta, kuidas saaks ELi eelarvest EIP grupi rahastamisvõimet suurendada;

- vaadata kiiresti läbi komisjoni ettepanekud, mis käsitlevad oluliste infrastruktuuriprojektide erarahastuse stimuleerimiseks antavate projektivõlakirjade kasutamise katsetappi;

- tagada parem riskikapitali kättesaadavus kogu Euroopas, leppides juuniks kokku ELi passis;

- edendada progressi mikrokrediidirahastu rolli mikroettevõtjate toetamiseks;

- teha uuendatud jõupingutusi VKEde töökeskkonna parandamiseks, eelkõige vähendades põhjendamatut haldus- ja regulatiivse koormust, ning tagada, et kõik Euroopa Liidu tasandi tegevused toetavad täielikult majanduskasvu ja töökohtade loomist.

9. Siseriiklikul tasandil vajalikke meetmeid kajastatakse nõuetekohaselt liikmesriikide riiklikes reformikavades. Nõukogu esitab juuniks aruande ELi tasandil võetud meetmete elluviimise kohta.

EUROALA LIIKMESRIIKIDE POOLT KOKKU LEPITUD TEATIS – 30. JAANUAR 2012

Oleme täna teinud olulisi samme, et viia ellu meie üldine strateegia võitluses kriisiga.

1. Majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu suhtes on saavutatud lõplik kokkulepe. Leping allkirjastatakse märtsis. Samal ajal tehakse otsus sellise korra kohta, mis lubab arutada lepingu rikkumist Euroopa Kohtus.
Tegemist on olulise sammuga tihedama ja pöördumatu fiskaalse ja majandusliku integratsiooni ning euroala tugevama juhtimise suunas. See suurendab märkimisväärselt eelarve jätkusuutlikkuse saavutamise ja euroala riigivõlakriisiga toimetuleku ning majanduskasvu suurendamise võimalusi.
2. Euroopa stabiilsusmehhanismi asutamisleping on valmis allkirjastamiseks ning eesmärgiks on jõustada see 2012. aasta juulis. Kõnealune alaline kriisiohjemehhanism aitab suurendada euroalas usaldust, solidaarsust ja finantsstabiilsust. Selle kasutuses on mitmed vahendid ja selle rahanduslik baas on tugev.
Vastavalt detsembris kokkulepitule hindame märtsis taas Euroopa Finantsstabiilsuse Fondi ja Euroopa stabiilsusmehhanismi ressursside piisavust.
3. Kreeka osas võtame teadmiseks edusammud, mida on tehtud erasektoriga peetavatel läbirääkimistel, et jõuda kokkuleppele, mis on koosõlas oktoobris heakskiidetud parameetritega. Kutsume Kreeka ametivõime ja kõiki seonduvaid osapooli tungivalt üles viima lähipäevadel lõpule läbirääkimised, mis käsitlevad uut programmi. Usaldusväarsuse taastamine eeldab, et kõik poliitilised osapooled kohustuvad pöördumatult täitma uut programmi. Kutsume meie rahandusministreid tungivalt üles võtma kõiki vajalikke meetmeid, et rakendada erasektori osaluse kokkulepe ning võtta õigeaegselt vastu uus programm, sealhulgas eelnevad meetmed, mis võimaldab veebruari keskel käivitada erasektori osaluse alase tegevuse. Tuletame meelde, et Kreeka suhtes rakendatav erasektori osalus on erandlik ja ainulaadne juhtum.
4. Tervitame Iirimaa ja Portugali programmide viimase läbi vaatamise positiivseid tulemusi, milles järeldati, et kvantitatiivse tulemuslikkuse kriteeriumid ja struktuurilised näitajad on täidetud. Jätkame riikidele programmide alusel toetuse andmist, kuni riigid on taastanud juurdepääsu turule, tingimusel et asjaomased riigid kõnealuseid programme edukalt rakendavad.
5. Tervitame Itaalia ja Hispaania otsustatud ja võetud meetmeid, millega vähendatakse valitsemissektori eelarve puudujääki ning suurendatakse majanduskasvu ja konkurentsivõimet, ning kutsume neid üles jätkama olulisi jõupingutusi eelarve konsolideerimiseks ja struktuurireformide läbiviimiseks. Kõnealused reformid ja nende kiire elluviimine tugevdab finantsstabiilsust Itaalias ja Hispaanias ning kogu euroalas.

EUROOPA ÜLEMKOGU – 1.–2. MÄRTS 2012

Euroopa Ülemkogu arutas ELi majandusstrateegia rakendamist. Nimetatud strateegiaga nähakse ette eelarve jätkuv konsolideerimine ja otsusekindlad meetmed majanduskasvu ja töökohtade loomise edendamiseks; jätkusuutlikku majanduskasvu ja uusi töökohti ei saa luua eelarvepuudujäägi ja ülemäära suure võlakooormuse tingimustes. Euroala olukorra stabiliseerimiseks võetud meetmed kannavad vilja.

Euroopa Ülemkogu kinnitas komisjoni iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud viis prioriteeti 2012. aastaks. Ülemkogu käsitles meetmeid, mis tuleb võtta liikmesriikide tasandil. Liikmesriigid peavad tegema kiiremaid edusamme strateegia „Euroopa 2020” eesmärkide saavutamiseks ja suurendama jõupingutusi 2011. aasta riigipõhistes soovitusel esitatud reformide läbiviimiseks. Liikmesriikidelt oodatakse, et nad nimetaksid oma riiklikes reformikavades ning stabiilsus- või lähenemisprogrammides meetmed, mida nad kavatses selleks võtta. Euroopa Ülemkogu arutas ka meetmeid, mida on vaja võtta ELi tasandil: jätkata ühtse turu rajamise kõikide nii sise- kui välispektide lõpuleviimist ning edendada innovatsiooni ja teadusuuringuid.

Euroopa Ülemkogu kohtumise raames allkirjastasid osalevad liikmesriigid majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu.

Euroopa Ülemkogu esitas ELi prioriteedid tulevaseks G20 kohtumiseks ning ÜRO Rio+20 konverentsiks, pannes erilist rõhku majanduskasvu edendavatele meetmetele ja reformidele. Euroopa Ülemkogu tegi samuti kokkuvõtte araabia kevadega seotud arengutest ja esitas suunised ELi edaspidise tegevuse kohta selle protsessi toetamiseks.

Euroopa Ülemkogu andis Serbiale kandidaatriigi staatuse.

Ülemkogu leppis kokku, et nõukogu peaks tulema tagasi Bulgaaria ja Rumeenia Schengeni alaga ühinemise küsimuse juurde, et võtta oma otsus vastu septembris.

Lisaks valis Euroopa Ülemkogu Herman Van Rompuy tagasi oma eesistujaks.

* * *

I. MAJANDUSPOLIITIKA

1. Euroopa Liit võtab kõik vajalikud meetmed, et juhtida Euroopa tagasi majanduskasvu ja töökohtade loomise teele. Selleks on vaja kahetahulist lähenemisviisi, mis hõlmab nii finantsstabiilsust ja eelarve konsolideerimist tagavaid meetmeid kui ka majanduskasvu, konkurentsivõimet ja tööhõivet soodustavat tegevust.
2. Strateegia „Euroopa 2020” on Euroopa töökohtade loomise ja majanduskasvu strateegia ning laiaulatuslik vastus ees seisvatele väljakutsetele. 2020. aastaks seatud viis eesmärki on jätkuvalt täiesti asjakohased ning suunavad liikmesriikide ja liidu tegevust tööhõive edendamisel, innovatsiooni, teadusuuringute ja arendustegevuse tingimuste parandamisel, meie kliimamuutuste ja energeetika alaste eesmärkide saavutamisel, haridustaseme parandamisel ning sotsiaalse kaasatuse edendamisel, eelkõige vaesuse vähendamise kaudu.
3. Seni tehtud jõupingutused ei ole siiski enamiku nende eesmärkide täitmiseks piisavad. Seetõttu on hädavajalik

keskenduda reformide rakendamisele, pöörates erilist tähelepanu meetmetele, mis aitavad soodustada töökohtade loomist ja majanduskasvu lühiajalises perspektiivis.

4. Euroopa Ülemkogu kiidab 2012. aastaks heaks komisjoni iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud viis prioriteeti ELi ja liikmesriikide tasandil, mille eesmärk on:
  - diferentseeritud ja majanduskasvu soodustava eelarve konsolideerimise jätkamine,
  - tavapärase laenude andmise taastamine majanduses,
  - majanduskasvu ja konkurentsivõime edendamine,
  - võitlus töötuse ja kriisi sotsiaalsete tagajärgedega ning
  - avaliku halduse moderniseerimine.

Meetmed liikmesriikide tasandil

5. Euroopa Ülemkogu arutas esialgseid tulemusi ja parimaid tavaid 2011. aasta riigipõhiste soovitusel ja laiendatud euroala pakti alusel võetud kohustuste täitmisel.

6. Kuigi kõik liikmesriigid on võtnud olulisi meetmeid, on reformid teatavates valdkondades takerdunud ja nende rakendamine on ebaühtlane, nagu kirjeldatakse komisjoni iga-aastases majanduskasvu analüüsis ja eesistujariigi aruandes Euroopa poolaasta kohta.
  7. Lisaks sellele on komisjoni hiljutises häiremehhanismi aruandes, mis kujutab endast makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise uue menetluse esimest sammu, juhitud tähelepanu teatavatele probleemidele ja võimalikele riskidele, mida makromajanduslik tasakaalustamatus mõnedes liikmesriikides põhjustab. Nõukogu analüüsib nimetatud aruannet põhjalikult. Euroopa Ülemkogu kutsub nõukogu ja komisjoni üles rakendama seda menetlust täielikult, tõhusalt ja kiirelt ning liikmesriike tegutsema vastavalt.
  8. Eelarve konsolideerimine on suurema majanduskasvu ja tööhõive taastamise oluline eeltingimus. Eelarve konsolideerimine peab olema diferentseeritud vastavalt liikmesriikides valitsevatele oludele. Kõik liikmesriigid peaksid jätkama oma kohustuste täitmist vastavalt stabiilsuse ja kasvu pakti eeskirjadele, mis võimaldavad automaatsetel stabilisaatoritel mõjutada eelarve kokkulepitud struktuurilist kohandamist, tagades samal ajal riigi rahanduse pikaajalise jätkusuutlikkuse. Finantsabi programmist abi saavad liikmesriigid peaksid pidama kinni programmis kokku lepitud eesmärkidest ja struktuurireformidest. Samuti peaksid turu surve all olevad riigid täitma kokkulepitud eelarve-eesmärke ning olema valmis vajaduse korral võtma täiendavaid konsolideerimismeetmeid. Konsolideerimise jõupingutuste jätkamisel tuleb esmatahtsaks pidada eelkõige neid kulutusi, mis kujutavad endast investeringut tulevases majanduskasvu, pannes erilist rõhku haridusele, teadusuuringutele ja innovatsioonile.
  9. Maksupoliitika võib aidata kaasa eelarve konsolideerimisele ja majanduskasvule. Kooskõlas nõukogu 21. veebruari järeldustega ja tunnistades liikmesriikide pädevust selles valdkonnas, kutsub Euroopa Ülemkogu liikmesriike üles vajaduse korral vaatama läbi oma maksusüsteemid, eesmärgiga suurendada nende tulemuslikkust ja tõhusust, kõrvaldada põhjendamatud vabastused, laiendada maksubaasi, suunata maksud tööjõult mujale, tõhustada maksude kogumist ja võidelda maksudest kõrvalehoidumisega. Nõukogu ja komisjoni kutsutakse üles töötama kiiresti välja konkreetseid viise maksupettuse ja maksudest kõrvalehoidumise vastase võitluse tõhustamiseks, sealhulgas seoses kolmandate riikidega, ning esitama selle kohta aruande 2012. aasta juuniks.
  10. Tööhõive määra tõstmine 2020. aastaks 75%-ni nõuab otsustavaid meetmeid. Riigipeade ja valitsusjuhtide poolt 30. jaanuaril seatud suunistega nähakse liikmesriikidele ette edasised konkreetset juhised, eelkõige noorte töötuse käsitlemiseks ja riiklike töökohtade loomise kavade koostamiseks riiklike reformikavade raames. Vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse probleemi lahendamine nõuab aktiivsete kaasamisstrateegiatega rakendamist, mis hõlmavad tööturu aktiveerimismeetmeid. Kooskõlas nõukogu 17. veebruari 2012. aasta järeldustega ning austades sotsiaalpartnerite rolli ja palgakujunduse siseriiklikke süsteeme, peaksid liikmesriigid:
    - suurendama jõupingutusi, et muuta tööandjate jaoks inimeste töölevõtmine hõlpsamaks ja atraktiivsemaks, parandades vajaduse korral palgakujunduse mehhanisme;
    - kõrvaldama uute töökohtade loomise takistusi;
    - ning rakendama aktiivset tööturupoliitikat, eelkõige eesmärgiga suurendada noorte, naiste ja eakamate töötajate osalemist.
  11. Euroopa Ülemkogu jääb ootama komisjoni esitatavat tööhõivealast paketti, milles keskendutakse majanduskasvu suurendamisele Euroopa tööjõu kaasamise kaudu, töökohtade loomise edendamisele olulisemates majandussektorites, oskusuute haldamise tõhustamisele, tööturustaatus vahelise liikumise edendamisele ja geograafilise liikuvuse parandamisele. Ülemkogu rõhutab, kui tähtis on teha edusamme, et edendada kutsekvalifikatsioonide vastastikust tunnustamist, vähendada reguleeritud kutsealade hulka ja kõrvaldada põhjendamatuid regulatiivseid tõkkeid.
  12. On äärmiselt oluline, et liikmesriigid kajastaksid neid prioriteete ja väljakutseid täielikult, võttes oma riiklikes reformikavades ja stabiilsus- või lähenemisprogrammides täpsemad, teostatavamad ja mõõdetavamad kohustused. Laiendatud euroala pakti osalevad liikmesriigid peaksid võtma ka täiendavaid kohustusi, mis keskenduvad mõningatele olulistele, õigeaegsetele ja mõõdetavatele reformidele, et saavutada pakti eesmärgid.
  13. Selles protsessis, milles on oluline roll sotsiaalpartneritel ja piirkondadel, kasutatakse täielikult ära vahendeid, mida pakub Euroopa Liidu uus majanduse juhtimine. Euroopa Ülemkogu kutsub üles võtma juuniks vastu kaks menetluses olevat ettepanekut, mille eesmärk on euroala järelevalve edasine tugevdamine.
- Meetmed ELi tasandil*
14. Euroopa Ülemkogu esitas oma 2011. aasta oktoobri ja detsembri kohtumistel mitmete majanduskasvu edendavate ettepanekute selge raamistiku. 30. jaanuaril 2012 toimunud mitteametlikul kohtumisel arutati mõningaid eriti kiireloomulisi meetmeid, mille kohta nõukogu esitab aruande juunis. Töö peab jätkuma kõikides küsimustes, et teha edusamme nimetatud meetmete paketi.

15. Eelkõige jätkatakse jõupingutusi, et:
- viia ühtne turg uude arenguetappi selle juhtimise tugevdamise ning selle rakendamise ja jõustamise parandamisega; sellega seoses jääb Euroopa Ülemkogu ootama komisjoni juunis esitatavat teatist ühtse turu kohta ja komisjoni aruannet teenuste direktiivi kohta ning samuti komisjoni aruannet sektoripõhise toimekontrolli tulemuste kohta. Ülemkogu tervitab komisjoni kavatsust teha käesoleva aasta teisel poolel ettepanek uute meetmete kohta, mille eesmärk on avada ühtsel turul uued majanduskasvu valdkonnad. Sellega seoses rõhutab Euroopa Ülemkogu, et tähtis on viia lõpule ühtse turu loomine ja kõrvaldada järelejäänud takistused;
  - viia 2015. aastaks lõpule digitaalse ühtse turu loomine, eelkõige võttes meetmeid, et suurendada usaldust internetikaubanduse vastu ja tagada parem lairibaühendus, sealhulgas vähendada kiire lairibainfrastruktuuriga seotud kulud; Euroopa Ülemkogu jääb ootama tulevase komisjoni ettepanekuid autoriõiguse kohta;
  - vähendada haldus- ja regulatiivset koormust ELi ja siseriiklikul tasandil; Euroopa Ülemkogu tervitab komisjoni kavatsust esitada teatis regulatiivse koormuse minimeerimise edasiste sammude kohta, sealhulgas meetmed mikroettevõtete toetamiseks. Ülemkogu palub komisjonil kaaluda valdkondlikke eesmärke;
  - kaotada kaubandustõkked ja tagada parem turulepääs ja investeerimistingimused, kooskõlas 2011. aasta oktoobri järelduste ning 2012. aasta jaanuari avaldusega; Euroopa Ülemkogu tervitab komisjoni uut aruannet kaubandus- ja investeerimistõkete kohta. Euroopa Ülemkogu vaatab juunis läbi tehtud edusammud ning arutab seda, kuidas liit võiks süvendada oma kaubandus- ja investeerimissuhteid peamiste partneritega.
16. Euroopa Ülemkogu leiab, et tõhustatud vastastikune surve võib aidata suurendada omalust ja vastutust riigipeade ja valitsusjuhtide tasandil seoses nõukogu ja liikmesriikide rolliga ühtse turu arendamisel ja selle eeskirjade täitmisel. Selleks palub Euroopa Ülemkogu:
- komisjonil esitada asjakohaseks võrdlusaluseliseks olevad läbi- paistvad tulemustabelid;
  - Euroopa Ülemkogu eesistujal edendada Euroopa Ülemkogu regulaarset järelevalvet nõukogu erinevates koosseisudes ühtse turu peamiste ettepanekute osas saavutatud edusammude üle.
17. Otsustav tähtsus on ressursitõhusama, rohelisema ja konkurentsivõimelisema majanduse edendamisel. Euroopa Ülemkogu kutsub üles jõudma juuniks kokkuleppele energiatõhususe direktiivi suhtes. Tuletades meelde oma 2011. aasta detsembri järeldusi, kutsub ülemkogu samuti tegema kiireid edusamme vähese CO₂-heitega majandusele üleminekut 2050. aastaks käsitleva strateegia osas ning rakendama ressursitõhusa Euroopa tegevuskava.
18. Strateegia „Euroopa 2020” keskmes on innovatsioon ja teadusuuringud. Euroopal on tugev teadusbaas, kuid parandada tuleb teadustulemuste ülekandmist turunõudluse rahuldamisele suunatud innovatsiooni. Eesistujariigi esitatud aruande põhjal tegi Euroopa Ülemkogu kokkuvõtte oma 2011. aasta veebruaris vastu võetud järelduste rakendamisel tehtud edusammudest ja leppis kokku, et jõupingutusi tuleb suurendada, pidades silmas:
- Euroopa teadusruumi loomise lõpuleviimist 2014. aastaks; sellega seoses tervitas Euroopa Ülemkogu komisjoni kavatsust esitada 2012. aasta juunis ettepanek Euroopa teadusruumi raamistiku kohta;
  - teadlaste liikuvuse ja karjäärivõimaluste parandamist;
  - ELi rahastatavat teadus- ja arendustegevust käsitleva andmekogu ja ühtse innovatsiooninäitaja kiiret loomist ja kasutuselevõtmist;
  - Euroopa tasandil intellektuaalomandi õiguste väärtustamise vahendit;
  - selle tagamist, et osalevad liikmesriigid jõuavad patendipaketti puudutavas viimases lahendamata küsimuses lõplikule kokkuleppele hiljemalt 2012. aasta juunis;
  - ettevõtjate jaoks parima võimaliku keskkonna loomist oma ideede turul realiseerimiseks ja töökohtade loomiseks ning nõudlusepõhise innovatsiooni Euroopa teadus- ja arenduspoliitika peamiseks hoogustajaks muutmist; eelkõige luua tõhus kogu ELi hõlmav riskikapitalikord, sealhulgas „ELi pass”, rahastamisskeem innovaatiliste VKEde toetamiseks, kaaluda nn fondifondi piiriülese riskikapitali võimaldamiseks ning kasutada tõhusamalt ära kommertskasutusele eelnevaid hankeid, et toetada innovaatilisi ja kõrgtehnoloogilisi ettevõtteid;
  - nende progressi võimaldavate tehnoloogiate tugevdamist, mis on tööstuse innovatiivsuse ja kogu majanduse seisukohast süsteemse tähtsusega.
19. Energeetika valdkonnas on oluline rakendada 2011. aasta veebruaris ja detsembris kokkulepitud suunised, täites võetud kohustuse viia energia siseturu loomine lõpule 2014. aastaks, sealhulgas kokkulepitud tähtaegadest kinni pidades kolmanda energiapaketi täieliku elluviimise abil, ning viia läbi võrkude piiriülene ühendamine. Euroopa Ülemkogu jääb ootama juuniks kavandatud komisjoni teatist, milles hinnatakse energia siseturu liberaliseerimise ja integreerituse astet.
20. Euroopa Ülemkogu rõhutab, kui oluline on tööstuse roll Euroopa majanduskasvu, konkurentsivõime, ekspordi ja töökohtade loomise valdkonnas ning tootlikkuse ja innovatsiooni mootorina.

21. Tuleks jätkata tööd ja arutelusid komisjoni ettepanekutega energia maksustamise, ettevõtete ühise konsolideeritud tulumaksubaasi ja finantstehingute maksu kohta ning hoiuste maksustamise direktiivi läbivaatamise kohta. Kiiresti tuleks vastu võtta juhised läbirääkimiste pidamiseks kolmandate riikidega, et sõlmida nendega hoiuste maksustamist käsitlevad lepingud. Nõukogu ja komisjon annavad korrapäraselt aru olukorrast nimetatud valdkonnas alates 2012. aasta juunist.
22. Samuti on oluline viia kiiresti lõpule finantssektori reguleerimise reform. Hiljuti saavutatud poliitilisele kokkuleppele tuginedes tuleks nüüd võimalikult kiiresti vastu võtta Euroopa turu infrastruktuuri määrus. Lisaks tuleks vastavalt 2012. aasta juuniks ja detsembriks jõuda kokkuleppele ettepanekute suhtes, mis käsitlevad pankade kapitalinõudeid ja finantsinstrumentide turge, pidades silmas ühtsete eeskirjade kogumiku koostamist ning Basel III õigeaegse ja järjekindla rakendamise tagamist. Võimalikult kiiresti tuleks vastu võtta reitinguagentuure käsitleva määruse muudatused. Euroopa Ülemkogu jääb ootama komisjoni käimasoleva läbivaatamise tulemusi, milles käsitletakse ELi õigusaktides kasutatavat kohustuslikku reitinguagentuuride reitingutele viitamist.
23. Tähtis on taastada investorite usaldus ELi pangandussektori vastu ja tagada krediitdivoog reaalmajandusse, eelkõige tugevdades pankade kapitalipositsiooni ilma finantsvõimenduse liigse vähendamiseta ning vajaduse korral võttes meetmeid, et toetada pankade juurdepääsu rahastamisele. Ülemkogu jälgib tähelepanelikult eelmise aasta oktoobris vastu võetud sellekohaste otsuste täitmist. Komisjonil palutakse kaaluda pangajuhtide tasustamise praeguse raamistiku võimalikku karmistamist.
24. Seoses vajadusega stimuleerida olulisimate infrastruktuuriprojektide rahastamist erasektori abil tuleks kiirendada ELi projektivõlakirjade algatuse katsetapi väljatöötamist, et jõuda juuniks kokkuleppele.

II. RAHVUSVAHELISED TIPPKOHTUMISED

G20 ja G8

25. Euroopa Ülemkogu leppis kokku, et G20 kohtumisel tuleks keskenduda järgmistele prioriteetidele:
    - tagada ülemaailmsel tasandil kiire, jätkusuutliku ja tasa-kaalustatud majanduskasvu tõhus koordineerimine ja Cannes'i tegevuskava elluviimine;
    - täita G20 kohustused finantsturu reformi, sealhulgas range seire alal, et tagada võrdsed võimalused ülemaailmsel tasandil;
    - rakendada 2011. aastal vastu võetud toiduhindade volatiilsuse ja põllumajanduse tegevuskava; suurendada tooraineturgude läbipaistvust; jätkata Sõulis vastu võetud arengulase tegevuskava elluviimist, keskendudes infrastruktuurile ja rohelisele majanduskasvule;
  - edendada rohelist majanduskasvu ja säästvat arengut; võidelda eelkõige kliimamuutuste vastu ja võtta kasutusse mitmesuguseid allikaid kliimamuutustega võitlemise meetmete rahastamiseks;
  - võidelda proteksionismi vastu ja toetada WTOga peeta- vaid aktiivseid läbirääkimisi, sealhulgas vähim arenenud riikide puhul;
  - käsitleda üleilmastumise sotsiaalset mõõdet, eelkõige tööpuudust noorte seas.
26. Euroopa Ülemkogule anti ülevaade G20 tasandil toimuvatest aruteludest IMFi vahendite olulise suurendamise üle. Ülemkogu tuletas meelde, et euroala liikmesriigid on juba lubanud täiendada IMFi üldisi vahendeid 150 miljardi euroga kahepoolsete laenude abil ning et ka ülejäänud ELi liikmesriigid on väljendanud valmisolekut osaleda IMFi vahendite suurendamises. Ülemkogu innustas G20 riikide rahandusministreid jätkama tööd selle nimel, et jõuda IMFi vahendite suurendamise suhtes kokkuleppele ministrite järgmisel kohtumisel aprillis, eesmärgiga parandada IMFi suutlikkust täita süsteemseid ülesandeid oma liikmete toetamisel kogu maailmas.
  27. Euroopa Ülekogule anti ülevaade G8 tippkohtumiseks tehtavate ettevalmistuste seisust.

ÜRO säästva arengu konverents Rio+20

28. Euroopa Ülemkogu rõhutas oma kindlat toetust ÜRO säästva arengu konverentsi Rio+20 kaugeleulatuvatele tulemustele. Ülemkogu toonitas erasektori ja kodanikuühiskonna aktiivse osalemise vajadust konverentsil. Ülemkogu kehtestas mõningad põhimõtted, millest EL oma ettevalmistavas töös juhindub:
  - konverents peaks toetama üleilmset üleminekut rohelisele majandusele, edendades seega keskkonnakaitset, aidates kaasa vaesuse kaotamisele ning stimuleerides vähese CO₂-heitega ja ressursitõhusat majanduskasvu;
  - konverents peaks välja töötama selged tegevussihid ja konkreetsed meetmed riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil ja kokkulepitud ajakava raames;
  - konverents peaks andma oma panuse säästva arengu üleilmsesse tugevdatud institutsioonilisse raamistikku, mis peaks hõlmama ÜRO Keskkonnaprogrammi (UNEP) muutmist eriagentuuriks;
  - konverents peaks edendama tööd säästva arengu üldiste ja sidusate eesmärkide väljatöötamiseks 2015. aastale järgne- vaks perioodiks, võttes arvesse ka aastatuhande arenguees- märkide läbivaatamist.

III. VÄLISPOLIITIKA

29. Aasta pärast araabia kevade algust arutas Euroopa Ülemkogu esilekerkivaid suundumusi ja piirkonnas toimunud arengutest saadud kogemusi ning hindas ELi toetuse senist rakendamist. EL edendab ja toetab demokraatlikke ümberkorraldusi oma **lõunanaabruses** ning Lähis-Ida ja Pärsia lahe piirkonnas laiemalt. EL on jätkuvalt pühendunud partnerluse arendamisele oma lõunanaabruse riikidega, tuginedes diferentseerimisele, vastastikule vastutusele ja üldiste väärtuste austamisele, sealhulgas usuvähemuste (k.a kristlaste) kaitsmisele. Kooskõlas oma varasemates avaldustes ja nõukogu 20. juuni 2011. aasta järeldustes määratletud põhimõtete ja eesmärkidega, leppis Euroopa Ülemkogu kokku, et kõnealuses protsessis edasisel osalemisel ja selle toetamisel lähtub EL järgmistest põhimõtetest:
- EL innustab kõiki lõunanaabruse riike viima läbi olulisi poliitilisi reforme, mille eesmärk on demokraatia ülesehitamine ja kinnistamine, õigusriigi põhimõtete kehtestamine ja tugevdamine ning inimõiguste ja kodanikuvabaduste austamise tagamine, pöörates erilist tähelepanu naiste ja vähemuste õigustele;
  - pidades silmas piirkonna mitme riigi majandus- ja finantsprobleeme, jätkab EL oma vahendite kasutuselevõtmist, asetades suuremat rõhku abi suunamisele juhtimise ja töökohtade loomise valdkonda, ning jätkab jõupingutuste tegemist rakkerühma, sealhulgas ettevõtjalaste sidusrühmade koosolekute raames; Euroopa Ülemkogu kutsus sellega seoses üles kiiresti ratifitseerima Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga mandaadi laiendamise;
  - sellega seoses on EL kindlalt otsustanud viia toetuse andmine vastavusse demokraatlike reformide tasemega, pakkudes suuremat toetust neile partneritele, kes teevad edusamme kaasavate demokraatlike süsteemide ülesehitamisel, ning vaadates samal ajal uuesti läbi valitsustele mõeldud toetuse rõhumise ning inimõiguste ranga ja süstemaatilise rikkumise korral;
  - EL jätkab partnerluse tugevdamist kodanikuühiskonnaga, sealhulgas naabruse jaoks mõeldud kodanikuühiskonna rahastamisvahendi loomise teel;
  - kiireid edusamme on vaja teha käimasolevate kaubandusläbirääkimiste osas ja seoses ettevalmistustega läbirääkimiste pidamiseks põhjalike ja laiaulatuslike vabakaubanduslepingute üle, mis suurendavad järk-järgult partnerite majanduse integreerimist ELi ühtsesse turgu ja parandavad turulepääsu võimalusi;
  - laiendatakse dialooge rände, liikuvuse ja julgeoleku valdkonnas, et edendada inimestevahelisi kontakte, ärilaseid kontakte ja vastastikust mõistmist; sellega seoses jätkatakse ühiseid jõupingutusi ebaseadusliku sisserände tõkestamiseks kooskõlas ELi üldise lähenemisviisiga rändele.
30. Euroopa Ülemkogu palub komisjonil ja kõrgel esindajal esitada käesoleva aasta lõpuks teekaart, et määratleda ja suunata Vahemere lõunapiirkonna partnereid käsitleva ELi poliitika rakendamist, loetledes eesmärgid, vahendid ja meetmed ning keskendudes sünergiale Vahemere Liidu ja teiste piirkondlike algatustega.
31. Euroopa Ülemkogu tunneb nõrdimust **Süürias** valitseva olukorra pärast ning kinnitab nõukogu 27. veebruari 2012. aasta järeldused. Kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu 1. märtsi resolutsiooniga nõuab ülemkogu, et Süüria võimud lõpetaksid viivitamata tsiviilelanike vastu suunatud laialdase vägivalda ja inimõiguste rikkumise. Euroopa Ülemkogu on endiselt kindlalt otsustanud tagada, et Süürias toime pandud hirmutegude eest vastutajad võetaks nende tegude eest vastutusele, ning teeb tihedat koostööd kõnealuste nõrdimapanevate kuritegude dokumenteerijatega ja abistab neid. Euroopa Ülemkogu kinnitab oma pühendumust suurendada veelgi survet Süüria režiimile niikaua, kui vägivald ja inimõiguste rikkumine jätkub, ning palub nõukogul valmistada ette edasised kõnealuse režiimi vastu suunatud piiravad meetmed. Ülemkogu kutsub president Assadi üles tagasi astuma, et teha riigi huvides võimalikuks rahumeelne üleminek demokraatiale. Kohe kui algab üleminek demokraatiale, on EL valmis seadma Süüriaga sisse uue partnerluse ja andma abi.
32. Euroopa Ülemkogu kordab, et tähtis on tagada sõltumatutele humanitaarabi organisatsioonidele täielik ja takistamatu juurdepääs, et abivajajatele oleks võimalik anda abi kooskõlas humanitaarpõhimõtetega. Euroopa Liit on juba võtnud kasutusele humanitaarabi vahendid ja on valmis neid täiendada niipea, kui kohapealne olukord võimaldab humanitaarabi organisatsioonidel oma hädaabioperatsioone laiendada.
33. Euroopa Ülemkogu tuletab meelde oma toetust Araabia Riikide Liiga jõupingutustele lõpetada vägivald Süürias ning väljendab oma täielikku toetust missioonidele, mida juhib ÜRO endine peasekretär Kofi Annan kui ÜRO ja Araabia Riikide Liiga ühine erisaadik Süüria kriisi küsimustes. Ülemkogu toetab Süüria Rahva Sõprade Grupi loomist ja grupi esimesel koosolekul 24. veebruaril 2012 vastu võetud järeldusi.
34. Euroopa Ülemkogu kutsub taas ÜRO Julgeolekunõukogu kõiki liikmeid, eelkõige Venemaad ja Hiinat, üles tegema koostööd vägivalda peatamiseks. Euroopa Liit toetab Süüria opositsiooni võitlust vabaduse, väärkuse ja demokraatia eest, tunnustab Süüria rahvusnõukogu süürlaste õiguspärase esindajana ja kutsub kõiki Süüria opositsiooni liikmeid üles ühinema rahumeelses võitluses uue Süüria eest, kus kõigil kodanikel on võrdsed õigused. Euroopa Liit kutsub kõiki pooli üles edendama poliitilise lahenduse leidmise protsessi.

35. Euroopa Ülemkogu rõhutab Süüria võimude ülesannet tagada välisriikide kodanike, sealhulgas ajakirjanike turvalisus Süürias, eelkõige hõlbustades nende evakueerimist, kes seda vajavad.
36. Euroopa Ülemkogu tervitab **Somaalia** konverentsi, mis toimus 23. veebruaril 2012 Londonis. Euroopa Ülemkogu tuletab meelde Aafrika Sarve jaoks kavandatud ELi strateegilist raamistikku, mille nõukogu võttis vastu 14. novembril 2011, ning kutsub Londoni konverentsi tulemustele tuginedes nõukogu, komisjoni ja kõrget esindajat üles säilitama ulatuslikku tegevust Somaalias. Kooskõlas ELi strateegilise raamistikuga peaks välisasjade nõukogu esitama oktoobris toimuvale Euroopa Ülemkogule aruande kokkulepitud meetmete rakendamise kohta.
37. Euroopa Ülemkogu tervitab edusamme, mida **idapartnerluse** abil on saavutatud ELiga poliitilise assotsieerimise ja majandusliku lõimumise edendamisel. Partnerlus tugineb lubadusele toetada ühiseid väärtusi, mille puhul saavad suhetest ELiga suuremat kasu need, kes on kõige enam pühendunud reformide läbiviimisele. Euroopa Ülemkogu jääb ootama idapartnerluse teekaarti, pidades silmas 2013. aasta teisel poolel toimuvat järgmist idapartnerluse tippkohtumist.
38. Euroopa Ülemkogu väljendab tõsist ja süvenevat muret olukorra edasise halvenemise pärast **Valgevenes**. Ülemkogu tervitab nõukogu otsust täiendada selliste isikute loetelu, kes vastutavad inimõiguste raskete rikkumiste või kodanikuühiskonna ja demokraatliku opositsiooni vastaste repressioonide eest või kes saavad kasu Lukašenko režiimist, et kohaldada nende suhtes reisikeeldu ja varade külmutamist. Euroopa Ülemkogu kutsub nõukogu üles jätkama tööd täiendavate meetmetega. Ülemkogu rõhutab

veel kord Euroopa Liidu pühendumust tihendada sidemeid Valgevene kodanikuühiskonnaga ja toetada Valgevene rahva demokraatlikke püüdlusi.

IV. MUUD KÜSIMUSED

39. Euroopa Ülemkogu kiidab heaks nõukogu 28. veebruari 2012. aasta järeldused laienemise ning stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi kohta, ning lepib kokku andmaks **Serbiale** kandidaatriigi staatust.
40. Tuletades meelde oma 2011. aasta arutelusid, kordab Euroopa Ülemkogu, et täidetud on kõik õiguslikud tingimused selleks, et võtta vastu otsus Bulgaaria ja Rumeenia ühinemise kohta **Schengeni** alaga.
41. Euroopa Ülemkogu tunnustab ka Bulgaaria ja Rumeenia pidevaid jõupingutusi.
42. Euroopa Ülemkogu palub vahepeal teha nõukogul kindlaks ja rakendada meetmed, mis aitaksid kaasa Schengeni ala edukale laienemisele Rumeeniasse ja Bulgaariasse.
43. Euroopa Ülemkogu palub nõukogul kõnealuse küsimuse juurde uuesti tagasi tulla, et võtta vastu otsus JSK nõukogu istungil 2012. aasta septembris.
44. Euroopa Ülemkogu tuletab meelde oma 2011. aasta juuni järeldusi Schengeni ala juhtimise tugevdamise kohta ning rõhutab eelkõige, et tähtis on saavutada kiiresti kokkulepe määruse suhtes, millega kehtestatakse hindamis- ja järelevalvemehhanism Schengeni *acquis'* kohaldamise kontrollimiseks. Nimetatud mehhanism peaks samuti käsitlema Schengeni *acquis'* kohaldamises osalevate institutsioonide nõuetekohast toimimist.
45. Euroopa Ülemkogu valis **Herman Van Rompuy** tagasi Euroopa Ülemkogu eesistujaks ajavahemikuks 1. juuni 2012 kuni 30. november 2014.

MAJANDUS- JA RAHALIIDU STABIILSUSE, KOORDINEERIMISE JA JUHTIMISE LEPING – 2. MÄRTS 2012

MAJANDUS- JA RAHALIIDU STABIILSUSE, KOORDINEERIMISE JA JUHTIMISE LEPING BELGIA KUNINGRIIGI, BULGAARIA VABARIIGI, TAANI KUNINGRIIGI, SAKSAMAA LIITVABARIIGI, EESTI VABARIIGI, IIRIMAA, KREEKA VABARIIGI, HISPAANIA KUNINGRIIGI, PRANTSUSE VABARIIGI, ITAALIA VABARIIGI, KÜPROSE VABARIIGI, LÄTI VABARIIGI, LEEDU VABARIIGI, LUKSEMBURGI SUURHERTSOGIRIIGI, UNGARI, MALTA VABARIIGI, MADALMAADE KUNINGRIIGI, AUSTRIA VABARIIGI, POOLA VABARIIGI, PORTUGALI VABARIIGI, RUMEENIA, SLOVEENIA VABARIIGI, SLOVAKI VABARIIGI, SOOME VABARIIGI JA ROOTSI KUNINGRIIGI VAHEL

BELGIA KUNINGRIIK, BULGAARIA VABARIIK, TAANI KUNINGRIIK, SAKSAMAA LIITVABARIIK, EESTI VABARIIK, IIRIMAA, KREEKA VABARIIK, HISPAANIA KUNINGRIIK, PRANTSUSE VABARIIK, ITAALIA VABARIIK, KÜPROSE VABARIIK, LÄTI VABARIIK, LEEDU VABARIIK, LUKSEMBURGI SUURHERTSOGIRIIK, UNGARI, MALTA VABARIIGI, MADALMAADE KUNINGRIIK, AUSTRIA VABARIIK, POOLA VABARIIK, PORTUGALI VABARIIK, RUMEENIA, SLOVEENIA VABARIIK, SLOVAKI VABARIIK, SOOME VABARIIK JA ROOTSI KUNINGRIIK,

edaspidi „lepinguosalisel”,

OLLES TEADLIKUD oma kohustusest Euroopa Liidu liikmesriikidena käsitleda oma majanduspoliitikat kui ühise huvi küsimust, SOOVIDES edendada kiirema majanduskasvu tingimusi Euroopa Liidus ning arendada veelgi tihedamat majanduspoliitika koordineerimist euroalal,

PIDADES SILMAS, et euroala kui terviku stabiilsuse tagamiseks on väga oluline, et valitsused tagaksid riigi rahanduse usaldusväärsuse ja jätkusuutlikkuse ning väldiks valitsemissektori eelarvepuudujäägi muutumist ülemääraseks, ning seega on vaja kehtestada kindlad eeskirjad, sealhulgas tasakaalus eelarve nõue ja korrigeerivate meetmete võtmise automaatne mehhanism,

OLLES TEADLIKUD vajadusest tagada, et valitsemissektori eelarvepuudujääk ei oleks üle 3% nende sisemajanduse koguproduktist turuhindades ning et valitsemissektori võlg ei oleks suurem kui 60% sisemajanduse koguproduktist turuhindades või väheneks piisavalt selle eesmärgi suunas,

TULETADES MEELDE, et lepinguosalisel kui Euroopa Liidu liikmesriigid peaksid hoiduma kõigest meetmest, mis võiks ohustada liidu eesmärkide saavutamist majandusliidu raames, eelkõige võla suurendamisest väljaspool üldise valitsemissektori arvepidamist,

PIDADES SILMAS, et euroalasse kuuluvate liikmesriikide riigipead või valitsusjuhid leppisid 9. detsembril 2011 kokku majandus- ja rahaliidu tugevamas struktuuris, mis tugineb Euroopa Liidu

aluslepingutele ning hõlbustab Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 121, 126 ja 136 alusel võetud meetmete rakendamist,

PIDADES SILMAS, et euroalasse kuuluvate ja teiste Euroopa Liidu liikmesriikide riigipeade või valitsusjuhtide eesmärk on inkorporeerida niipea kui võimalik käesoleva lepingu sätteid Euroopa Liidu aluslepingutesse,

TERVITADES Euroopa Liidu aluslepingute raames Euroopa Komisjoni poolt 23. novembril 2011 euroala kohta tehtud seadusandlikke ettepanekuid, millega tugevdatakse majanduse ja eelarve järelevalvet liikmesriikide üle, kellel on või võivad tekkida tõsised raskused finantsstabiilsusega, ning milles käsitletakse esialgsete eelarvekavade seire ja hindamise ning liikmesriikide ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamise tagamise üldsätteid, ning VÕTTES TEADMISEKS Euroopa Komisjoni kavatsust esitada euroala kohta täiendavad seadusandlikud ettepanekud eelkõige seoses eelaruandlusega võlakirjade väljaandmise kavade kohta, majanduspartnerluse programmidega, milles kirjeldatakse üksikasjalikult struktuurireforme liikmesriikidele, kelle suhtes kohaldatakse ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust, ning liikmesriikide oluliste majanduspoliitika reformikavade koordineerimisega,

RÕHUTADES oma valmisolekut toetada ettepanekuid, mida Euroopa Komisjon võib esitada, et veelgi tugevdada stabiilsuse ja kasvu pakki, esitades liikmesriikidele, mille rahaühik on euro, uued keskpika perioodi eesmärgid kooskõlas käesolevas lepingus kehtestatud kontrollväärtustega,

VÕTTES TEADMISEKS, et Euroopa Komisjon tegutseb käesoleva lepingu kohaste eelarveliste kohustuste läbivaatamisel ja nende üle järelevalvet teostades oma pädevuste ulatuses, nagu on ette nähtud Euroopa Liidu toimimise lepingus, eelkõige selle artiklites 121, 126 ja 136,

MÄRKIDES eelkõige, et käesoleva lepingu artiklis 3 sätestatud tasakaalus eelarve nõude täitmisel teostatakse nimetatud järelevalvet sellega, et kehtestatakse igale lepinguosalisele riigipõhised keskpika perioodi eesmärgid ja lähenemise ajakavad, kui see on asjakohane,

MÄRKIDES, et keskpika perioodi eesmäärke tuleks korrapäraselt ajakohastada ühiselt kokkulepitud meetodi põhjal, mille põhinäitajad vaadatakse samuti korrapäraselt läbi ning mis asjakohaselt kajastab otseste ja kaudsete kohustuste ohte riigi rahandusele, nagu on kehtestatud stabiilsuse ja kasvu pakti eesmärkides,

MÄRKIDES, et keskpika perioodi eesmärkide saavutamiseks tehtud edusammude piisavust tuleks hinnata üldise hindamise raames, võttes võrdlusaluseks struktuurse tasakaalu, analüüsisid sealhulgas kaalutusõiguse raames võetud tulumeetmetega tasakaalustamata kulusid, vastavalt Euroopa Liidu õiguse sätetele, eelkõige nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrusele (EÜ) nr 1466/97 (eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrusega (EL) nr 1175/2011 („muudetud stabiilsuse ja kasvu pakt“),

MÄRKIDES, et lepinguosaliste kehtestatava korrigeerimismehhanismi eesmärk peaks olema korrigeerida kõrvalekalded keskpika perioodi eesmärgist või selle saavutamisele suunatud kohandamiskavast, sealhulgas nende kumulatiivne mõju valitsemissektori võla dünaamikale,

MÄRKIDES, et vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 273 peaks olema Euroopa Liidu Kohtu pädevuses otsustada, kas lepinguosaliste kohustus lisada tasakaalus eelarve nõue siduvate ja püsivate sätetena, eelistatavalt põhiseaduslike sätetena, liikmesriikide õigussüsteemi on täidetud,

TULETADES MEELDE, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 260 antakse Euroopa Liidu Kohtule volitused määrata Euroopa Liidu liikmesriigile, kes ei ole tema otsust täitnud, põhisumma või karistusmaks, ning TULETADES MEELDE, et Euroopa Komisjon on kehtestanud kõnealuse artikli alusel tasuta põhisumma või karistusmaks kindlaksmääramise kriteeriumid, TULETADES MEELDE vajadust hõlbustada Euroopa Liidu ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kohaste meetmete võtmist liikmesriikide suhtes, mille rahaühik on euro ning kelle valitsemissektori kavandatav või tegelik puudujääk ületab 3% sisemajanduse koguproduktist, toetades samal ajal jõuliselt selle menetluse eesmärki, nimelt ergutada ja vajaduse korral sundida asjapuutuvat liikmesriiki vähendama oma eelarvepuudujääki,

TULETADES MEELDE, et lepinguosalistel, kelle valitsemissektori võlg ületab kontrollväärtuse 60%, on kohustus seda vähendada võrdlusalusena keskmiselt ühe kahekümnendiku võrra aastas,

PIDADES SILMAS vajadust käesolevat lepingut rakendades austada sotsiaalpartnerite konkreetset rolli, mis on kindlaks määratud iga lepinguosalise õigusaktidega või tema siseriiklikes õigussüsteemides,

RÕHUTADES, et ühtegi käesoleva lepingu sätet ei tohi tõlgendada nii, nagu muudaks see majanduspoliitilisi tingimusi, mille kohaselt on antud rahalist abi Euroopa Liitu, tema liikmesriike või Rahvusvahelist Valuutafondi hõlmavasse stabiliseerimisprogrammi kaasatud lepinguosalisele,

MÄRKIDES, et majandus- ja rahaliidu nõuetekohane toimimine nõuab lepinguosalistelt ühist tegutsemist sellise majanduspoliitika nimel, kus nad Euroopa Liidu aluslepingutes kindlaks määratud majanduspoliitika koordineerimise mehhanismidest lähtudes võtavad kõik vajalikud meetmed kõikides euroala nõuetekohase toimimise jaoks olulistes valdkondades,

MÄRKIDES eelkõige lepinguosaliste soovi kasutada aktiivsemalt tõhustatud koostööd, nagu on sätestatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 20 ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklites 326 kuni 334, kahjustamata samal ajal siseturgu, ning nende soovi kasutada täielikult erisätteid liikmesriikide kohta, mille rahaühik on euro, vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 136, ning eelneva arutelu ja koordineerimise menetlust nende lepinguosaliste osalusel, mille rahaühik on euro, kõikide nende poolt kavandatud oluliste majanduspoliitika reformide korral, et õppida parimatest tavadest,

TULETADES MEELDE euroalasse kuuluvate liikmesriikide riigipeade või valitsusjuhtide 26. oktoobri 2011. aasta kokkulepet parandada euroala juhtimist, mis hõlmab muu hulgas aastas vähemalt kahe euroala riikide tippkohtumise pidamist, mis kutsutakse kokku kohe pärast Euroopa Ülemkogu kohtumisi või pärast kõigi käesoleva lepingu ratifitseerinud lepinguosaliste osavõtul toimunud kohtumisi, välja arvatud kui erandlikud asjaolud nõuavad teisiti,

TULETADES SAMUTI MEELDE euroalasse kuuluvate liikmesriikide ja Euroopa Liidu teiste liikmesriikide riigipeade või valitsusjuhtide poolt 25. märtsil 2011 kinnitatud laiendatud euroala pakti, milles määratakse kindlaks euroalal konkurentsivõime edendamiseks vajalikud tingimused,

RÕHUTADES, kui oluline on majandus- ja rahaliidu tugevdamise üldise strateegia osana loodava Euroopa stabiilsusmehhanismi asutamisleping, ning OSUTADES asjaolule, et Euroopa stabiilsusmehhanismi kohaste uute programmide raames on alates 1. märtsist 2013 finantsabi andmise tingimuseks käesoleva lepingu ratifitseerimine asjaomase lepinguosalise poolt ning vastavus käesoleva lepingu artikli 3 lõike 2 nõuetele niipea, kui kõnealuses artiklis osutatud üleminekupeerioid on möödunud,

MÄRKIDES, et Belgia Kuningriik, Saksamaa Liitvabariik, Eesti Vabariik, Iirimaa, Kreeka Vabariik, Hispaania Vabariik, Prantsuse Vabariik, Itaalia Vabariik, Küprose Vabariik, Luksemburgi Suurhertsogiriik, Malta Vabariik, Madalmaade Kuningriik, Austria Vabariik, Portugali Vabariik, Sloveenia Vabariik, Slovaki Vabariik ja Soome Vabariik on lepinguosalsed, mille rahaühik on euro, ning seega on käesolev leping nende suhtes siduv alates selle kuu esimesest päevast, mis järgneb nende ratifitseerimiskirjade hoiuleandmisele, kui leping on sellel kuupäeval jõus,

MÄRKIDES SAMUTI, et Bulgaaria Vabariik, Taani Kuningriik, Läti Vabariik, Leedu Vabariik, Ungari, Poola Vabariik, Rumeenia ja Rootsi Kuningriik on käesoleva lepingu allkirjutamise kuupäeval Euroopa Liidu liikmesriigid, kelle suhtes kehtib erand ühisrahaga

liitumisest ja seni, kuni kehtib selline erand, võivad nende suhtes olla siduvad ainult need käesoleva lepingu III ja IV jaotise sätted, mille nad enda suhtes siduvaks kuulutavad oma ratifitseerimiskirja hoiuleandmise ajal või muul hilisemal kuupäeval,

ON KOKKU LEPPINUD JÄRGMISTES SÄTETES:

I JAOTIS

EESMÄRK JA KOHALDAMISALA

ARTIKKEL 1

1. Käesoleva lepingu alusel lepivad lepinguosalisteks olevad Euroopa Liidu liikmesriigid kokku kindlustada majandus- ja rahaliidu majanduslikku alust, võttes vastu eeskirjad eelarvedistsipliini tugevdamiseks fiskaalkokkuleppe abil, oma majanduspoliitika koordineerimise tõhustamiseks ja euroala juhtimise parandamiseks, toetades nii Euroopa Liidu jätkusuutliku majanduskasvu, tööhõive, konkurentsivõime ja sotsiaalse ühtekuuluvuse eesmärkide saavutamist.

2. Käesolevat lepingut kohaldatakse täies ulatuses lepinguosalistele, kelle rahühik on euro. Artiklis 14 sätestatud ulatuses ja tingimustel kohaldatakse seda ka teistele lepinguosalistele.

II JAOTIS

KOOSKÕLA JA SEOS LIIDU ÕIGUSEGA

ARTIKKEL 2

1. Lepinguosalistel kohaldatakse ja tõlgendatakse käesolevat lepingut kooskõlas Euroopa Liidu aluslepingutega, eelkõige Euroopa Liidu lepingu artikli 4 lõikega 3, ning Euroopa Liidu õigusega, sealhulgas menetlusõigusega, kui on vaja vastu võtta teiseid õigusakte.

2. Käesolevat lepingut kohaldatakse niivõrd, kui võrd see on kooskõlas Euroopa Liidu aluslepingutega ning Euroopa Liidu õigusega. See ei lähe vastuollu liidu pädevusega tegutseda majandusliidu valdkonnas.

III JAOTIS

FISKAALKOKKULEPE

ARTIKKEL 3

1. Lepinguosalistel kohaldatakse käesolevas lõikes sätestatud eeskirju lisaks kohustustele, mis neil on Euroopa Liidu õiguse kohaselt ning neid piiramata.

- a) Lepinguosalise valitsemise eelarvepositsioon on tasakaalus või ülejäägis.
- b) Punktis a nimetatud nõue loetakse täidetuks, kui valitsemise igaaastane struktuurne eelarveseisund vastab riigipõhisele keskpika perioodi eesmärgile, mis on kindlaks määratud muudetud stabiilsuse ja kasvu paktiga, mille

kohaselt struktuurse eelarvepuudujäägi miinimummäär on 0,5% sisemajanduse koguproduktist turuhindades. Lepinguosalistel tagavad kiire lähenemise oma riigipõhisele keskpika perioodi eesmärgile. Ettepaneku lähenemise ajavahemiku kohta teeb Euroopa Komisjon, võttes arvesse riigipõhiseid jätkusuutlikkusega seotud riske. Edusamme keskpika perioodi eesmärgi saavutamisel ja selle täitmist hinnatakse üldise hindamise raames, võttes võrdlusaluseks struktuurse tasakaalu, analüüsides sealhulgas kaalutusõiguse raames võetud tulumeetmetega tasakaalustamata kulusid, kooskõlas muudetud stabiilsuse ja kasvu paktiga.

- c) Lepinguosalistel võivad oma vastavast keskpika perioodi eesmärgist või selle saavutamisele suunatud kohandamis-kavast ajutiselt kõrvale kalduda ainult lõike 3 punktis b määratletud erandlike asjaolude korral.
  - d) Juhul kui riigivõla suhe sisemajanduse koguprodukti turuhindades on oluliselt alla 60% ja riigi rahanduse pikaajalise jätkusuutlikkusega seotud riskid on väikesed, võib punktis b määratletud struktuurse eelarvepuudujäägi miinimummäär keskpika perioodi eesmärgi raames ulatuda 1,0%-ni sisemajanduse koguproduktist turuhindades.
  - e) Oluliste kõrvalekallete korral keskpika perioodi eesmärgist või selle saavutamisele suunatud kohandamis-kavast käivitatakse automaatselt korrigeerimismehhanism. Mehhanism sisaldab asjaomase lepinguosalise kohustust rakendada meetmeid, et kõrvaldada kõrvalekalded kindlaks määratud ajavahemiku jooksul.
2. Lõikes 1 sätestatud eeskirjad hakkavad kehtima hiljemalt üks aasta pärast käesoleva lepingu jõustumist lepinguosalistel siseriiklikus õiguses siduvate ja püsivate, eelistatavalt põhiseaduslike sätetena, või tagatakse muul viisil nendest täies ulatuses kinnipidamine kogu siseriikliku eelarvemenetluse käigus. Lepinguosalistel kehtestavad siseriiklikul tasandil lõike 1 punktis e osutatud korrigeerimismehhanismi Euroopa Komisjoni ettepanekust lähtuvate ühiste põhimõtete alusel, mis käsitlevad eelkõige korrigeeriva meetme olemust, ulatust ja selle kohaldamise ajavahemikku, seda samuti erandlike asjaolude korral, ning institutsioonide rolli ja sõltumatust, kes vastutavad liikmesriigis lõikes 1 sätestatud eeskirjade täitmise üle järelevalve teostamise eest. Selline korrigeerimismehhanism võtab täielikult arvesse liikmesriikide parlamentide eelisõigusi.
3. Käesoleva artikli kohaldamisel kasutatakse Euroopa Liidu aluslepingutele lisatud protokoll nr 12 (ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kohta) artiklis 2 sätestatud mõisteid.

Käesolevas artiklis kasutatakse samuti järgmisi mõisteid:

- a) „valitsemise igaaastane struktuurne eelarveseisund” igaaastane tsükliliselt kohandatud eelarveseisund (ilma ühekordsete ja ajutiste meetmeteta);

- b) „erandlikud asjaolud” viitab erakorralisele sündmusele, mis on väljaspool asjaomase lepinguosalise kontrolli ja mis avaldab suurt mõju valitsemissektori finantsseisundile, või muudetud stabiilsuse ja kasvu paktsis sätestatud järsu majanduslanguse perioodidele, tingimusel et asjaomase lepinguosalise ajutine kõrvalekaldumine ei sea ohtu riigi rahanduse jätkusuutlikkust keskpika perioodi jooksul.

ARTIKKEL 4

Kui lepinguosalise valitsemissektori võlg ületab Euroopa Liidu aluslepingutele lisatud protokoll nr 12 (ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kohta) artiklis 1 osutatud kontrollväärtuse 60% sisemajanduse koguproduktist, kohustub lepinguosaline seda vähendama võrdlusalusena keskmiselt ühe kahekümnendiku võrra aastas, nagu on ette nähtud nõukogu 7. juuli 1997. aasta määruse (EÜ) nr 1467/97 (ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta) artiklis 2; kõnealust määrust on muudetud nõukogu 8. novembri 2011. aasta määrusega (EL) nr 1177/2011. Ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu võlakriteeriumi rikkumise alusel otsustatakse vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 126.

ARTIKKEL 5

1. Lepinguosaline, kelle suhtes kohaldatakse Euroopa Liidu aluslepingutes ette nähtud ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust, kehtestab eelarve- ja majanduspartnerluse programmi, milles kirjeldatakse üksikasjalikult struktuurireforme, mis tuleb vastu võtta ja mida tuleb rakendada ülemäärase eelarvepuudujäägi tõhusaks ja kestvaks kõrvaldamiseks. Selliste programmide sisu ja vorm määratakse kindlaks Euroopa Liidu õiguses. Nende esitamine kinnitamiseks Euroopa Liidu Nõukogule ja Euroopa Komisjonile ning järelevalve nende üle toimub stabiilsuse ja kasvu paktsi kehtivate järelevalvemenetluste kohaselt.
2. Eelarve- ja majanduspartnerluse programmi rakendamist ja sellega kooskõlas olevate iga-aastaste eelarvekavade täitmist jälgivad Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjon.

ARTIKKEL 6

Selleks et riiklike võlakirjade väljaandmise kavandamist paremini koordineerida, annavad lepinguosalised Euroopa Liidu Nõukogule ja Euroopa Komisjonile eelnevalt aru oma riiklike võlakirjade väljaandmise kavast.

ARTIKKEL 7

Austades täielikult Euroopa Liidu aluslepingutes ette nähtud menetlusnõudeid, kohustuvad lepinguosalised, kelle rahaühik on euro, toetama Euroopa Komisjoni esitatud ettepanekuid või soovitusi, kui komisjon on seisukohal, et Euroopa Liidu liikmesriik, kelle rahaühik on euro, rikub ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames eelarvepuudujäägi kriteeriumi. Kõnealust kohustust ei kohaldata, kui lepinguosalised, kelle rahaühik on

euro, on kavandatud otsuse või soovitusel vastu kvalifitseeritud häälteenamusega, mis arvutatakse analoogiliselt Euroopa Liidu aluslepingute asjaomaste sätetega, võtmata arvesse asjaomase lepinguosalise seisukohta.

ARTIKKEL 8

1. Euroopa Komisjoni kutsutakse üles esitama õigeaegselt lepinguosalistele aruande sätete kohta, mille igaüks neist on vastavalt artikli 3 lõikele 2 vastu võtnud. Juhul kui Euroopa Komisjon pärast seda, kui ta on andnud asjaomasele lepinguosalisele võimaluse esitada oma märkused, teeb oma aruandes järelduse, et nimetatud lepinguosaline on jätnud täitmata artikli 3 lõikest 2 tulenevad kohustused, antakse asi ühe või mitme lepinguosalise poolt Euroopa Liidu Kohtusse. Kui lepinguosaline on komisjoni aruandest sõltumata seisukohal, et teine lepinguosaline on jätnud täitmata artikli 3 lõikest 2 tulenevad kohustused, võib ta samuti anda asja Euroopa Kohtusse. Mõlemal juhul on Euroopa Kohtu otsus menetluse osalistele siduv ja nad võtavad selle täitmiseks vajalikud meetmed Euroopa Kohtu poolt kindlaks määratud ajavahemiku jooksul.
2. Kui lepinguosaline on enda või Euroopa Komisjoni hinnangul seisukohal, et teine lepinguosaline ei ole võtnud lõikes 1 osutatud Euroopa Kohtu otsuse täitmiseks vajalikke meetmeid, võib ta anda asja Euroopa Kohtusse ning taotleda finantssanktsioonide kehtestamist vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 260 alusel Euroopa Komisjoni poolt kehtestatud kriteeriumitele. Kui Euroopa Kohus leiab, et lepinguosaline ei ole tema otsust täitnud, võib ta määrata põhisumma või karistusmaks, mis on kõnealuses olukorras asjakohane ja ei ületa 0,1% asjaomase lepinguosalise sisemajanduse koguproduktist. Lepinguosalisele, kelle rahaühik on euro, määratud summad makstakse Euroopa stabiilsusmehhanismi. Teistel juhtudel tehakse makse Euroopa Liidu üldeelarvesse.
3. Käesolev artikkel kujutab endast lepinguosaliste vahelist erikokkulepet Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 273 tähenduses.

IV JAOTIS

MAJANDUSPOLIITIKA KOORDINEERIMINE JA LÄHENEMINE

ARTIKKEL 9

Lähtudes Euroopa Liidu toimimise lepingus kindlaks määratud majanduspoliitika koordineerimisest, kohustuvad lepinguosalised tegema koostööd sellise majanduspoliitika kehtestamiseks, millega soodustatakse majandus- ja rahaliidu nõuetekohast toimimist ja majanduskasvu tänu suuremale lähenemisele ja konkurentsivõimele. Selleks võtavad lepinguosalised vajalikud meetmed kõikides euroala nõuetekohase toimimise jaoks olulistest valdkondades, et

saavutada konkurentsivõime edendamise, tööhõive suurendamise, riigi rahanduse jätkusuutlikkuse täiendava tugevdamise ja finantsstabiilsuse tugevdamise eesmärgid.

ARTIKKEL 10

Vastavalt Euroopa Liidu aluslepingutes ette nähtud nõuetele on lepinguosalisel valmis, kui see on asjakohane ja vajalik, kasutama aktiivselt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 136 sätestatud erisätteid liikmesriikide kohta, kelle rahaühik on euro, ning tegema Euroopa Liidu lepingu artiklis 20 ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklites 326 kuni 334 sätestatud tõhustatud koostööd küsimustes, mis on euroala nõuetekohase toimimise seisukohast olulised, kahjustamata samal ajal siseturgu.

ARTIKKEL 11

Selleks et parimatest tavadest õppida ja tegutseda veelgi paremini koordineeritud majanduspoliitika nimel, tagavad lepinguosalisel, et kõiki nende kavandatavaid olulisemaid majandusreforme arutatakse eelnevalt ja vajaduse korral koordineeritakse omavahel. Euroopa Liidu õigusest tulenevalt peab kõnealune koordineerimine hõlmama ka Euroopa Liidu institutsioone.

VJAOTIS

EUROALA JUHTIMINE

ARTIKKEL 12

1. Nende lepinguosaliste riigipead või valitsusjuhid, kelle rahaühik on euro, kohtuvad mitteametlikult euroala tippkohtumistel, kus osaleb ka Euroopa Komisjoni president. Sellistele kohtumistele kutsutakse osalema ka Euroopa Keskpanga president.

Samal ajal kui Euroopa Ülemkogu valib oma eesistuja, määravad nende lepinguosaliste riigipead või valitsusjuhid, kelle rahaühik on euro, lihthälteenamusega euroala tippkohtumise eesistuja, kes nimetatakse ametisse samaks ametiajaks.

2. Euroala tippkohtumised toimuvad vajaduse korral ja vähemalt kaks korda aastas, et arutada küsimusi, mis seonduvad nende lepinguosaliste, kelle rahaühik on euro, ühisraha alaste erikohustustega, muude küsimustega, mis puudutavad euroala juhtimist ja selle suhtes kohaldatavaid eeskirju, ja strateegilisi suuniseid majanduspoliitika elluviimiseks, millega suurendada euroala lähenemist.

3. Nende lepinguosaliste riigipead või valitsusjuhid, mille rahaühik ei ole euro, kuid kes on ratifitseerinud käesoleva lepingu, osalevad euroala tippkohtumistel, kus arutatakse lepinguosaliste konkurentsivõimet, euroala üldist ülesehitust ja seda tulevikus reguleeritavaid alussätteid, ning samuti nõupidamistel, kus arutatakse majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu rakendamise

seotud konkreetseid küsimusi, kui see on asjakohane ja vähemalt kord aastas.

4. Euroala tippkohtumise eesistuja tagab tihedas koostöös Euroopa Komisjoni presidendiga euroala tippkohtumiste ettevalmistamise ja järjepidevuse. Euroala tippkohtumiste ettevalmistamise ja järeelmeetmete võtmisega tegeleb euroühm ning selle president võidakse kutsuda sel eesmärgil osalema sellistel tippkohtumistel.
5. Euroopa Parlamendi president võidakse kutsuda osalema, et teda ära kuulata. Euroala tippkohtumise eesistuja esitab pärast iga euroala tippkohtumist Euroopa Parlamendile aruande.
6. Euroala tippkohtumise eesistuja hoiab neid lepinguosalisi, kelle rahaühik ei ole euro, ja teisi Euroopa Liidu liikmesriike tihedalt kursis euroala tippkohtumiste ettevalmistamise ja tulemustega.

ARTIKKEL 13

Nagu on ette nähtud Euroopa Liidu aluslepingutele lisatud protokoll nr 1 (riikide parlamentide rolli kohta Euroopa Liidus) II jaotises, määravad Euroopa Parlament ja lepinguosaliste riikide parlamendid üheskoos kindlaks Euroopa Parlamendi asjaomaste komisjonide ja riikide parlamentide asjaomaste komisjonide esimeeste konverentsi korralduse ja edendamise, et arutada eelarvepoliitikat ja teisi käesoleva lepinguga hõlmatud küsimusi.

VIJAOTIS

ÜLD- JA LÕPPSÄTTED

ARTIKKEL 14

1. Lepinguosalisel ratifitseerivad käesoleva lepingu kooskõlas oma põhiseadusest tulenevate nõuetega. Ratifitseerimiskirjad antakse hoiule Euroopa Liidu Nõukogu peasekretariaati („hoiulevõtja”).
2. Käesolev leping jõustub 1. jaanuaril 2013, eeldusel et kaks teist nendest lepinguosalistest, kelle rahaühik on euro, on oma ratifitseerimiskirja hoiule andnud, või selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kaheteistkümnenda ratifitseerimiskirja hoiuleandmisele lepinguosalisel poolt, kelle rahaühik on euro, olenevalt sellest, kumb kuupäev on varasem.
3. Käesolevat lepingut kohaldatakse selle jõustumise kuupäevast alates nende lepinguosalisel suhtes, kelle rahaühik on euro ja kes on käesoleva lepingu ratifitseerinud. Teiste lepinguosalisel suhtes, kelle rahaühik on euro, kohaldatakse käesolevat lepingut alates nende vastava ratifitseerimiskirja hoiuleandmisele järgneva kuu esimesest päevast.
4. Erandina lõigetest 3 ja 5 kohaldatakse V jaotist kõigi asjaomaste lepinguosalisel suhtes, alates käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast.

5. Käesolevat lepingut kohaldatakse nende käesoleva lepingu ratifitseerinud lepinguosaliste suhtes, kelle suhtes on kehtestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 139 lõikes 1 kirjeldatud erand või Euroopa Liidu aluslepingutele lisatud protokollis nr 16 (teatavate Taanit käsitlevate sätete kohta) osutatud erand, alates nimetatud erandi kehtetuks tunnistamist käsitleva otsuse jõustumise kuupäevast, kui asjaomane lepinguosaline ei teata, et kavatseb olla kõikide või osade käesoleva lepingu III ja IV jaotise sätetega seotud varem.

ARTIKKEL 15

Käesoleva lepinguga võivad ühineda Euroopa Liidu liikmesriigid, kes ei ole lepinguosalistes. Ühinemine jõustub, kui ühinemiskiri antakse hoiule hoiulevõtjale, kes teatab sellest teistele lepinguosalistele. Käesoleva lepingu tekst, mis on koostatud lepinguga ühineva liikmesriigi ametlikus keeles, mis on ühtlasi ametlik keel ja liidu institutsioonide töökeel, antakse pärast lepinguosaliste poolt

autentseks tunnistamist hoiule hoiulevõtja arhiivi kui käesoleva lepingu autentne versioon.

ARTIKKEL 16

Hiljemalt viie aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist võetakse lepingu rakendamisel saadud kogemuste hindamise alusel vajalikud meetmed kooskõlas Euroopa Liidu asutamislepingu ja Euroopa Liidu toimimise lepinguga, et inkorporeerida käesoleva lepingu sisu Euroopa Liidu õigusraamistikku.

Sõlmitud teisel märtsil kahe tuhande kaheteistkümnendal aastal Brüsselis.

Käesolev leping on koostatud ühes eksemplaris bulgaaria, eesti, hispaania, hollandi, iiri, inglise, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi, rumeenia, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani ja ungari keeles, kusjuures kõik keeleversioonid on võrdselt autentsetes, ning antakse hoiule hoiulevõtja arhiivi; hoiulevõtja edastab tõestatud ära kirja igale lepinguosalisele.

EUROALA RIIGIPEADE JA VALITSUSJUHTIDE AVALDUS –

2. MÄRTS 2012

Euroala riigipead ja valitsusjuhid nimetasid Herman Van Rompuy euroala tippkohtumise eesistujaks.

Nad tervitavad Kreeka uue programmi osas tehtud edusamme ning eelkõige eurorühma saavutatud kokkulepet meetmete paketi suhtes ja erasektori võlausaldajatele tehtud pakkumist. Programmi eesmärk on muuta Kreeka majandus taas jätkusuutlikuks, et tagada võla jätkusuutlikkus ja taastada konkurentsivõime. Samuti tervitasid nad õigusakte, mis käsitlevad Kreeka ametivõimude poolt varem kokku lepitud meetmeid, mis võimaldavad programmi lähipäevadel ametlikult vastu võtta.

Kreeka institutsioonilise suutlikkuse edasine tugevdamine ja tõhusatud kohapealne järelevalve on Kreeka teise programmi täieliku rakendamise ja edukuse seisukohast ülimalt olulised. Seetõttu toetavad euroala riigipead ja valitsusjuhid komisjoni võetud meetmeid, mille eesmärk on suurendada oma kohalolekut Kreekas, et parandada programmi täitmise jälgimist ja anda tehnilist abi

rakkerühma töö kaudu. Nad toetavad ka Kreeka peaministri ja komisjoni presidendi nimetatud konkreetseid ja spetsiifilisi meetmeid majanduskasvu edendamiseks, sealhulgas ELi struktuuri-fondist antavat toetust olulistele infrastruktuuriprojektidele ning meetmeid ettevõtluskeskkonna parandamiseks, VKEde likviidsuse suurendamiseks ning tööhõive ja koolituse edendamiseks.

Nad kinnitavad oma kohustust hinnata kuu lõpul uuesti EFSFi ja ESMi üldise ülemmäära piisavust. Lisaks lepivad nad kokku riikide parlamentaarseid menetlusi täielikult austades kiirendada makseid ESMi sissemakstud kapitali ja alustada kahe osamaksega 2012. aastal. Ülejäänud osamaksete muudetud ajakava lepitakse kokku märtsi lõpuks¹.

Euroala riigipead ja valitsusjuhid tuletavad meelde oma otsustavust teha kõik vajalik, et tagada kogu euroala finantsstabiilsus, ning oma valmisolekut vastavalt tegutseda.

---

¹ Slovakkia peaminister märkis, et tema valitsusel ei ole volitusi sellise kohustuse võtmiseks.

TÕELISE MAJANDUS- JA RAHALIIDU SUUNAS

EESISTUJA HERMAN VAN ROMPUY ARUANNE – 26. JUUNI 2012

Mul on hea meel edastada teile aruanne, mille ma koostas tihedas koostöös komisjoni presidendi, eurorühma esimehe ja Euroopa Keskpanga presidendiga.

Aruandes esitatakse visioon majandus- ja rahaliidu tulevikust ning sellest, kuidas see saab kõige paremini kaasa aidata majanduskasvule, töökohtade loomisele ja stabiilsusele. Aruandes tehakse ettepanek liikuda järgmise kümnendi jooksul majandus- ja rahaliidu tugevama struktuuri suunas, mis hakkaks põhinema finantssektori, eelarveküsimuste ja majanduspoliitika integreeritud raamistikudel. Kõiki neid elemente tuleks tugevdada suurema demokraatliku legitiimsuse ja vastutusega.

Aruanne ei ole lõplik töökava; selles määratakse kindlaks üldpõhimõtted ja pakutakse välja töömeetod. Loodan siiski, et meil õnnestub nädala lõpus toimival kohtumisel jõuda ühisele arusaamisele majandus- ja rahaliidu edasises toimimisviisis. Praegune olukord nõuab tulevikus keskpikas ja pikas perspektiivis tehtava töö hoolikat planeerimist. Olen valmis jätkama koos komisjoni presidendi, eurorühma esimehe ja Euroopa Keskpanga presidendiga tööd, et esitada 2012. aasta detsembris toimuvaks Euroopa Ülemkogu kohtumiseks üksikasjalikud ettepanekud selle kohta, kuidas liikuda etapiviisiliselt tõelise majandus- ja rahaliidu suunas, tehes kogu aeg tihedat koostööd liikmesriikidega.

Jään ootama meie arutelusid neljapäeva õhtul ja reedel.

* * *

TÕELISE MAJANDUS- JA RAHALIIDU SUUNAS

I. MAJANDUS- JA RAHALIIDU TUGEVDAMINE

Majandus- ja rahaliidu loomise eesmärk oli tuua jõukust ja stabiilsust kogu Euroopasse. See on üks Euroopa Liidu nurgakividest. Täna seisab majandus- ja rahaliit silmitsi tõsiste probleemidega. Majandus- ja rahaliitu on vaja tugevdada, et tagada majanduslik ja sotsiaalne heaolu.

Käesolev aruanne, mille Euroopa Ülemkogu eesistuja koostas koos Euroopa Komisjoni presidendi, eurorühma esimehe ja Euroopa Keskpanga presidendiga, on suunatud sellele, et töötada välja majandus- ja rahaliidu visioon, mille abil tagada stabiilsuse ja jõukuse säilimine. Selleks esitatakse aruandes rahanduse, eelarve, majanduse ja poliitika valdkondade tugev ja stabiilne struktuur, mis toetab töökohtade loomise ja majanduskasvu strateegiat.

Väljakutsed

Tulemuslikus visioonis tuleb käsitleda majandus- ja rahaliidu ees seisvaid pikaajalisi väljakutseid. Euroala riigid on erinevad ja paljude majandusotsuste tegemise tõhusaimaks viisiks on poliitika kujundamine liikmesriikide tasandil. Kuid liikmesriikide poliitilisi otsuseid ei saa vastu võtta isoleeritult, kui nende mõju levib kiiresti kogu euroalas. Seetõttu peavad liikmesriikide poliitilised otsused täiel määral kajastama rahaliidu liikmeks olemise tegelikkust. Suurte

tasakaaluhäireteta ning jätkusuutliku majanduskasvu tagamiseks on hädavajalik säilitada nõuetekohane konkurentsivõime tase, koordineerimine ja lähenemine. See peaks võimaldama asjakohast poliitikate kombineerimist koos hinnastabiilsuse saavutamisele suunatud ühtse rahapoliitikaga.

Kuid euroala stabiilsuse ja majanduskasvu tagamiseks peavad liikmesriigid tegutsema ühiste eeskirjade kohaselt ning oma tegevust koordineerima. Peab olema võimalus tagada eeskirjade järgimine negatiivse mõju korral majandus- ja rahaliidu teistele liikmetele. Seda on vaja majandus- ja rahaliidu tõhusaks toimimiseks vajaliku minimaalse lähenemise tagamiseks.

Üldiselt vajab majandus- ja rahaliidu suurem integratsioon tugevamat demokraatlikku alust ja kodanike ulatuslikku toetust. Seetõttu on oluline, et juba selle visiooni realiseerimise suunas liikumine tugineks laiaulatuslikele konsultatsioonidele ja kaasatusele. Paralleelselt tuleb edendada integratsiooni ja seaduslikkust.

Käesolevas aruandes esitatud majandus- ja rahaliidu juhtimise tulevikuvision keskendub euroala liikmesriikidele, sest ühisraha tõttu eristuvad nad kvalitatiivselt ülejäänud liikmesriikidest. Kuid majandus- ja rahaliidu süvendamise protsessi peaks iseloomustama avatus ja läbipaistvus ning see peab täielikult vastama ühtse turu põhimõtte kõikidele aspektidele.

Visioon

Aruandes esitatakse stabiilse ja jõuka majandus- ja rahaliidu visioon, mis tugineb neljale komponendile:

- *integreeritud finantsraamistik*, et tagada finantsstabiilsuse eelkõige euroalas ja minimeerida pankade maksejõuetuse kulusid Euroopa kodanike jaoks. Selline raamistik rõhutab Euroopa tasandi järelevalve vastutust ning selles nähakse ette ühised mehhanismid pangakriiside lahendamiseks ja klientide hoiuste tagamiseks;
- *integreeritud eelarveraamistik*, et tagada liikmesriikide ja Euroopa tasandil usaldusväärne eelarvepoliitika, mis hõlmab koordineerimist, ühist otsustusprotsessi, paremat jõustamist ja vastavaid samme ühisvõlakirjade emiteerimise suunas. See raamistik võiks sisaldada ka mitmesuguseid fiskaalsolidaarsuse vorme;
- *integreeritud majanduspoliitika raamistik*, mis sisaldab piisavaid mehhanisme tagamiseks, et liikmesriikide ja Euroopa tasandi poliitika edendab jätkusuutlikku majanduskasvu, tööhõivet ja konkurentsivõimet ning on kooskõlas majandus- ja rahaliidu sujuva toimimisega;
- vajaliku *demokraatliku seaduslikkuse ja vastutuse* tagamine majandus- ja rahaliidu otsustusprotsessis, mis tugineb ühise poliitika ja solidaarsuse suhtes ühise suveräänsuse rakendamisele.

Need neli komponenti moodustavad sidusa ja tervikliku struktuuri, mis tuleb järgmise aastakümne jooksul üles ehitada. Kõik neli komponenti on vajalikud majandus- ja rahaliidu pikaajalise stabiilsuse ja jõukuse tagamiseks ning nõuavad palju lisatööd, sealhulgas ELi aluslepingute võimalikku muutmist mingil ajal.

II. PEAMISED KOMPONENDID

1. Integreeritud finantsraamistik

Finantskriis paljastas finantsstabiilsuse institutsioonilise raamistiku struktuurilised puudused. Ühisrahast tuleneva suure vastastikuse sõltuvuse tõttu on nimetatud puuduste kõrvaldamine eriti oluline euroala puhul. Kuid seejuures tuleb säilitada ühisturu ühtsus ja terviklikkus finantsteenuste valdkonnas. Seetõttu peaks integreeritud finantsraamistik hõlmama kõiki ELi liikmesriike, võimaldades samas euroalasse kuuluvate ja mittekuuluvate liikmesriikide eristamist uue raamistiku teatavate osade puhul, mis on peamiselt seotud rahaliidu toimimise ja euroala stabiilsusega, mitte aga ühtse turuga. Ühtsete eeskirjade kogumikule tuginedes peaks integreeritud finantsraamistikul olema kaks kesket komponenti: Euroopa ühtne pangandusjärelevalve ning ühine hoiuste tagamise ja pangakriiside lahendamise raamistik.

Integreeritud järelevalve on hädavajalik usaldatavusnõuete, riskikontrolli ja kriisienetuse tõhusa rakendamise tagamiseks kogu ELis. Praegune struktuur peaks võimalikult ruttu arenema ühtseks Euroopa pangandusjärelevalve süsteemiks, mis koosneks Euroopa

ja liikmesriikide tasandist. Lõplik vastutus peaks lasuma Euroopa tasandil. Sellise süsteemiga tagatakse, et pangandusjärelevalve on võrdselt tõhus kõigis ELi liikmesriikides, vähendamaks pankade maksejõuetuse tõenäosust ja ennetamaks vajadust ühiste hoiuste tagamise või kriisifondide sekkumise järele. Sel eesmärgil antakse Euroopa tasandile volitused järelevalve teostamiseks ja ennetavaks sekkumiseks kõigi pankade puhul. Otsene sekkumine varieeruks sõltuvalt pankade suurusest ja liigist. Põhjalikult uuritakse võimalusi, mis on ette nähtud ELi toimimise lepingu artikli 127 lõikes 6 seoses Euroopa Keskpangale volituste andmisega järelevalve teostamiseks euroala pankade üle.

Komisjoni senistele ja tulevastele ettepanekutele tuginedes tuleks jätkata hoiuste tagamise ja pangakriiside lahendamise alast tööd.

Euroopa hoiuste tagamise skeemi abil saaks Euroopa järelevalve alla kuuluvate pankade puhul liikmesriikide hoiuste tagamise skeemidele lisada Euroopa mõõtme. See suurendaks olemasolevate mehhanismide usaldusväärust ja annaks olulise kindluse, et kõigi krediidiasutuste asjaomased hoiused on piisavalt tagatud.

Eelkõige pankade osamaksetest rahastatav *Euroopa pangakriiside lahendamise süsteem* võiks pakkuda finantsabi kriisilahendamismeetmete kohaldamisel pankadele, mis kuuluvad Euroopa järelevalve alla, et nõuetekohaselt lõpetada elujõuetute pankade tegevus ja seeläbi kaitsta maksumaksjate vahendeid.

Hoiuste tagamise skeemi ja pangakriiside lahendamise fondi võiks luua ühise pangakriiside lahendamise asutuse kontrolli all. Selline raamistik vähendaks oluliselt vajadust tagatisskeemi tegeliku kasutamise järele. Sellele vaatamata on iga hoiuste tagamise skeemi usaldusvääruse tagamiseks vaja juurdepääsu kindlatele finantssektori kaitsevahenditele. Seetõttu võiks pangakriiside lahendamise ja hoiuste tagamise asutuse jaoks euroala puhul sellise kaitsevahendina toimida Euroopa stabiilsusmehhanism.

2. Integreeritud eelarveraamistik

Finants- ja võlakriis on rõhutanud suurt vastastikust sõltuvust, eelkõige euroalal. Majandus- ja rahaliidu sujuvaks toimimiseks ei ole vaja ainult tugevdatud majanduse juhtimise raamistiku raames juba heakskiidetud meetmete (eelkõige stabiilsuse ja kasvu pakt ning majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise leping) kiiret ja jõulist rakendamist, vaid ka kvaliteetset edasiliikumist fiskaalliidu poole.

Sellega seoses on äärmiselt oluline eelarvet puudutavate otsustusprotsesside tugevam ühendamine euroalal koos riskide ja tõhusate mehhanismidega jätkusuutmatu eelarvepoliitika ennetamiseks ja korrigeerimiseks igas liikmesriigis. Sel eesmärgil tuleks ühiselt kokku leppida konkreetsete liikmesriikide eelarvete iga-aastase tasakaalu ja valitsemissektori võlataseme ülemmäärade. Nende eeskirjade kohaselt peaks valitsemissektori võlakohustuste emiteerimine ühiselt kokku lepitud tasemest suuremas mahus olema põhjendatud ning see tuleks eelnevalt heaks kiita. Sellest tulenevalt võiks euroala tasemel nõuda muudatuste tegemist eelarvelistesse

vahenditesse, kui need ei vasta fiskaaleeskirjadele, võttes arvesse sotsiaalse õigluse tagamise vajadust.

Keskpikas perspektiivis võiks võlakohustuste ühist emiteerimist uurida sellise fiskaallidu elemendina tingimusel, et tehakse edusamme fiskaalse integratsiooni valdkonnas. Võiks kaaluda sammude tegemist ühiste ja mitmete riiklike võlakohustuste kasutuselevõtmiseks, tingimusel et kehtestatakse eelarvedistsipliini ja konkurentsivõimet käsitlev kindel raamistik, et vältida moraalseid ohtu ning edendada vastutust ja nõuete järgimist. Võlakohustuste ühise emiteerimise suunas liikumise protsess peaks olema kriteeriumidel põhinev ja järkjärguline, mille kohaselt eelarveid käsitlevate otsuste ühendamiseks kaasneksid kooskõlastatud sammud riskide koondamise suunas.

On pakutud mitmeid võimalusi osaliseks võlakohustuste ühiseks emiteerimiseks, nagu teatavate lühiajaliste rahastamisvahendite ühendamine piiratud ja tingimuslikul alusel või järkjärguline üleminek võlalunastamisfondi. Ette võiks näha ka mitmesugused fiskaalsolidaarsuse vormid.

Täisväärtuslik fiskaallit eeldaks Euroopa tasandil tugevama suutlikkuse väljaarendamist, mis oleks võimeline majanduslikku vastastikust sõltuvust juhtima, ja lõpuks riigikassa sarnase fiskaal-asutuse väljatöötamist euroala tasandil. Lisaks sellele tuleks määrata kindlaks keskeelarve asjakohane roll ja ülesanded, sealhulgas selle seotus riikide eelarvetega.

3. Integreeritud majanduspoliitika raamistik

Majandusliidus peaksid liikmesriikide poliitikad olema suunatud tugevale ja jätkusuutlikule majanduskasvule ja tööhõivele, edendades samas sotsiaalset ühtekuuluvust. Tihedam majanduslik integratsioon on ka vajalik euroala riikide vahelise koordineerimise ja lähenemise soodustamiseks erinevates poliitikavaldkondades, tasakaalustamatusega tegelemiseks ning šokkidega kohanemise suutlikkuse ja konkurentsivõime tagamiseks globaliseerunud maailmamajanduses. See on hädavajalik majandus- ja rahaliidu sujuvaks toimimiseks ning oluline täiendus finants- ja eelarveraamistikule.

Laiendatud euroala paktis sõnastatud põhimõtetele tuginedes on oluline muuta poliitika koordineerimise raamistik paremini jõustatavaks tagamaks, et jätkusuutmatu poliitika ei seaks ohtu majandus- ja rahaliidu stabiilsust. Selline raamistik oleks eriti oluline poliitika suunamiseks sellistes valdkondades nagu töötajate liikuvus või maksude koordineerimine.

Vajadusel võiks võtta meetmeid riiklike asutuste poliitilise ja haldussuutlikkuse suurendamiseks ja reformide riikliku isevastutuse soodustamiseks, kuna see on oluline tingimus majanduskasvu kiirendavate reformide tõhusaks rakendamiseks.

4. Demokraatliku seaduslikkuse ja vastutuse tugevdamine

Otsused liikmesriikide eelarvete kohta on Euroopa parlamentaarsete demokraatiate keskmes. Liikumine riikide vahel integreerituma fiskaalse ja majandusliku otsustusmehhanismi poole nõuab seega tugevaid mehhanisme legitiimsete ja vastutustundlike ühiste otsuste tegemiseks. Hädavajalik on suurendada avalikkuse toetust üleeuroopalistele otsustele, millel on kodanike igapäevaelule kaugeleulatav mõju.

Euroopa Parlamendi ja liikmesriikide parlamentide tihe kaasaamine on keskse tähtsusega ühenduse meetodi austamisel. Parlamentidevahelise koostöö asjakohast raamistikku pakub ELi toimimise lepingu protokoll nr 1, milles käsitletakse liikmesriikide parlamentide rolli ELis.

III. JÄRGMISED SAMMUD – TÖÖMEETODI ETTEPANEK

Tõelise majandus- ja rahaliidu saavutamiseks vajaliku konkreetse ja tähtajalise tegevuskava väljatöötamine nõuab täiendavat tööd.

Euroopa Ülemkogu eesistuja võiks tihedas koostöös Euroopa Komisjoni presidendi, eurorühma esimehe ja Euroopa Keskpanga presidendiga esitada aruande Euroopa Ülemkogu detsembris toimuvaks kohtumiseks. Liikmesriikide ja ELi institutsioonidega toimuvad korrapärased ja mitteametlikud konsultatsioonid. 2012. aasta oktoobris võiks esitada vahearuande.

EUROOPA ÜLEMKOGU – 28.–29. JUUNI 2012

SEALHULGAS „MAJANDUSKASVU JA TÖÖKOHTADE LOOMISE KOKKULEPE“

Euroopa Liit on viimase kahe ja poole aasta jooksul astunud kriisi ületamiseks ning majandus- ja rahaliidu juhtimise parandamiseks olulisi ja kaugeleulatuvaid samme. Siiski on Euroopa taas läbi elamas väga pingelist perioodi. Riigivõlakriis ja finantssektori nõrkus koos püsivalt aeglase majanduskasvu ja makromajandusliku tasakaalustamatusega aeglustavad majanduse elavnemist ning seavad ohtu majandus- ja rahaliidu stabiilsuse. See avaldab negatiivset mõju töötuse osas ning võib vähendada Euroopa potentsiaali saada kasu maailmamajanduse väljavaadete järkjärgulisest paranemisest.

Seetõttu oleme seadnud kindla eesmärgi võtta otsustavaid meetmeid, et tegeleda finantsturgude pingetega, taastada usaldus ja elavdada majanduskasvu. Me kinnitame taas oma pühendumust säilitada majandus- ja rahaliit ning luua selle tulevikuks kindlam alus. Meie olulisimaks prioriteediks on endiselt tugev, arukas, jätkusuutlik ja kaasav majanduskasv, mis põhineb riigi rahanduse usaldusväärsusel, struktuurireformidel ja konkurentsivõimet edendavatel investeeringutel.

Seepärast leppisid riigipead ja valitsusjuhid täna kokku majanduskasvu ja töökohtade loomise kokkuleppes, mis hõlmab meetmeid, mille liikmesriigid ja Euroopa Liit peavad võtma, et elavdada majanduskasvu, investeeringuid ja tööhõivet ning muuta Euroopa konkurentsivõimelisemaks. Me kinnitasime ka riigipõhised soovitusel, et anda liikmesriikidele suuniseid poliitika ja riigieelarve kavandamiseks. Lisaks juhtisime tähelepanu järgmise mitmeaastase finantsraamistiku olulisusele majanduskasvu ja tööhõive tugevdamisel. Euroopa Ülemkogu eesistuja esitas aruande „Tõelise majandus- ja rahaliidu suunas“.

Oleme seadnud endale kindla eesmärgi võtta vajalikud meetmed, et tagada rahanduslikult stabiilne, konkurentsivõimeline ja jõukas Euroopa ning seeläbi suurendada oma kodanike heaolu.

* * *

I. MAJANDUSKASV, INVESTEERINGUD JA TÖÖKOHTADE LOOMINE

1. Euroopa Liit teeb jätkuvalt kõik vajaliku, et juhtida Euroopa tagasi aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu teele. Tuletades meelde eelarve konsolideerimise, struktuurireformi ja sihipärase investeeringute tähtsust jätkusuutliku majanduskasvu jaoks, leppisid riigipead ja valitsusjuhid kokku majanduskasvu ja töökohtade loomise kokkuleppes, mis on ühtseks raamistikuks liikmesriikide, ELi ja euroala tasandil võetavatele meetmetele, milleks kasutatakse kõiki võimalikke hoobasid, vahendeid ja poliitika (vt lisa).

Nad kutsusid nõukogu üles kiiresti analüüsima, kuidas parandada institutsioonidevahelist koostööd eesmärgiga tagada, et käesoleva kokkuleppe neid sätteid, mis nõuavad ELi õigusaktide vastuvõtmist, rakendatakse õigeaegselt.

2. Euroopa Ülemkogu üldiselt kinnitas riigipõhised soovitusel, mida liikmesriigid võtavad arvesse oma tulevastes riiklikes otsustes riigieelarve, struktuurireformide ja tööhõivepoliitika kohta, viies sel viisil lõpule Euroopa poolaasta 2012.
3. Osalevate liikmesriikide riigipead ja valitsusjuhid leppisid kokku patendipaketi viimases lahendamata küsimuses, nimelt

ühtse patendikohtu kesktalituse asukohas. Kesktalituse ja esimese astme kohtu presidendi kantselei asukohaks saab Pariis. Esimese astme kohtu esimene president peaks tulema kesktalituse asukohaks olevast liikmesriigist.

Kuna patendivaidlused on väga kitsalt spetsialiseeritud ja arvestades vajadust pidada kinni kõrgetest kvaliteedinõuetest, luuakse kesktalituse kahte keskusesse temaatilised klastrid; üks keskustest asub Londonis (keemia, sealhulgas farmaatsiatooted, liigitus C, inimvajadused, liigitus A) ja teine Münchenis (masinatööstus, liigitus F).

Kesktalitusele esitatavate hagide osas lepiti kokku, et pooltel peab olema võimalus esitada patendi rikkumise hagi kesktalitusele, kui kostja alaline elukoht ei ole Euroopa Liidus. Samuti kui kesktalituse menetluses on juba patendi tühistamise hagi, peaks patendimanikul olema võimalik esitada kesktalitusele rikkumise hagi. Kostjale ei nähta ette võimalust taotleda rikkumist käsitleva asja üleviimist kohalikust osakonnast kesktalitusse, kui kostja alaline elukoht on Euroopa Liidus.

Teeme ettepaneku jätta nõukogu ja Euroopa Parlamendi poolt vastu võetavast määrusest (tõhustatud koostöö

rakendamise kohta ühtse patendikaitse loomise valdkonnas) välja artiklid 6–8.

II. ARUANNE MAJANDUS- JA RAHALIIDU KOHTA

4. Euroopa Ülemkogu eesistuja poolt koostöös komisjoni presidendi, eurorühma esimehe ja Euroopa Keskpanga presidendiga koostatud aruandes „Tõelise majandus- ja rahaliidu suunas” esitatakse tulevase majandus- ja rahaliidu neli põhielementi: integreeritud finantsraamistik, integreeritud eelarveraamistik, integreeritud majanduspoliitika raamistik ning suurem demokraatlik legitiimsus ja vastutus.

Avameelse arvamuse vahetuse järel, mille käigus väljendati erinevaid seisukohti, paluti Euroopa Ülemkogu eesistujal töötada tihedas koostöös komisjoni presidendi, eurorühma esimehe ja Euroopa Keskpanga presidendiga välja konkreetne ja tähtajaline tegevuskava tõelise majandus- ja rahaliidu saavutamiseks, mis sisaldaks konkreetseid ettepanekuid finantsteenuste ühtse turu ühtsuse ja terviklikkuse säilitamise kohta ning milles võetaks arvesse euroala avaldust ja muu hulgas komisjoni kavatsust esitada ettepanekud vastavalt artiklile 127.

Nad analüüsisid, mida saab teha kehtivate aluslepingute raames ning millised meetmed nõuaksid aluslepingu muutmist. Isevastutuse tagamiseks saavad liikmesriigid olema aruteludega tihedalt seotud ja nendega konsulteeritakse regulaarselt. Konsulteeritakse ka Euroopa Parlamendiga. Vahearuanne esitatakse 2012. aasta oktoobriks ja lõpparuanne enne aasta lõppu.

III. MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK

5. Euroopa Ülemkogu pidas Euroopa Parlamendi presidendiga põhjaliku arutelu tulevase mitmeaastase finantsraamistiku üle.
6. Euroopa Ülemkogu tervitas Taani eesistumise ajal tehtud edusamme, mis on aluseks ja pakuvad suuniseid läbirääkimiste viimaseks etapiks eelseisval Küprose eesistumisperioodil. Läbirääkimiste paketti arendatakse edasi, et jõuda kokkuleppele 2012. aasta lõpuks, järgides põhimõtet, et midagi ei lepita kokku enne, kui kõiges on kokkuleppele jõutud. Samuti tuleks kiirendada tööd asjakohaste seadusandlike tekstidega, et need aluslepingutes sätestatud menetluste kohaselt kiiresti vastu võtta. Kõiki pädevaid institutsioone kutsutakse üles tegema selles protsessis tihedat koostööd vastavalt neile aluslepingutega antud pädevustele.

IV. MUUD KÜSIMUSED

- a) Euroopa Ülemkogu tervitas euroala 29. juuni 2012. aasta tippkohtumisel tehtud avaldust ning olemasoleva Euroopa finantsstabiilsusvahendi / Euroopa stabiilsusmehhanismi

rakendamist, mis toimub vastavalt kehtivatele suunistele, milles on esitatud asjaomaste menetluste üksikasjad.

- b) Laienemine: Euroopa Ülemkogu kinnitas nõukogu otsuse avada 29. juunil 2012 ühinemisläbirääkimised Montenegroga.
- c) Justiits- ja siseküsimused: Euroopa Ülemkogu tervitas Dublini määruse, vastuvõtutingimuste direktiivi, varjupaigamenetluste direktiivi ja ümberasustamise osas tehtud edusamme. Ülemkogu kinnitas taas oma pühendumust kujundada Euroopa ühine varjupaigasüsteem välja 2012. aasta lõpuks. Lisaks sellele rõhutas Euroopa Ülemkogu Schengeni alal vaba liikumise tähtsust ning võttis teadmiseks Schengeni ala juhtimist ja viisamäärust käsitlevate ettepanekute hetkeolukorra. Ülemkogu toonitas, kui oluline on solidaarsus ja koostöö välispiiride haldamisel, varjupaigapoliitika küsimustes ja ebaseadusliku sisserände vastases võitluses. Ülemkogu rõhutas ka, kui oluline on tõhustada koostööd naaberriikidega. Vajaduse korral pöördub ülemkogu nende küsimuste juurde tagasi.
- d) Tuumaenergia: Euroopa Ülemkogu kutsus liikmesriike üles tagama tuumaohutust reguleerivate asutuste Euroopa tööühik (ENSREG) aruandes esitatud soovitude täieliku ja õigeaegse rakendamise pärast tuumaohutusala vastupidavustestide lõpetamist. Komisjon ja ENSREG on kokku leppinud, et vajalik on täiendav töö. Euroopa Ülemkogu võttis teadmiseks komisjoni kavatsuse esitada veel käesoleval aastal põhjaliku teatise. Ülemkogu kutsus üles rakendada kiiresti ajutise tuumajulgeoleku tööühik soovitusi. Ülemkogu kutsus üles jätkama jõupingutusi, et tõhustada ELi koostööd kõigi ELi naaberriikidega tuumaohutuse ja -julgeoleku valdkonnas.
- e) Süüria: Euroopa Ülemkogu:
  - mõistis karmilt hukka jõhkra vägivalda ja tsiviilelanike massilise tapmise ning kutsus Süüria režiimi tungivalt üles lõpetama viivitamata oma rünnakud tsiviilelanikkonna vastu;
  - kutsus üles alustama rahvusvahelise õiguse ja inimõiguste rikkumiste rahvusvahelist, läbipaistvat, sõltumatut ja kiiret uurimist, et tagada rikkumiste eest vastutavate isikute vastutusele võtmine;
  - kutsus kõiki pooli üles lõpetama täielikult vägivalda; korras, et peamine vastutus Süürias relvarahu, eriesindaja Kofi Annani kuuepunktilise kava rakendamise, humanitaarabile täieliku ja takistamatu juurdepääsu võimaldamise ning ÜRO vaatlajate turvalisuse tagamise eest lasub Süüria režiimil;
  - innustas Süüria opositsioonirühmitusi leppima kokku ühistes põhimõtetes, et teha tööd kaasava, organiseeritud ja rahumeelse ülemineku nimel Süürias, mis vabaneb Assadist ja tema jõhkrast režiimist;

- tuletas meelde oma täielikku toetust Kofi Annani kavale ja tunnustas tema jõupingutusi teha koostööd oluliste rahvusvaheliste partneritega, et poliitilist protsessi edasi viia;
  - kutsus ÜRO Julgeolekunõukogu üles ühtselt tegutsema, et avaldada tugevamat ja tõhusamat survet, sealhulgas võtma vastu ulatuslikke sanktsioone VII peatüki alusel; ning tervitas sellega seoses täiendavate piiravate meetmete vastuvõtmist ELi nõukogu poolt ning leppis kokku lisameetmete arutamises.
- f) Iraan: Euroopa Ülemkogu rõhutas oma tõsist muret Iraani tuumaprogrammi olemuse pärast ning pakilist vajadust, et Iraan peaks kinni kõigist oma rahvusvahelistest kohustustest, sealhulgas rakendaks täielikult ÜRO Julgeolekunõukogu ja IAEA juhatajate nõukogu resolutsioone. Euroopa Ülemkogu kiidab täielikult heaks kõrge esindaja ja E3+3 sellealased jõupingutused. Võttes arvesse E3+3 ja Iraani vahel hiljuti Istanbulis, Bagdadis ja Moskvast toimunud kõnelusi, kutsus ülemkogu Iraani üles otsustama, kas ta soovib tõsist läbirääkimisprotsessi, mille eesmärk on taastada usaldus Iraani tuumaprogrammi üksnes rahumeelsete eesmärkide suhtes. Iraan peab selles konstruktiivselt osalema, keskendudes kokkulepete saavutamisele konkreetsete usaldust suurendavate sammude suhtes ja käsitledes rahvusvahelisele üldsusele muret valmistavaid küsimusi. Euroopa Ülemkogu tervitab Iraani suhtes kehtestatud ELi naftaembargo täielikku jõustumist 1. juulil 2012.
- g) Inimõigused ja demokraatia: Euroopa Ülemkogu tervitas nõukogu poolt ELi inimõiguste ja demokraatia strateegilise raamistiku ja sellega seotud tegevuskava vastuvõtmist ning rõhutas, kuivõrd tähtis on hoida inimõigused ja demokraatia ELi välispoliitika keskmes.
- h) Ametlik arenguabi: Euroopa Ülemkogu tervitas Euroopa Liidu ametlikku arenguabi käsitlevat teist aastaaruannet ja kinnitas oma lubadust saavutada 2015. aastaks oma 2005. aasta juuni järeldustes esitatud arenguabi eesmärgid.

LISA

„MAJANDUSKASVU JA TÖÖKOHTADE LOOMISE KOKKULEPE”

Riigipead ja valitsusjuhid,

väljendades oma kindlat eesmärki stimuleerida arukat, jätkusuutlikku, kaasavat, ressursitõhusat ja töökohtade loomist soosivat majanduskasvu strateegia „Euroopa 2020” kontekstis,

rõhutades vajadust mobiliseerida sel eesmärgil Euroopa Liidus kõigil juhtimistasanditel kõik hoovad, vahendid ja poliitikad,

tuletades meelde riigi rahanduse usaldusväarsuse, struktuurireformi ja sihipärase investeringute tähtsust jätkusuutliku majanduskasvu jaoks,

on leppinud kokku järgmises kokkuleppes:

LIIKMESRIIKIDE TASANDIL VÕETAVAD MEETMED

1. Kõik liikmesriigid kohustuvad jätkuvalt täielikult võtma riigi tasandil viivitamata meetmeid strateegia „Euroopa 2020” eesmärkide saavutamiseks. Euroopa Liidu uusi majanduse juhtimise vahendeid tuleb kohaldada täielikult ja tõhusalt ning tuleks tugevdada vastastikust survet. Kiiresti tuleb vastu võtta menetluses olevad ettepanekud, mis täiendavad kõnealust raamistikku (teine majanduse juhtimise pakett).
2. Riigipõhiste soovitude rakendamisel panevad liikmesriigid erilist rõhku järgmistele aspektidele:
  - a) püüelda diferentseeritud ja majanduskasvu soodustava eelarve konsolideerimise poole, pidades kinni stabiilsuse ja kasvu paktist ning võttes arvesse riigispetsiifilisi asjaolusid; erilist tähelepanu tuleb pöörata investeringutele tulevikule suunatud valdkondadesse, mis on otseselt seotud majanduse kasvupotentsiaaliga, ning pensionisüsteemide jätkusuutlikkuse tagamist. Komisjon jälgib rangete eelarvepiirangute mõju majanduskasvu soodustavatele riiklikele kulutustele ja investeringutele. Komisjon esitab aruanded riiklike kulutuste kvaliteedi ja nende võimalike meetmete ulatuse kohta, mida võetakse ELi ja riiklike eelarveraamistike raames;
  - b) taastada tavapärase majandusele laenu andmine ning viia kiiresti lõpule pangandussektori ümberkorraldamine;
  - c) edendada majanduskasvu ja konkurentsivõimet, eelkõige tegeledes sügavalt juurdunud tasakaalustamatusega ning jätkates struktuurireforme, et taastada riigi majanduskasvu potentsiaal, muu hulgas võrgutööstuste konkurentsile avamise, digitaalrajanduse edendamise, roheline majanduse potentsiaali ärakasutamise, teenuseosutajatele kehtivate põhjendamatute piirangute kaotamise ning ettevõtete asutamise lihtsamaks muutmise abil;
  - d) tegeleda töötuse probleemiga ning käsitleda tõhusalt kriisi sotsiaalseid tagajärgi; viia ellu reforme tööhõive määra suurendamiseks; kiirendada jõupingutusi noorte tööhõive suurendamiseks, eelkõige parandades noorte esimese töökogemuse saamise võimalusi ja nende osalemist tööturul, ning järgides eesmärki, mille kohaselt saavad noored mõne kuu jooksul pärast kooli lõpetamist kvaliteetse tööpakkumise või tööpraktika, mida on võimalik toetada Euroopa Sotsiaalfondi abil; ning töötada välja tõhus poliitika ja seda rakendada, et võidelda vaesusega ja toetada haavatavaid rühmi. Liikmesriigid rakendavad kiiresti oma riiklike töökohtade loomise kavasid ning töötavad järgmiseks Euroopa poolaastaks välja ambitsioonikamad ja täpsemad riiklikud töökohtade loomise kavad. Liikmesriigid peaksid kasutama võimalusi ajutiste värbamistoetuste rahastamiseks Euroopa Sotsiaalfondist;
  - e) moderniseerida avalikku haldust, eelkõige tegeledes kohtusüsteemi aegluse probleemiga, vähendades halduskoormust ning arendades e-valitsuse teenuseid. Sellega seoses tuleks jagada häid tavasid.

EUROOPA TASANDI POLIITIKA PANUS MAJANDUSKASVU JA TÖÖHÕIVESSE

3. Euroopa Liidu tasandil on vaja võtta täiendavaid kiireloomulisi meetmeid, et edendada majanduskasvu ja töökohtade loomist, suurendada majanduse rahastamist lühiajalises ja keskpikas perspektiivis ning muuta Euroopa tootmis- ja investeerimiskohana konkurentsivõimelisemaks.
- a) Ühtse turu süvendamine allesjäänud takistuste kõrvaldamise abil on majanduskasvu ja töökohtade loomise edendamise võtmetegur, eelkõige digitaal- ja võrgutööstuste puhul. Komisjonil on kavas esitada selleks mõeldud edasised majanduskasvu soodustavad meetmed 2012. aasta sügisel ühe osana teisest ühtse turu aktist. Olulist edu on juba saavutatud esimese ühtse turu akti meetmete osas, sealhulgas standardimist käsitleva ettepaneku vastuvõtmine ning nõukogus kokkuleppe saavutamine seoses ettepanekutega, mis käsitlevad raamatupidamist, riskikapitalifonde ja sotsiaallettevõtlusfonde ning vaidluste kohtuvälisist lahendamist ja vaidluste veebipõhist lahendamist. Võimalikult kiiresti tuleks jõuda kokkuleppele riigihankeid, e-allkirja ja kutsekvalifikatsiooni tunnustamist käsitlevates ettepanekutes. Komisjoni teatis ühtse turu juhtimise parandamiseks on teretulnud. Liikmesriigid ja komisjon tagavad ühtse turu eeskirjade parema rakendamise ja jõustamise ning komisjon jälgib tulemusi, sealhulgas esitades Euroopa poolaasta raames iga-aastase aruande. Samuti on teretulnud komisjoni teatis teenuste direktiivi rakendamise kohta ning seda tuleks viivitamata rakendada, sealhulgas siseriiklike piirangute range vastastikuse hindamise ja põhjendamatute takistuste kõrvaldamiseks võetavate kiirete meetmete abil. Kõnealuse direktiivi rakendamine võib ELi majandusele anda täiendavat tulu kuni 330 miljardit eurot. Euroopa Ülemkogu vaatab tehtud edusammud üle 2012. aasta lõpuks.
- b) On vaja teha kiireid edusamme, et saavutada 2015. aastaks hästtoimiv digitaalne ühtne turg, mis lisab Euroopa majandusele uut dünaamikat. Esmatähtsad peaksid olema meetmed, mille eesmärk on arendada edasi piiriülest e-kaubandust, muu hulgas hõlbustades üleminekut e-arveldamisele, ning edendada e-identimise ja teiste e-teenuste piiriülest kasutamist. Äärmiselt oluline on ka suurendada nõudlust kiire internetiühenduse kasutuselevõtu järele, ajakohastada Euroopa autoriõiguse korda ja lihtsustada litsentsimist, tagades samal ajal intellektuaalomandiõiguste kaitse kõrge taseme ja võttes arvesse kultuurilist mitmekesisust.
- c) On vaja teha täiendavaid jõupingutusi üldise regulatiivse koormuse vähendamiseks ELi ja liikmesriikide tasandil. Komisjon esitab 2012. aasta lõpuks teatise nn aruka reguleerimise edasiste sammude kohta, sealhulgas meetmed mikroettevõtjate toetamiseks.
- d) ELi konkurentsivõimele, majanduskasvule ja tööhõivele aitab olulisel määral kaasa energia siseturu lõplik väljakujundamine 2014. aastaks vastavalt heakskiidetud tähtaegadele ning selle tagamine, et ükski liikmesriik ei jää pärast 2015. aastat eraldatuks Euroopa gaasi- ja elektrivõrkudest. Pärast energiatõhususe direktiivi ametlikku vastuvõtmist peavad liikmesriigid seda kiiresti rakendama, kasutades täiel määral selle sätteid, et kasutada ära kõnealuse sektori olulist potentsiaali töökohtade loomisel. Kiiresti tuleks jõuda kokkuleppele üleeuroopalist energiataristut käsitleva ettepaneku suhtes.
- e) Tuleb jätkata jõupingutusi, et muuta teadusuuringud kiiresti turunõudlusele vastavaks innovatsiooniks, mis tugevdab Euroopa konkurentsivõimet ja aitab tegeleda ühiskonna ees seisvate väljakutsetega. Tuleb tugevdada Euroopa teadusruumi, eelkõige suurendades toetust teadus- ja arendustegevusele ning parandades innovaatiliste uute ettevõtjate ja VKEde investeerimisvõimalusi. Ettevõtete ning VKEde konkurentsivõime tulevane programm ja programm „Horisont 2020” aitavad parandada innovaatiliste VKEde rahastamisvõimalusi. Eriti tähtis on tugevdada progressi võimaldavaid tehnoloogiaid, mis on tööstuse innovatiivsuse ja konkurentsivõime ning kogu majanduse jaoks süsteemse tähtsusega, sealhulgas niisugustes valdkondades nagu nanotehnoloogia, biotehnoloogia ja kõrgtehnoloogilised materjalid.
- f) Mõne riigi puhul pakub reformitud ühtekuuluvuspoliitika võimalust ennast nõ kriisist välja investeerida, kuna see poliitika on oluline vahend investeerimise, majanduskasvu ja töökohtade loomise jaoks ELi tasandil ning struktuurireformide läbiviimiseks liikmesriikide tasandil. See moodustab olulise osa avaliku sektori investeeringutest ELis ning aitab kaasa siseturu süvendamisele.
- g) Ühtse patendi osas täna saavutatud kokkulepe aitab märkimisväärselt vähendada VKEde kulusid ja edendada innovatsiooni, luues Euroopas taskukohase hinnaga, kvaliteetse ja ühtse spetsialiseeritud kohtusüsteemiga patendi.
- h) Äärmiselt oluline on edendada majanduse rahastamist. Kiiresti toimivate majanduskasvu edendavate meetmete toetamiseks mobiliseeritakse 120 miljardit eurot (ligikaudu 1% ELi kogurahvatulust):
- Euroopa Investeerimispanka (EIP) sissemakstud kapitali tuleks suurendada 10 miljardi euro võrra, et tugevdada selle kapitalibaasi ja suurendada selle üldist laenuandmisvõimet 60 miljardi euro võrra, ning teha seega kättesaadavaks kuni 180 miljardit eurot täiendavateks investeeringuteks kogu Euroopa Liidus, sealhulgas kõige haavatavamate riikides. Selle otsuse peaks tegema EIP juhatajate nõukogu, nii et see jõustuks hiljemalt 31. detsembril 2012.
  - Viivitamata tuleks alustada projektivõlakirjade katsetappi, mis võimaldab teha kuni 4,5 miljardi euro ulatuses täiendavaid investeeringuid võtmetähtsusega transpordi-, energia- ja lairiba-infrastruktuuri katseprojektidesse. Tingimusel et katsetapi vahearuanne ja hindamine on positiivsed, tuleks niisuguste finantsvahendite mahtu

tulevikus kõikides riikides edasi arendada, sealhulgas Euroopa Ühendamise Rahastu toetamiseks.

- Vajaduse korral ning järgides kohustustest vabastamise eeskirju, on liikmesriikidel kehtivate eeskirjade ja olemasolevate tavade kohaselt võimalik teha komisjoniga koostööd, et kasutada osa oma struktuurifondieraldistest EIP laenuriski jagamiseks ning anda laenu tagatise teadmiste ja oskuste, ressursitõhususe, strateegilise infrastruktuuri jaoks ning VKEde rahastamisvõimaluste tagamiseks. Struktuurifondidest on rahalisi vahendeid ümber paigutatud teadusuuringuid ja innovatsiooni, VKEsid ja noorte tööhõivet toetavatesse vahenditesse ning praegusel programmitöö perioodil eraldatakse täiendavad 55 miljardit eurot majanduskasvu kiirendavate meetmete toetuseks. VKEde toetamist tuleks veelgi tugevdada, sealhulgas tagades neile hõlpsama juurdepääsu ELi vahenditele.
Liikmesriikidel on ka võimalus kaaluda ümberpaigutamise oma riiklikes rahastamisvahendites kehtivate eeskirjade alusel ja koostöös komisjoniga.
- Koos olemasolevate riiklike struktuuridega tuleks arendada Euroopa Investeeringufondi tegevust, eelkõige mis puudutab selle riskikapitali alast tegevust.
- i) Euroopa Liidu eelarve peab olema kogu Euroopa majanduskasvu ja töökohtade loomise katalüsaator, eelkõige viimendades tootlikke ja inimkapitali tehtavaid investeeringuid. Järgmise mitmeaastase finantsraamistiku raames tuleks kulusi kasutada majanduskasvu, tööhõive, konkurentsivõime ja lähenemise toetamiseks kooskõlas strateegiaga „Euroopa 2020”.
- j) Maksupoliitika peaks aitama kaasa eelarve konsolideerimisele ja jätkusuutlikule majanduskasvule. Tuleks jätkata tööd ja arutelusid seoses komisjoni ettepanekutega energia maksustamise, ettevõtte tulumaksu ühtse konsolideeritud maksustamisbaasi ja hoiuste intresside maksustamise direktiivi läbivaatamise kohta. Nagu märgiti nõukogu 22. juuni 2012. aasta istungil, ei võta nõukogu mõistliku aja jooksul vastu ettepanekut finantstehingute maksu kohta. Seetõttu esitavad mitmed liikmesriigid taotluse töhustatud koostööks kõnealuses valdkonnas, eesmärgiga võtta see vastu 2012. aasta detsembriks. Komisjon töötab välja konkreetseid viise maksupettuse ja maksudest kõrvalehoidumise vastase võitluse parandamiseks ning esitab peagi tegevuskava, mis sisaldab võimalusi selle eesmärgi täitmiseks. Kiiresti tuleb saavutada kokkulepe juhistes läbiraakimise pidamiseks kolmandate riikidega, et sõlmida nendega hoiuste intresside maksustamist käsitlevad lepingud. Laiendatud euroala paktis osalevad liikmesriigid jätkavad oma struktureeritud arutelusid maksupoliitika küsimustes, eelkõige selleks, et tagada parimate tavade vahetamine.
- k) Tööhõive elavdamine nii naiste kui meeste ja eelkõige noorte ja pikaajaliste töötute seas on kindel prioriteet. Nõukogu vaatab kiiresti läbi komisjoni tööhõivepaketi sisalduvad

ettepanekud ja teeb nende kohta otsuse, pöörates tähelepanu kvaliteetsete töökohtade loomisele, tööturu struktuurireformidele ja inimkapitali investeerimisele. Väga oluline on käsitleda noorte tööpudust, eelkõige noortetagatise ja praktika kvaliteediraamistikku käsitlevate komisjoni algatuste kaudu. Oluline on ka edendada eakamate töötajate tööellu naasmist. Tööhõivepoliitika ELi-poolset juhtimist, sealhulgas mitmepoolset järelevalvet tuleb töhustada.

- l) ELis tuleks hõlbustada töötajate liikuvust. EURESe portaal tuleks arendada tõeliseks Euroopa töö- ja töötajate otsimise vahendiks; tuleks kaaluda võimalust hõlmata sellega ka väljaõppe- ja praktikakohad, samuti tuleks kaaluda täiendava toetuse osutamist ettevalmistavale algatusele „Sinu esimene EURESi töökoht”. Tuleks töötada välja uued ELi vahendid uute vajalike oskuste paremaks jälgimiseks, parandada kutsekvalifikatsiooni ja keeleoskuse tunnustamist, vähendada reguleeritud kutsealade arvu ning tugevdada ELi töötajate piiriüleste pensioni- ja muude sotsiaalkindlustusalaste õiguste omandamist ja säilitamist. Edasi tuleks töötada ka ettepanekuga lähetatud töötajate õiguste jõustamise kohta.
- m) Kaubandust kui üht majanduskasvu mootorit tuleb paremini kasutada. Euroopa Liit jätkab vaba, õiglase ja avatud kaubanduse soodustamist, jäädes samas kindlaks oma huvidele ning tegutsedes eelkõige maailma suurimate majandusjõududega vastastikusel mõistmises ja üksteisele kasu tooval viisil. Kolmandate riikide riigihanketurgudele juurdepääsu käsitlev komisjoni ettepanek tuleks kiiresti läbi vaadata. Käimasolevatel ja potentsiaalsetel tulevastel kahepoolsetel läbiraakimistel on eriti suur majanduslik tähtsus, kuigi samal ajal jääb endiselt oluliseks eesmärgiks mitmepoolse süsteemi tugevdamine. Rohkem jõupingutusi tuleks eelkõige suunata kaubandustöket kaotamisele, turule juurdepääsu parandamisele, sobivate investeerimistingimuste loomisele, intellektuaalomandi kaitsele ja riigihanketurgude avamisele. Juba lõplikult vormistatud lepingud tuleb kiiresti allkirjastada ja ratifitseerida. Vabakaubanduslepingud Singapuri ja Kanadaga tuleks vormistada lõplikult käesoleva aasta lõpuks; läbiraakimised Indiaga vajavad mõlemalt poolt uut hoogu ning tuleks jätkata tööd ELi kaubandussuhete süvendamiseks Jaapaniga. Riigipead ja valitsusjuhid jäävad ootama ELi ja USA kõrgetasemelise töökohtade loomise ja majanduskasvu tööühma soovitusi ning võtavad endale kohustuse teha tööd, et alustada 2013. aastal läbiraakimisi ulatusliku Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimislepingu üle.
- n) Finantsstabiilsus on majanduskasvu eeldus. Aruandes „Tõelise majandus- ja rahaliidu suunas” visandatakse olulised ideed selles küsimuses. Eksisteerivad valdkonnad, kus ühisraha kasutavad liikmesriigid ning teised riigid, kes soovivad jõupingutustega ühineda, tahavad minna Euroopa Liidu raamistikku oma rahandus-, fiskaal- ja majanduspoliitika koordineerimise ja integreerimisega veel kaugemale, austades täielikult ühtse turu ja kogu Euroopa Liidu terviklikkust.

EUROALA TIPPKOHTUMISEL TEHTUD AVALDUS – 29. JUUNI 2012

Me kinnitame, et on ülimalt oluline murda pankade ja riikide vaheline nõiaring. Komisjon esitab peatselt artikli 127 lõike 6 alusel ettepanekud ühtse järelevalvemehhanismi kohta. Me palume nõukogul kaaluda nimetatud ettepanekuid kiireloomulise küsimusena 2012. aasta lõpuks. Kui on loodud tõhus ühtne järelevalvemehhanism, mis hõlmab Euroopa Keskpanka (EKP), võiks euroala pankade puhul ESMil olla võimalus pankasid pärast tavapärasest otseselt rekapitalizeerida. See sõltuks asjakohasest tingimuslikkusest, sealhulgas vastavusest riigiabi eeskirjadele, mis peaksid olema institutsioonipõhised, valdkonnapõhised või kogu majandust hõlmavad ning oleksid sätestatud vastastikuse mõistmise memorandumis. Eurorühm analüüsib Iirimaa finantssektori olukorda, eesmärgiga veelgi parandada hästi toimiva kohandamisprogrammi jätkusuutlikkust. Sarnaseid juhtumeid koheldakse samaväärselt.

Me kutsume tungivalt üles sõlmima kiiresti vastastikuse mõistmise memorandumit, mis käsitleb Hispaaniale pangandussektori rekapitalizeerimiseks antavat finantsabi. Me kinnitame taas, et finantsabi

antakse EFSFi kaudu kuni ESM muutub kättesaadavaks ning et seejärel kantakse see üle ESMi, ilma et see omandaks kõrgema nõudeõiguse järku.

Me kinnitame oma kindlat pühendumust teha kõik vajalik euroala finantsstabiilsuse tagamiseks, eelkõige kasutades olemasolevaid EFSFi/ESMi vahendeid paindlikul ja tõhusal viisil, et stabiliseerida turge nende liikmesriikide jaoks, kes peavad kinni oma riigipõhistest soovitudest ja muudest kohustustest, sealhulgas oma vastavatest ajakavadest Euroopa poolaasta, stabiilsuse ja kasvu pakti ning makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse raames. Need tingimused peaksid kajastuma vastastikuse mõistmise memorandumis. Me väljendame heameelt selle üle, et EKP on nõustunud toimima EFSFi/ESMi esindajana turutehingute tõhusal ja tulemuslikul läbiviimisel.

Teeme eurorühmale ülesandeks rakendada need otsused 9. juuliks 2012.

TÕELISE MAJANDUS- JA RAHALIIDU SUUNAS EESISTUJA HERMAN VAN ROMPUY VAHEARUANNE – 12. OKTOOBER 2012

Euroopa Ülemkogu juunikuu kohtumisel „*paluti Euroopa Ülemkogu eesistujal töötada tihedas koostöös komisjoni presidendi, eurorühma esimehe ja Euroopa Keskpanga presidendiga välja konkreetne ja tähtajaline tegevuskava tõelise majandus- ja rahaliidu saavutamiseks*”. Käesolev Euroopa Ülemkogule esitatav vahearuanne tugineb suuresti ideedele ja ettepanekutele, mis esitati mitmetel septembris toimunud kahepoolsetel kohtumistel, kus osalesid kõik ELi liikmesriigid ning Euroopa Parlament ja tema president. Käesoleva aruande eesmärk on tuua välja punktid, mille osas on toimunud lähenemine, ning anda ülevaade lisatööd vajavatest valdkondadest, pidades silmas lõpparuande esitamist detsembris.

Liit on loonud aluslepingu põhjal majandus- ja rahaliidu, mille rahaühik on euro. Käesolevas aruandes esitatud seisukohad keskenduvad euroala liikmesriikidele, kuna just nemad seisavad ühise raha kasutamise tõttu silmitsi eriliste väljakutsetega. Tihedamalt seotuma majandus- ja rahaliidu saavutamise protsessi peaks iseloomustama avatus ja läbipaistvus ning see peab olema kooskõlas kõigi ühtse turu aspektidega.

Aruande ülesehitus põhineb Euroopa Ülemkogu juunikuu kohtumisel esitatud aruandes „*Tõelise majandus- ja rahaliidu suunas*” kindlaks määratud põhielementidel.

* * *

I. INTEGREERITUD FINANTSRAAMISTIK

Euroopa Liidu finantssektor on pärast ühisraha kasutuselevõttu muutunud märkimisväärselt integreeritumaks. Järelevalve, kriisijuhtimine ja pangakriiside lahendamine on jäänud siiski liikmesriikide endi korraldada. Selle tulemusel on ühise pangakriiside lahendamise vahendi puudumine kahjustanud tõhusat kriisijuhtimist, suurendades nii finantssektori toetamisest maksumaksjatele tulenevaid kulusid kui ka ohtu finants- ja fiskaalstabiilsusele. Kriis on teinud nähtavaks euroala finantsturu killustatuse, millel on negatiivne mõju krediiditingimustele. Nagu märgiti kahepoolsetel konsultatsioonidel, tuleb tõelise majandus- ja rahaliidu saavutamiseks luua integreeritud finantsraamistik. Integreeritud finantsraamistik peab sisaldama ühtset järelevalveasutust, ühist kriisilahendusraamistikku, mida rakendab ühine kriisilahendusamet, ja ühistel standarditel põhinevaid siseriiklike hoiuste tagamise skeeme.

Ühtne järelevalvemehhanism

2010. aastal toimunud põhjalike regulatiivsete ümberkorraldustega loodi Euroopa Finantsjärelevalve Süsteem. Euroopa järelevalveasutused, sealhulgas Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA) ja Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu, on varustatud peamiselt koordineerivate ülesannetega, kuid tähtsate otsuste tegemise õigus on jäänud liikmesriikidele. Oma uute seadusandlike ettepanekutega soovib Euroopa Komisjon kehtestada ühtse järelevalvemehhanismi, mille rakendamise eest hakkaks hoolitsema Euroopa Keskpank ning mis hõlmaks kogu euroala ja oleks ühtlasi avatud

kõikidele liikmesriikidele. Ühtse järelevalvemehhanismi vastuvõtmine on esmatähtis. Mehhanismi puhul tuleb juhtida tähelepanu kolmele tähtsale elemendile: esiteks, EKP rahapoliitika ja järelevalvefunktsioonide selge lahushoidmine; teiseks, õiguste ja kohustuste vaheline tasakaal kõikide liikmesriikide uues järelevalvekorras osalevate liikmesriikide jaoks; ja kolmandaks, uue ühtse järelevalveasutuse asjakohane aruandekohustus, sealhulgas Euroopa Parlamendi ees.

Ühtne järelevalvemehhanism peaks toimima viisil, mis on täielikult kooskõlas ühtse turuga. Seepärast säilitab juba töötav Euroopa Pangandusjärelevalve oma ülesanded ja keskendub ühtse reeglistiku kehtestamisele ja selle elluviimise tagamisele, et säilitada võrdsed võimalused kogu ELis. Samuti jääb Euroopa Pangandusjärelevalvele alles roll tegutseda eri järelevalveasutuste vahelise vahendajana. Sellega seoses tuleb kohandada Euroopa Pangandusjärelevalve hääletuskorda, et võimaldada finantsteenuste ühtsel turul õiglane esindatus ja tulemuslik otsuste tegemine.

Samuti on tähtis, et see tsentraliseeritud järelevalve võimaldaks sujuva ülemineku mikro- ja makrotasandi usaldatavausnõuetega seotud poliitika vahel ning aitaks parandada Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu toimivust.

Kriiside lahendamine

Euroopa Komisjon on juba esitanud direktiivi ettepaneku pankade maksevõime taastamise ja kriisilahenduse kohta, millega tagatakse i) maksumaksjate kaitseks heade tavade kasutamine ja kvaliteetsete

pangakriiside lahendamise vahendite kasutamine (nt erasektori osalus, nn sildpankade loomine jne) ja ii) siseriiklike kavade sidusus, et hõlbustada nii oma riigis kui välisriigis asutatud pankade kriiside lahendamist ja piiriülest kriisijuhtimist. Direktiivis kavandavad riiklikud kriisilahendusfondid tagavad samuti, et kriisi lahendamise kulud kannab esmajärjekorras erasektor.

Tingimuste korral, kus järelevalve antakse tulemuslikult üle ühtsele järelevalvemehhanismile, muutub vajalikuks ühine kriisilahendus-asutus, kellel on kasutada sobivad kaitsemeetmed, et tagada kriisi lahendamist puudutavate otsuste tegemine kiiresti, erapooletult ja kõigi parimaid huve arvestades. Üleminekuperioodil ja pärast toimiva ühtse järelevalvemehhanismi asutamist, on Euroopa stabiilsusmehhanismi kaudu pankasid asjakohastel tingimustel võimalik otse rekapitalizeerida.

Hoiuste tagamise mehhanismid

Usaldusväärsetel hoiuste tagamise skeemidel on tähtis ennetav roll finantsstabiilsuse tagamisel. Seadusandlik ettepanek, millega ühtlustatakse riiklike hoiuste tagamise skeeme on tähtis samm selle eesmärgi saavutamise suunas. Sellega nähakse ette range üldpõhimõtte, mille kohaselt peavad sellised skeemid olema piisavalt rahastatud finantssektori sissemaksetest, tagades samas eri skeemide vahel võrdsed võimalused.

Kokkuvõtlikult öelduna on integreeritud finantsraamistiku loomisel oluline fiskaalne, majanduslik ja poliitiline mõju ning seetõttu ei saa seda kujundada lahus meetmetest, mille eesmärk on liikuda integreerituma fiskaal- ja majandusraamistiku suunas ja tagada suurem poliitiline vastutus. Pangandussektori riskide jagamine ilma tõhusa fiskaaldistsipliinita võivad luua riikidele negatiivsed stiimulid.

II. INTEGREERITUD EELARVERAAMISTIK

Kriis on toonud esile vastastikuse sõltuvuse kõrget taseme euroala riikide vahel ja isegi väljaspool euroala. See on näidanud, et siseriiklikud eelarvepoliitikad on elulise tähtsusega ühishuvi küsimus. See näitab vajadust täiendada praegust eelarvepoliitika järelevalve ja koordineerimise raamistikku tõhusama eelneva koordineerimise raamistikuga, nagu on välja pakutud teises majanduse juhtimise pakettis, ning liikuda järk-järgult edasi täieliku integreeritud eelarveraamistiku suunas. See tagab usaldusväärse eelarvepoliitika riiklikul ja Euroopa tasandil ning aitab seeläbi kaasa jätkusuutlikule majanduskasvule ja makromajanduslikule stabiilsusele.

Teiste rahaliitide ajalugu on näidanud, et fiskaalliidu suunas liikumiseks on mitmeid viise. Eelarvehahendite tsentraliseerituse tase ja fiskaalsolidaarsuse alased kokkulepped ebasoodsatele makromajanduslikele ja finantsšokkidele reageerimiseks on rahaliitudes erinevad. Majandus- ja rahaliidu ainulaadsed omadused õigustaksid talle eriomast lähenemisviisi.

Tõhusam majanduse juhtimine

Lähiajal on prioriteediks täiendada ja rakendada uusi samme tõhusama majanduse juhtimise saavutamiseks. Viimase paari aasta jooksul on jõustatud (majanduse juhtimise pakett) olulisi parandusi majandus- ja rahaliidu fiskaalpoliitika reeglitel põhinevasse raamistikku või on neis parandustes kokku lepitud (majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise leping), keskendudes rohkem eelarvetasakaalustamatuse vältimisele – omistades seejuures suuremat tähtsust võla arengule –, parematele jõustamismehhanismidele ja ELi eeskirjade ülevõtmisele liikmesriikide õigusesse. Teised fiskaaljuhtimise tugevdamisega euroalal seotud elemendid (teine majanduse juhtimise pakett), mille ettevalmistamine on veel käimas, tuleks kiiresti lõpule viia ning põhjalikult rakendada. See uus juhtimise raamistik tagab euroala liikmesriikide aastaelarvete eelneva koordineerimise ning tugevdab finantsraskestes olevate riikide järelevalvet.

Fiskaalsuutlikkus

Üksnes distsipliini tugevdamisest siiski ei piisa. Pikemas perspektiivis on vaja leida võimalus liikuda majanduse juhtimise tugevdamiseks praegustest sammudest kaugemale, kujundades majandus- ja rahaliidu jaoks järk-järgult välja fiskaalsuutlikkuse. Niisugune fiskaalsuutlikkus võib esineda eri kujul ning enne Euroopa Ülemkogu detsembris toimuvat kohtumist oleks vaja analüüsida üksikasjalikumalt mitmeid võimalusi. See toetaks uusi fiskaalfunktsioone, mis ei ole hõlmatud mitmeaastase finantsraamistikuga. Tuleb uurida viise selle suutlikkuse arendamiseks ELi ja selle institutsioonide raames.

Niisuguse uue fiskaalsuutlikkuse üks funktsioone võiks olla hõlbustada reageerimist riigispetsiifilistele šokkidele, tagades teataval määral kulude kandmise kesksel tasandil. Majandus- ja rahaliidus peaks reageerimine samal ajal kõiki riike mõjutavale sümmeetrilisele šokile toimuma eeskätt rahapoliitika abil, samas kui riigispetsiifiliste majanduslike šokkide puhul toimub reageerimine eelkõige riigieelarvete kaudu. Euroopa stabiilsusmehhanism on kriisijuhtimise vahend ega ole mõeldud täitma niisugust šokkidele reageerimise funktsiooni. Lisaks muudavad riikidevahelise töötajate liikuvuse madal tase ja hinnapaindlikkuse struktuursed takistused majandusliku kohanemise mehhanismid vähem tõhusaks kui teistes rahaliitudes. Asümmeetrilistele šokkidele reageerimine kesksel tasandil võiks olla üks viis, kuidas teostada piiratud fiskaalsolidaarsust majandus tsükli jooksul, parandades majandus- ja rahaliidu majanduslikku vastupanuvõimet. Fiskaalriskide jagamise elemendid saavad olla ja peaksid olema üles ehitatud nii, et need ei tooks kaasa alalisi ülekandeid riikide vahel ega kahjustaks stiimulit käsitleda struktuurseid puudujäike.

Veel üks niisuguse fiskaalsuutlikkuse tähtsaid funktsioone oleks hõlbustada struktuurireforme, mis parandavad konkurentsivõimet ja potentsiaalset majanduskasvu seoses integreeritud majanduspoliitika raamistikuga (vt III jaotist allpool). Hästi toimiv šokkidele reageerimise funktsioon nõuaks liikmesriikide majandusstruktuuride ja -poliitika veelgi suuremat lähendamist. Seetõttu on

need kaks eesmärki – šokkidele reageerimine ja struktuurireformide toetamine – teineteist vastastikku täiendavad ja tugevdavad eesmärgid.

Niisuguse uue fiskaalsuutlikkuse loomine ei tohiks nõrgendada konkreetsete liikmesriikide poolt fiskaaleeskirjadest ja fiskaaldistsipliinist kinnipidamist. Tulevase fiskaalsuutlikkuse peamine aspekt, mida tuleks hoolikalt kaaluda, oleks selle võimalik laenuvõime. Sellega seoses tuleks kõnealuse fiskaalsuutlikkuse suhtes kohaldada nii stabiilsuse ja kasvu paktsi kui ka majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingus sätestatud tasakaalus eelarve nõuet. Täielik integreeritud eelarveraamistik nõuaks riigikassa funktsiooni loomist koos selgelt määratletud fiskaalsete kohustustega.

Euroala turvalised ja likviidsed finantsvarad

On avaldatud arvamust, et tõeliste euroala turvaliste ja likviidsete varade loomine võiks aidata kaasa pankade ja riigi rahanduse vahelise negatiivse tagasiside piiramisele, mis on olnud praeguse kriisi edasikandumise üks põhjuseid. Sellega seoses võiks uurida põhjalikumalt teatavate lühiajaliste riiklike rahastamisvahendite (nt riigivõlakirjad) piiratud koondamist tingimuslikul alusel. See nõuaks suuremat ühist otsuste tegemist eelarvete osas, tuginedes teise majanduse juhtimise paketi sätetele, mis käsitlevad esialgseid eelarvekavasid ja võlakirjade väljaandmise eelnevat koordineerimist. Samuti on tehtud ettepanekuid selle kohta, kuidas tulla toime juba olemasoleva riigivõlaga tingimuslikul alusel ja ajutiselt, kandes enamikus liikmesriikides enne finants- ja võlakriisi ja selle ajal kogunenud võla järk-järgult üle võlalunastamisfondi.

III. INTEGREERITUD MAJANDUSPOLIITIKA RAAMISTIK

Selleks et jääda väga atraktiivseks sotsiaalseks turumajanduseks ja säilitada Euroopa sotsiaalne mudel, on oluline, et liit oleks ülemaailmselt konkurentsivõimeline ning et rahaliit vältiks liigseid erinevusi liikmesriikide konkurentsivõimes, nii et iga riik suudaks sujuvalt ja kiirelt kohaneda šokkidega. See tähendab hindade paindlikkust kogu majanduses ning suutlikkust tulla toime kinnisvara- ja laenuboomiga. Hoolikas tasakaal tuleb saavutada ühelt poolt vajaduse vahel säilitada liikmesriikide poliitikakujundamise autonoomia ja kohanemissuutlikkus ning teiselt poolt selliste meetmete rakendatavuse vahel, mille eesmärk on hoida ära tasakaalustamatuse teke ning lihtsustada hinna- ja kulukohandusi. See on vajalik tagamaks, et liikmesriikide poliitikad on suunatud tugeva ja püsiva majanduskasvu, konkurentsivõime ja tööhõive saavutamisele ega kahjusta euroala kui terviku finantsstabiilsust.

ELi järelevalveraamistiku reformid

Kriis tõi esile eelmise majanduspoliitika raamistiku puudujäägid ning tõi kaasa ELi järelevalveraamistiku reformid, mis kulmineerusid integreeritud Euroopa poolaasta loomisega, mis hõlmab riigipõhiseid soovitusi, ning uue makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse loomisega, mis hõlmab karistusi, mille

eesmärgiks on avastada ja kõrvaldada võimalik kahjulik tasakaalustamatuse. Protsessi hoogustati laiendatud euroala paktiga, mis hiljem integreeriti Euroopa poolaastasse. Uutele rakendatud järelevalvemehhanismidele täieliku hinnangut anda on praegu veel vara. Esialgsete kogemuste tulemusel kerkivad siiski esile mitmed valdkonnad, mille puhul saaksid need menetlused kasu nähtavuse, autoriteetsuse ja mõju suurendamisest.

Institutsionaalset kvaliteeti, tööturgu ja ettevõtluskliimat iseloomustavad näitajad on halvad kogu ELis ning on liikmesriigiti vägagi erinevad. Ühtse turu loomise lõpuleviimine on moodus, mille abil on võimalik käsitleda mõnda nimetatud puudujääkidest. Esmatähtsaks ülesandeks on 2012. aasta juunis sõlmitud majanduskasvu ja töökohtade loomise kokkuleppes ettenähtud meetmete kiire võtmine.

Struktuurireformide edendamise lepinguliste korralduste abil

Lisaks ühtse turu loomise lõpuleviimisele on majandus- ja rahaliidu sujuvaks toimimiseks vajalik senisest suurem majanduspoliitika koordineerimine, ühtsus ja jõustamine. Sellega seoses väärib kaalumist kahepoolsete konsultatsioonide raames märgitud ettepanek, mille kohaselt sõlmivad euroala liikmesriigid ELi institutsioonidega lepingulised korraldused majanduskasvu ja töökohtade loomist edendavate reformide kohta, mida need riigid kohustuvad ellu viima, ja kõnealuste reformide rakendamise kohta. See võib hõlmata reformialaseid jõupingutusi, mis viiakse ellu piiratud, ajutiste, paindlike ja sihipäraste rahaliste stiimulite abil. Sellised korraldused võib siduda reformidega, mis on määratud kindlaks nõukogu koostatud riigipõhistes soovitustes, ning need võivad tugineda ELi menetlustele, nagu näiteks parandusmeetmete kavadele ülemäärase tasakaalustamatuse menetluse raames või majanduspartnerluse programmidele. Integreeritud majanduspoliitika raamistik, sealhulgas tähtsate ja euroalale suure ülekanduva mõjuga majanduspoliitika reformikavade eelnev kooskõlastamine aitaks ka suunata poliitikat sellistes valdkondades nagu töötajate liikuvus või maksude koordineerimine. Sellised koordineerimismehhanismid võib osalemiseks avada ka liikmesriikidele, kes ei ole eurot veel kasutusele võtnud.

Makrotasandi usaldatavusega seotud poliitikameetmete tugevdamine

Lõpetuseks, integreeritud majanduspoliitika raamistik aitab ära hoida suurt ja kiirelt tekkivat tasakaalustamatust, mida võib hoogustada ebapiisav finantsolukord siseriiklikul tasandil. Makrotasandi usaldatavusega seotud poliitikameetmete tõhusat kasutamist võib olla samm, mis on kooskõlas integreeritud finantsraamistiku arenguga. Makrotasandi usaldatavusega seotud poliitika mõju aitaks oluliselt suurendada selliste vahendite andmine tulevase ühtse järelevalveasutuse kasutusse, nagu see on ette nähtud komisjoni esitatud õigusakti eelnõus ühtse järelevalvemehhanismi kohta. See võib eelkõige aidata paremini juhtida riigipõhiste laenude ja varade hindadega seonduvate riskide

haldamist. Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu peaks sellega seoses etendama suuremat rolli.

IV. DEMOKRAATLIK LEGITIIMSUS JA VASTUTUS

Üldpõhimõttena peaksid demokraatlik kontroll ja vastutus esinema tasandil, mil võetakse vastu otsuseid. See tähendab, et Euroopa Parlamendile kuulub vastutus Euroopa tasandil tehtud otsuste eest, kuid ka seda, et riikide parlamentidele jääb vajadusel endiselt keskne roll.

Lissaboni lepinguga on ELi demokraatlikku vastutust juba parandatud ning seda nii Euroopa Parlamendi kui riikide parlamentide osas. ELi institutsioonide rolli täiendava tugevdamisega peab kaasnema Euroopa Parlamendi samaväärne osalemine ELi menetlustes. Samuti saab teha mitmeid konkreetseid samme koostöö suurendamiseks riikide parlamentide ja Euroopa Parlamendi vahel, tuginedes ühenduse seoses majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artiklile 13 ning Euroopa Liidu toimimise lepingu protokollile nr 1. Seetõttu tuleks

uurida viise, kuidas tagada Euroopa poolaasta kontekstis vastuvõetud soovitude arutamine Euroopa Parlamendis ja liikmesriikide parlamentides.

Euroalal tuleks täiendavalt parandada juhtimistavasid, tuginedes euroala tippkohtumise 26. oktoobri 2011. aasta avaldusele ning majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingule.

Aktiivne ja avatud sotsiaalne dialoog toetaks samuti juhtimisraamistikku.

V. JÄRGMISED SAMMUD

Tuginedes käesolevale vahearuandele ning võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 18.–19. oktoobri kohtumisel toimuvat arvamuste vahetust ja kohtumise järeldusi, esitatakse Euroopa Ülemkogu 13.–14. detsembri kohtumisel konkreetne ja tähtajaline tegevuskava tõelise majandus- ja rahaliidu saavutamiseks.

Ettevalmistusprotsessi ajal jätkuvad mitteametlikud konsultatsioonid liikmesriikide ja Euroopa Parlamendiga. Arvamuste vahetusi võib korraldada ka teiste peamiste huvirühmadega.

EUROALA RIIGIPEADE JA VALITSUSJUHTIDE AVALDUS – 18. OKTOOBER 2012

Me tervitame edusamme, mida on teinud Kreeka ja troika kohandamiskava toetavate poliitikate suhtes kokkuleppele jõudmiseks, ning jääme ootama käimasoleva läbivaatamise lõpuleviimist. Eurorühm analüüsib läbivaatamise tulemusi troika aruande põhjal ning teeb vajalikud otsused.

Me tervitame Kreeka valitsuse otsusekindlust oma kohustusi täita ning tunnustame Kreeka rahva märkimisväärseid jõupingutusi.

Kohandamiskava õigele rajale tagasitoomisel on tehtud olulisi edusamme. Eeldame eelarve- ja struktuuripoliitika reformide jätkamist Kreeka poolt ning innustame Kreekat tegema jõupingutusi kohandamiskava kiire rakendamise tagamiseks. See on vajalik selleks, et tagada konkurentsivõimelisem erasektor, erasektori investeeringud ja tõhus avalik sektor. Need tingimused võimaldavad Kreekal jõuda taas majanduskasvuni ja tagavad riigi tuleviku euroalas.

EUROOPA ÜLEMKOGU – 18.–19. OKTOOBER 2012

Euroopa Ülemkogu kordas täna oma kindlat kavatsust otsustavalt tegutseda, et tulla toime finantsturu pingetega, taastada usaldus ning stimuleerida majanduskasvu ja töökohtade loomist.

Ülemkogu vaatas hoolikalt läbi majanduskasvu ja töökohtade loomise kokkuleppe rakendamise. Ülemkogu kiitis heaks seni tehtud edusammud, kuid kutsus samas üles kiirele, otsustavale ja tulemustele orienteeritud tegutsemisele, et tagada kokkuleppe täielik ja kiire elluviimine.

Seoses majandus- ja rahaliidu kohta vahearuande esitamisega kutsus Euroopa Ülemkogu jätkama prioriteetset tööd ühtset järelevalvemehhanismi käsitlevate seadusandlike ettepanekutega, võttes eesmärgiks jõuda õigusraamistiku suhtes kokkuleppele 1. jaanuariks 2013, ning leppis selleks kokku mitmetes suunistes. Ülemkogu võttis samuti teadmiseks integreeritud eelarve- ja majanduspoliitika raamistikke ning demokraatlikku legitiimsust ja vastutust käsitlevad küsimused, mida tuleks edasi analüüsida. Ülemkogu leppis kokku, et tugevama majandus- ja rahaliidu suunas liikumise protsess peaks tuginema ELi institutsioonilisele ja õigusraamistikule ning seda peaks iseloomustama avatus ja läbipaistvus ühisraha mittekasutatavate liikmesriikide ees ning ühtse turu terviklikkuse austamine. Ülemkogu jäi ootama konkreetse ja tähtaegadega tegevuskava esitamist oma 2012. aasta detsembri kohtumiseks, et ta saaks jätkata tööd kõigi põhielementidega, millele tõeline majandus- ja rahaliit peaks tuginema.

Euroopa Ülemkogu arutas suhteid ELi strateegiliste partneritega ning võttis vastu järeldused Süüria, Iraani ja Mali kohta.

* * *

I. MAJANDUSPOLIITIKA

1. Euroopa majandus seisab silmitsi suurte väljakutsetega. Seepärast on väga tähtis, et Euroopa Liit teeks kiiresti kõik jõupingutused viimastel kuudel kokkulepitud meetmete rakendamiseks, et anda uus hoog majanduskasvule, investeringutele ja tööhõivele, taastada usaldus ning muuta Euroopa tootmis- ja investeerimiskohana konkurentsivõimelisemaks.

Majanduskasvu ja töökohtade loomise kokkulepe

2. Euroopa Ülemkogu on endiselt kindlalt otsustanud stimuleerida majanduskasvu ja töökohtade loomist strateegia „Euroopa 2020” kontekstis. Juunis kokku lepitud majanduskasvu ja töökohtade loomise kokkulepe on üldine liikmesriikide, euroala ja ELi tasandi raamistik, mis koondatab kõik põhimeetmed, instrumendid ja poliitikad. Kõik selles võetud kohustused tuleb täielikult ja kiiresti täita. Praeguseks on tehtud suuri edusamme, nagu on välja toodud Euroopa Ülemkogu eesistuja 8. oktoobri 2012. aasta kirjas ning eesistujariigi ja komisjoni aruannetes. Teatud valdkondades, mis on välja toodud allpool, tuleb siiski teha veel suuremaid jõupingutusi.
  - a) Investeerimine majanduskasvu: suuri edusamme tehakse kokkuleppe 120 miljardi euro suuruse rahastamispaketi rakendamisel. Eelkõige oodatakse, et EIP võtab lähinädalatel vastu otsuse suurendada oma kapitali 10 miljardi euro võrra, et tugevdada oma kapitalibaasi ja suurendada

oma üldist laenuandmisvõimet 60 miljardi euro võrra. See peaks omakorda tooma järgmise kolme aasta jooksul kaasa 180 miljardi euro ulatuses lisainvesteeringuid. Praegu käib töö selle nimel, et tagada 55 miljardi euro suuruse struktuurifondide summa kiire ja tulemuslik kasutuselevõtmine. Komisjon jätkab liikmesriikide abistamist struktuurifondide ümberkavandamisel, et keskendada fondid paremini majanduskasvule ja töökohtade loomisele. Tuleks pöörata piisavat tähelepanu sellele, et tagada kõikidele liikmesriikidele õiglane juurdepääs rahastamisele. Käimas on projektivõlakirjade katseetapp, mille jaoks on eraldatud juba 100 miljonit eurot ja ülejäänud 130 miljonit võetakse kasutusele järgmise aasta alguses ning kokku peaks see looma kuni 4,5 miljardit eurot investeringuid katseetapis. Euroopa Ülemkogu korraldab novembris erikohtumise, et jõuda kokkuleppele järgmises mitmeaastasest finantsraamistikus ja tagada seega raamistiku vastuvõtmine aasta lõpuks. Tuletades meelde vajadust püüelda diferentseeritud ja majanduskasvu soodustava fiskaalse konsolideerimise suunas, jääb Euroopa Ülemkogu ootama komisjoni aruannet riiklike kulutuste kvaliteedi ning ELi ja riiklike fiskaalraamistike raames võetavate võimalike meetmete ulatuse kohta.

- b) Ühtse turu tugevdamine: edusamme on tehtud seoses ühtse turu aktiga I, kuid seni kokkuleppimata ettepanekute, sealhulgas raamatupidamisstandardide, kutsekvalifikatsioonide, riigihankeid ja riskikapitalifonde käsitlevate

- ettepanekute osas tuleb teha suuremaid jõupingutusi. Komisjoni uues teatistes ühtse turu akti II kohta esitatakse veel 12 põhimeedet, mis peaksid andma olulise panuse Euroopa püsivasse majanduskasvu, konkurentsivõimesse, tööhõivesse ja sotsiaalsesse ühtekuuluvusse. Euroopa Ülemkogu tunnustab komisjoni kavatsust esitada kõik ühtse turu akti II põhiettepanekud 2013. aasta kevadeks ja kutsub üles ettepanekud kiiresti läbi vaatama, et need saaks võtta vastu hiljemalt praeguse parlamendi ametiaja lõpuks. Samuti on tähtis võtta kiiresti meetmeid kooskõlas komisjoni teatistega teenuste direktiivi rakendamise ja ühtse turu juhtimise kohta.
- c) Euroopa ühendamine: loodavast Euroopa Ühendamise Rahastust saab tähtis vahend, et soodustada majanduskasvu transpordi-, energeetika- ja IKT ühenduslülidesse investeerimise kaudu. Transpordi valdkonnas tuleb ühishuru tõhusa toimimise tagamiseks ning konkurentsivõime ja majanduskasvu soodustamiseks kõrvaldada regulatiivsed tõkked ning tegelda kitsaskohtade ja puuduvate piiriüleste ühendustega. Digitaaltehnoogiad ja -taristud on samuti oluline eeltingimus. Tuletades meelde vajadust kujundada energia siseturg täielikult välja 2014. aastaks vastavalt kokkulepitud tähtaegadele ning vajadust tagada, et ükski liikmesriik ei jää pärast 2015. aastat eraldatuks Euroopa gaasi- ja elektrivõrkudest, kutsub Euroopa Ülemkogu üles jõudma kiiresti kokkuleppele üleeuroopaliste energiavõrkude ettepanekus ja jääb ootama komisjoni teatist ja tegevuskava peamiste väljakutsetega toimetuleku kohta.
- d) Täielikult toimiva digitaalse ühtse turu saavutamine aastaks 2015: see peaks looma 4% suuruse lisakasvu kuni aastani 2020. Seepärast kutsub Euroopa Ülemkogu üles kiirendama tööd e-allkirja ja õiguste kollektiivse haldamise ettepanekutega ning jääb ootama ettepanekuid kiirete laiirivavõrkude kasutuselevõtmise kulude vähendamise ja e-arveldamise kohta. Eelseisvat digitaalarengu tegevuskava vahehindamist tuleks kasutada selleks, et teha kindlaks intensiivsemat tegutsemist vajavad valdkonnad. Tuleb ajakohastada Euroopa autorikaitse kord, et hõlbustada juurdepääsu infosisule, austades samas intellektuaalomandiõiguste kaitset ning innustades loovust ja kultuurilist mitmekesisust.
- e) Teadusuuringute ja innovatsiooni soodustamine: tuleb tagada teadusuuringute ja innovatsiooni ülekanne konkurentsivõime suurenemiseks. Euroopa Ülemkogu kutsub üles tegema kiireid edusamme kavandatavate uute programmidega, nimelt teadusuuringute ja innovatsiooni programmiga „Horisont 2020” ning ettevõtete konkurentsivõime ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate programmiga COSME, rõhutades ELi teadusuuringute ja innovatsioonipoliitikas tipptaseme tähtsust, soodustades samas osalejate laialdast juurdepääsu kõikides liikmesriikides. Euroopa Ülemkogu kordab vajadust kujundada Euroopa teadusruum välja 2014. aasta lõpuks ja rõhutab progressi võimaldavate tehnoloogiate suhtes integreeritud lähenemisviisi võtmise tähtsust.
- f) Tööstuse konkurentsivõime suurendamine: komisjoni teatistes ELi uue tööstuspoliitika kohta rõhutatakse, kui võrd tähtis on kujundada välja integreeritud lähenemisviis tööstusala konkurentsivõime tugevdamise suhtes, et tagada majanduskasv ja töökohtade loomine, parandades samas energia- ja ressursitõhusust. On eriti tähtis, et Euroopa tööstusharud säilitaksid oma tehnoloogilise juhtrolli ja arendaksid seda edasi ning hõlbustaksid investeringute tegemist uute võtmetähtsusega tehnoloogiate kasutamisse varajastes etappides ja turulähedastes meetmetesse.
- g) Majanduskasvu jaoks sobiva õigusraamistiku loomine: eriti tähtis on vähendada üldist regulatiivset koormust ELi ja liikmesriikide tasandil, keskendudes eelkõige VKEdele ja mikroettevõtjatele, sealhulgas lihtsustades nende juurdepääsu rahastamisele. Euroopa Ülemkogu jääb ootama komisjoni poolt eeldatavasti detsembris esitatavat teatist, milles tehakse kokkuvõtte saavutatud edust ja pakutakse välja uued meetmed, mis tuleb võtta hiljemalt parlamendi praeguse ametiaja lõpuks, sealhulgas järelmeetmed kümne VKEsid kõige enam koormava õigusakti teemal toimunud konsulteerimisele. Võttes arvesse eriprioriteeti tugevdada konkurentsivõimet, jätkusuutlikku majanduskasvu ja tööhõivet, tervitab Euroopa Ülemkogu komisjoni kavatsust võtta tagasi mitmed menetluses olevad ettepanekud ja teha kindlaks võimalikud valdkonnad, kus regulatiivset koormust võiks vähendada.
- h) Majanduskasvu soodustava maksupoliitika kujundamine: tuleks jätkata tööd ja arutelusid seoses energia maksustamise, ettevõtete ühise konsolideeritud tulumaksubaasi ja hoiuste intresside maksustamise direktiivi muutmise ettepanekutega ning jõuda kiiresti kokkuleppele läbirääkimisjuhistes hoiuste intresside maksustamise lepingute sõlmimiseks kolmandate riikidega. Euroopa Ülemkogu jääb ootama veel enne aasta lõppu esitatavat komisjoni teatist heade valitsemistavade kohta seoses maksuparadiiside ja agressiivse maksuplaneerimisega. Euroopa Ülemkogu võtab teadmiseks mitme liikmesriigi taotlused tõhustatud koostöö alustamiseks finantstehingute maksu küsimuses, mille komisjon kavatses kiiresti läbi vaadata, pidades silmas ettepaneku esitamist kohe, kui tingimused selleks on täidetud.
- i) Tööhõiveolukorra ja sotsiaalse kaasatuse parandamine: selle valdkonna töö on endiselt suur prioriteet. Nõukogul palutakse jätkata tööd tööhõivepaketi eri elementidega ning tagada kiired edusammud ELi töötajate piiriüleste pensioniõiguste omandamist ja säilitamist ning lähetatud töötajate õiguste direktiivi jõustamist käsitlevate ettepanekute

menetlemisel. Euroopa Ülemkogu jääb ootama peatset teatist hariduse ja oskuste kohta ning noorte tööhõive paketi esitamist, sealhulgas noortegarantiide kavade ning kvaliteetsete praktikakohtade ja õpipoisiõppe algatuste väljatöötamist ning noorte liikuvuse parandamist. Tööjõu liikuvust kogu ELis tuleks lihtsustada. Euroopa Ülemkogu rõhutab vabade töökohtade portaali EURES edasiarendamise tähtsust ning toonitab vajadust suurendada ja laiendada liikmesriikide tööturuasutuste osalemist selles. Liikmesriikide kutseõppekavadel on tähtis osa noorte töötuse käsitlemisel. Oluline on ka edendada eakamate töötajate tööellu naasmist. Liikmesriigid peaksid suurendama jõupingutusi kriisi sotsiaalsete tagajärgedega toimetulekuks ning vaesuse ja sotsiaalse tõrjutusega võitluseks kooskõlas strateegia „Euroopa 2020” eesmärkidega.

j) Strateegia „Euroopa 2020” rakendamine: Euroopa Ülemkogu tuleb meelde 2012. aasta riigipõhiste soovitude sihikindla rakendamise vajadust. Ülemkogu palub eesistujariigil esitada kokkuvõtva aruande 2012. aasta Euroopa poolaasta protsessist õpitu kohta ning kutsub üles tegema 2013. aasta protsessi mitmeid parandusi: nimelt tuleks panna rohkem rõhku konkreetsetele suunistele ja rakendamisele, luua uued võimalused protsessis liikmesriikide vastutuse suurendamiseks, eelkõige põhjalikuma ja järjepidevama dialoogi kaudu, seada sisse partnerlus Euroopa Parlamendi, liikmesriikide parlamentide ja sotsiaalpartneritega ja tagada nõukogu eri koosseisudes tehtava töö tihedam seotus. Rõhutades vajadust 2013. aasta Euroopa poolaastaks korralikult ette valmistuda, jääb Euroopa Ülemkogu ootama komisjoni poolt iga-aastase majanduskasvu ülevaate ja häiremehhanismi ülevaate kiiret esitamist novembri lõpuks ning kutsub järgmist eesistujariiki üles esitama tegevuskava 2013. aasta Euroopa poolaasta töö korraldamise kohta.

k) Kaubanduspotsentiaali täielik kasutamine: toonitades tõiasja, et suurte eesmärkidega kaubandusalane tegevuskava võib keskpikas perspektiivis tuua kaasa 2% lisakasvu ja luua üle kahe miljoni töökoha, kordab Euroopa Ülemkogu ELi kindlat otsust edendada vaba, õiglast ja avatud kaubandust, tagades samas oma huvid, vastastikusel mõistmisel ja üksteisele kasu tooval viisil. Seda silmas pidades kutsub ülemkogu üles jõudma kokkuleppele Jaapaniga sõlmivat vabakaubanduslepingut käsitlevates läbirääkimisjuhistes, eesmärgiga alustada läbirääkimisi lähikuudel, ning lõpetama lähikuudel vabakaubanduslepingu üle peetavad läbirääkimised Kanada ja Singapuriiga. Ülemkogu jääb ootama ELi ja USA kõrgetasemelise töörühma lõpparuannet ja pühendub eesmärgile alustada 2013. aastal läbirääkimisi ulatusliku Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimislepingu üle. Põhjalikumalt käsitleb ülemkogu ELi-USA suhteid ja kaubanduse võimalikku panust majanduskasvu

tegevuskavasse 2013. aasta veebruaris. Ülemkogu kutsub samuti üles tegema edusamme selleks, et alustada või jätkata läbirääkimisi põhjalike ja laiaulatuslike vabakaubanduslepingute sõlmimiseks ELi naaberriikidega, kes on selleks valmis. Kolmandate riikide riigihanketurgudele juurdepääsu käsitlev ettepanek tuleks kiiresti läbi vaadata.

Majandus- ja rahaliidu väljakujundamine

3. Pidades silmas majandus- ja rahaliidu ees seisvaid fundamentaalseid väljakutseid, tuleb seda tugevamaks muuta, et tagada majanduslik ja sotsiaalne heaolu ja stabiilsus ning jätkuv öitseng.
4. Pärast Euroopa Ülemkogu eesistuja poolt tihedas koostöös komisjoni presidendi, eurorühma esimehe ja Euroopa Keskpanka (EKP) presidendiga koostatud vahearuaande esitamist jätkuvad mitteametlikud konsultatsioonid liikmesriikide ja Euroopa Parlamendiga mitmes analüüsitava küsimuses. Euroopa Ülemkogu jääb ootama konkreetse ja tähtaegadega tegevuskava esitamist oma 2012. aasta detsembri kohtumiseks, et ta saaks jätkata tööd kõigi põhielementidega, millele tõeline majandus- ja rahaliit peaks tuginema.
5. Tugevama majandus- ja rahaliidu suunas liikumise protsess peaks tuginema ELi institutsioonilisele ja õigusraamistikule ning seda peaks iseloomustama avatus ja läbipaistvus ühisraha mittekasutavate liikmesriikide ees ning ühtse turu terviklikkuse põhimõtte järgimine. Lõpparuanne ja tegevuskava peaksid sisaldama konkreetseid ettepanekuid, kuidas seda saavutada.

Integreeritud finantsraamistik

6. Me peame liikuma integreeritud finantsraamistiku suunas, mis on võimalikult suurel määral avatud kõigile osaleda soovivatele liikmesriikidele. Sellega seoses kutsub Euroopa Ülemkogu seadusandjaid üles pidama prioriteediks tööd ühtset järelevõtmehhanismi käsitlevate seadusandlike ettepanekutega, võttes eesmärgiks jõuda õigusraamistiku suhtes kokkuleppele 2013. aasta 1. jaanuariks. 2013. aasta jooksul tehakse tööd mehhanismi käivitamiseks. Selle käigus on väga tähtis austada täielikult ühtse turu terviklikkust.
7. Tuleb tagada EKP rahapoliitika ja järelevalve funktsiooni selge lahushoidmine ning ühtses järelevõtmehhanismis osalevate nii euroala riikide kui ka eurot mittekasutavate liikmesriikide võrdne kohtlemine ja esindatus. Vastutust kohaldatakse sellel tasandil, millel otsuseid langetatakse ja ellu viiakse. Ühtne järelevõtmehhanism põhineb kõrgeimatel pangandusjärelevalve standarditel ning EKP saab teha diferentseeritud viisil otsust järelevalvet. EKP-l on samuti võimalik kasutada talle õigusaktidega antud tõhusaid volitusi niipea kui mehhanism jõustub. Peale selle on

eriti tähtis kehtestada tsentraliseeritud järelevalvele aluseks olev ühtne reeglistik.

8. Tuleb tagada võrdsed võimalused nii ühtses järelevalvemehhanismis osalevatele kui ka mitteosalevatele liikmesriikidele, austades täielikult finantsteenuste ühtse turu terviklikkuse põhimõtet. Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA) määruse kohase hääletamiskorra ja otsuste muudatuste suhtes on vaja leida vastuvõetav ja tasakaalustatud lahendus, võttes arvesse võimalikke muutusi seoses ühtse järelevalvemehhanismiga, millega tagatakse ühtsel turul mittediskrimineeriv ja tulemuslik otsuste langetamine. Sellest lähtuvalt peaksid EBA-le jääma alles tema olemasolevad volitused ja kohustused.
9. Euroopa Ülemkogu kutsub üles võtma kiiresti vastu siseriiklike kriisilahenduse ja hoiuste tagamise raamistike ühtlustamisega seotud sätted, mis põhinevad komisjoni seadusandlikel ettepanekutel, milles käsitletakse pankade maksevõime taastamist ja kriisilahendust ning siseriiklike hoiuste tagamise skeeme. Euroopa Ülemkogu kutsub samuti üles leppima kokku ühtses reeglistikus, sealhulgas jõudma aasta lõpuks kokkuleppele pankade kapitalinõuete ettepanekutes (kapitalinõuete direktiivi IV pakett (määrus ja direktiiv)).
10. Kõigis neis küsimustes on oluline tagada õiglane tasakaal päritolu- ja asukohariigi vahel.
11. Euroopa Ülemkogu võtab teadmiseks komisjoni kavatsuse teha ettepanek ühtse kriisilahendusemehhanismi loomiseks ühtses järelevalvemehhanismis osalevatele liikmesriikidele, kohe kui ettepanekud pankade maksevõime taastamise ja kriisilahenduse direktiivi ning hoiuste tagamise skeemi direktiivi kohta on vastu võetud.
12. Eurorühm töötab välja üksikasjalikud toimimiskriteeriumid, mis on suuniseks pankade otse rekapiitalseerimiseks Euroopa stabiilsusmehhanismi (ESM) kaudu, võttes täielikult arvesse 29. juunil 2012 toimunud euroala tippkohtumise avaldust. On ülimalt oluline murda pankade ja riikide vaheline nõiarang. Kui euroala pankade jaoks luuakse tõhus ühtne järelevalvemehhanism, milles osaleb EKP, võiks ESMil olla võimalik tavapärase otsuse alusel panku otse rekapiitalseerida.

Integreeritud eelarveraamistik ja majanduspoliitika raamistik ning demokraatlik legitiimsus ja vastutus

13. Euroopa Ülemkogu kutsub seadusandjaid üles jõudma kokkuleppele eesmärgiga võtta teine majanduse juhtimise pakett vastu hiljemalt 2012. aasta lõpuks. See on eriti oluline õigusakt, mis on lisaks stabiilsuse ja kasvu tugevdatud pakatile, majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingule ning kuuest õigusaktist koosnevale majanduse juhtimise pakatile vajalik ELis uue majanduse juhtimise korra tugevdamiseks. Ülemkogu kutsub

liikmesriikide ametiasutusi ja Euroopa institutsioone kõiki neid täielikult rakendama kooskõlas neile ELi aluslepingutes antud rolliga. Seoses käimasoleva ELi pangandussektori reguleerimisega võtab Euroopa Ülemkogu teadmiseks ELi pangandussektori struktuuri käsitlevad kõrgetasemelise eksperdirühma ettepanekud, mida komisjon praegu analüüsib, sealhulgas nende ettepanekute võimalikku mõju stabiilse ja tõhusa pangandussüsteemi kehtestamise eesmärgile.

14. Integreeritud eelarveraamistik on osa majandus- ja rahaliidust. Sellega seoses analüüsitakse euroala puhul uusi mehhanisme, sealhulgas asjakohast fiskaalsuutlikkust. See analüüsiprotsess ei ole seotud järgmise mitmeaastase finantsraamistiku ettevalmistamisega.
15. Majandus- ja rahaliidu tõrgeteta toimimine nõuab tugevamat ja jätkusuutlikku majanduskasvu, tööhõivet ja sotsiaalset ühtekuuluvust ning samuti majanduspoliitika vallas tugevamat koordineerimist, lähenemist ja jõustamist. Selles osas uuritakse ideed, mille kohaselt sõlmivad euroala liikmesriigid ELi institutsioonidega individuaalsed lepingulised korraldused reformide kohta, mida nad kohustuvad tegema, ja nende reformide elluviimise kohta. Niisugused korraldused võiksid olla seotud nõukogu poolt vastuvõetud riigipõhistes soovitusetes kindlaks määratud reformidega ning tugineda ELi menetlustele.
16. Euroalal tuleks täiendavalt parandada juhtimistavasid, tuginedes majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingule ning võttes arvesse euroala tippkohtumise 26. oktoobri 2011. aasta avaldust. Lepingus osalevad liikmesriigid peaksid uurima viise, kuidas tagada kõikide kavandatavate suurte majanduspoliitika reformide eelnev arutamine ja vajaduse korral koordineerimine ELi majanduse juhtimise raamistikus, kooskõlas majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artikliga 11. Euroala riigipead ja valitsusjuhid võtavad vastu oma kohtumistel järgitava menetluskorra.
17. Vaja on tugevaid demokraatliku legitiimsuse ja vastutuse mehhanisme. Selles kontekstis on üks juhtivaid põhimõtteid tagada, et demokraatlikku kontrolli ja vastutust kohaldatakse sellel tasandil, millel otsused langetatakse ja ellu viiakse. Seetõttu tuleks uurida viise, kuidas tagada arutelu Euroopa poolaasta kontekstis, nii Euroopa Parlamendis kui ka liikmesriikide parlamentides. Sellega seoses võtab Euroopa Ülemkogu teadmiseks majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingus osalevate liikmesriikide kavatsuse parandada liikmesriikide parlamentide ja Euroopa Parlamenti vahelise koostöö taset, tuginedes majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artiklile 13 ning ELi toimimise lepingu protokollile nr 1.

II. STRATEEGILISED PARTNERID

18. Euroopa Ülemkogu toimus arvamuste vahetus ELi ja tema strateegiliste partnerite suhete teemal. Ülemkogu kutsus üles täielikult järgima 2010. aasta septembris kokkulepitud sisemisi protseduureegleid ELi välispoliitika parandamiseks.

III. MUUD KÜSIMUSED

19. Euroopa Ülemkogu on vapustatud olukorra halvenemise pärast **Süürias**. Ülemkogu kinnitab nõukogus 15. oktoobril vastu võetud järeldused ja täiendavad piiravad meetmed Süüria režiimi ja selle toetajate suhtes. Ülemkogu toetab täielikult Lakhdar Brahimi jõupingutusi Süüria kriisile poliitilise lahenduse leidmisel. Kõik võtmeosalised, eelkõige asjaomases piirkonnas ja kõik ÜRO Julgeolekunõukogu liikmed, peaksid täitma oma kohustusi ja osutama toetust ühisesindaja püüdlustele. EL pühendub tihedale ja ulatuslikule koostööle rahvusvaheliste partneritega, et tagada Süüriale kiiresti toetus kohe pärast ülemineku toimumist. EL lubab samuti toetada intensiivsemalt kodanikuühiskonna suutlikkuse suurendamist, et aidata tal tulevikus Süüria asjades osaleda. Kõik opositsioonirühmitused peaksid leppima kokku ühiste põhimõtete kogumis, et saavutada kaasav, organiseeritud ja rahumeelne üleminek. Euroopa Ülemkogu mõistab karmilt hukka Türgi territooriumi pommitamise Süüria relvajõudude poolt ning kutsub kõiki osapooli üles hoidma ära pingete eskaleerumise ning Süüria ametivõime austama täielikult kõigi naaberriikide territoriaalset puutumatus ja suveräänsust. EL jätkab humanitaarabi osutamist ning kutsub kõiki abiandjaid suurendama oma panust vastusena viimastele ÜRO palvetele. Euroopa Ülemkogu kutsub tungivalt kõiki osapooli üles pidama kinni rahvusvahelisest humanitaarõigusest (sealhulgas kõigi meditsiinirajatiste, -töötajate ja -sõidukite puutumatus). Kõik osapooled peaksid lõpetama igasuguse vägivalda, astuma konkreetseid samme kõigi haavatavate elanikkonnarühmade kaitseks ning võimaldama humanitaarabi täieliku ja ohutu kohaletoometamise kogu riigis. Inimõigusi käsitleva rahvusvahelise õiguse rikkumiste eest vastutajad tuleb võtta vastutusele.
20. Euroopa Ülemkogu rõhutab oma tõsist ja süvenevat muret **Iraani** tuumaprogrammi pärast ja toetab IAEA juhatajate nõukogu poolt hiljuti vastu võetud resolutsiooni. Euroopa Ülemkogu tuletab meelde, et Iraan rikub jämedalt oma rahvusvahelisi kohustusi ja keeldub tegemast IAEAgal täielikult koostööd. Seetõttu tervitab Euroopa Ülemkogu nõukogu

15. oktoobri istungi järeldusi ja täiendavate piiravate meetmete vastuvõtmist, mille eesmärk on saavutada Iraani režiimi tõsine ja sisuline osalemine. Euroopa Ülemkogu kinnitab veel kord oma pühendumust kahetasandilisele lähenemisviisile ja toetab täielikult kõrge esindaja poolt E3+3 nimel tehtavaid jõupingutusi Iraani kaasamiseks sisulistesse ja konstruktiivsetesse aruteludesse. Iraani režiim saab tegutseda vastutustundlikult ja teha võimalikuks sanktsioonide lõpetamise, kuid seni, kuni ta seda ei tee, on EL otsustanud jätkuvalt suurendada tihedas koostöös rahvusvaheliste partneritega survet Iraanile kahetasandilise lähenemisviisi raames.

21. Euroopa Ülemkogu kiidab heaks nõukogu poolt 15. oktoobril vastu võetud järeldused ning väljendab tõsist muret jätkuva poliitilise, julgeoleku- ja humanitaarkriisi pärast **Malis**. Selline olukord kujutab endast vahetut ohtu Saheli piirkonnale ning samuti Lääne- ja Põhja-Aafrikale ja Euroopale. EL on kindlalt otsustanud anda tihedas koostöös rahvusvaheliste ja piirkondlike partneritega Malile igakülgselt tuge. Eeskätt toetab EL Malit jõupingutustes taastada õigusriik ja taasluua täielikult suveräänne demokraatlik valitsus, millel on võim kogu Mali territooriumi üle. EL taastab järk-järgult arengukoostöö, niipea kui võetakse vastu usutav ja konsensuslik ühine teekaart põhiseadusliku korra taastamiseks. Vahepeal kiirendab EL humanitaarabi andmist. Lisaks uurib EL võimalust toetada kavandatavat rahvusvahelist sõjalist üksust kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 2071 ja kiirendab planeerimist seoses võimaliku ÜJKP sõjalise operatsiooniga, millega aidatakse reorganiseerida ja koolitada Mali kaitsejõudusid. EL jätab endale võimaluse võtta sihipäraseid piiravaid meetmeid isikute suhtes, kes on kaasatud Mali põhjaosas tegutsevasse relvastatud rühmitustesse ja kes takistavad põhiseadusliku korra taastamist.

* * *

Euroopa Ülemkogu on tänulik, et Euroopa Liidule anti Nobeli rahupremia. See auhind on austusavaldus kõigile Euroopa kodanikele ning ELi liikmesriikidele ja institutsioonidele. Nobeli komitee tuletab õigustatult meelde, kuidas „liit ja tema eelkäijad on üle kuue aastakümne aidanud edendada rahu ja leppimist, demokraatiat ja inimõigusi Euroopas.“ Nüüdsel ebakindluse ajal on see mineviku saavutuste tunnustamine selge üleskute kaitsta ja tugevdada Euroopat järgmise põlvkonna jaoks. Olles teadlik, et meie rahumeelsete huvidega ühenduse tugevdamine nõuab pidevat hooldust ja vankumatut tahet, peavad Euroopa Ülemkogu liikmed oma isiklikuks kohustuseks tagada, et Euroopa jääb ka edaspidi edu ja jõukuse maailmajaoks.

EUROOPA ÜLEMKOGU – 22.–23. NOVEMBER 2012

Euroopa Ülemkogu annab oma eesistujale volitused jätkata järgnevatel nädalatel koos Euroopa Komisjoni presidendiga tööd ja pidada konsultatsioone, et saavutada üksmeel 27 liikmesriigi hulgas liidu mitmeaastase finantsraamistiku (2014–2020) suhtes.

Euroopa Ülemkogus toimunud kahepoolsed kõnelused ja konstruktiivne arutelu näitasid, et seisukohtade lähenemine on piisaval määral võimalik, et jõuda järgmise aasta alguses kokkuleppele.

Meil peaks olema võimalik ületada praegusi lahkarvamusi. Euroopa eelarve on oluline liidu ühtekuuluvuse ning kõikide meie riikide töökohtade ja majanduskasvu seisukohast.

TÕELISE MAJANDUS- JA RAHALIIDU SUUNAS

EESISTUJA HERMAN VAN ROMPUY ARUANNE JA TEGEVUSKAVA –

7. DETSEMBER 2012

Herman Van Rompuy, Euroopa Ülemkogu eesistuja,
kellega tegid tihedat koostööd:

José Manuel Barroso, Euroopa Komisjoni president

Jean-Claude Juncker, eurorühma esimees

Mario Draghi, Euroopa Keskpannga president

Euroopa Ülemkogu 2012. aasta juuniku kohtumisel paluti Euroopa Ülemkogu eesistujal „töötada tihedas koostöös komisjoni presidendi, eurorühma esimehe ja Euroopa Keskpannga presidendiga välja konkreetne ja tähtajaline tegevuskava tõelise majandus- ja rahaliidu saavutamiseks”. Käesolevas aruandes antakse vahearuande ja Euroopa Ülemkogu 2012. aasta oktoobri järeldustele tuginedes taustteavet tegevuskava jaoks, mis esitatakse Euroopa Ülemkogu 2012. aasta detsembri kohtumisel. Selles on välja toodud majandus- ja rahandusliidu lõpuleviimise ajakava ja etapiviisiline protsess ning see hõlmab kõiki Euroopa Ülemkogu juuniku kohtumisel esitatud aruandes „Tõelise majandus- ja rahaliidu suunas” kindlaks määratud põhielemente. See sisaldab väärtuslikku panust, mille komisjon andis oma 28. novembri 2012. aasta teatises „Tiheda ja toimiva majandus- ja rahaliidu loomise tegevuskava – üleeuroopalise arutelu avamine”. Ka Euroopa Parlament on andnud väärtusliku panuse. Nagu Euroopa Ülemkogu soovis, analüüsitakse käesolevas aruandes integreeritud eelarveraamistiku kontekstis uusi mehhanisme, sealhulgas majandus- ja rahaliidu asjakohast fiskaalvõimekust, ning ideed, mille kohaselt sõlmivad euroala liikmesriigid ELi institutsioonidega lepingulised kokkulepped reformide kohta, mida nad kohustuvad tegema, ja nende reformide elluviimise kohta.

Liit on loonud aluslepingu põhjal majandus- ja rahaliidu, mille rahaühik on euro. Käesolevas aruandes esitatud seisukohad keskenduvad euroala liikmesriikidele, kuna just nemad seisavad ühise raha kasutamise tõttu silmitsi eriliste väljakutsetega. Tihedamalt seotud majandus- ja rahaliidu saavutamise protsessi peaks iseloomustama avatus ja läbipaistvus ning see peab olema täielikult kooskõlas kõigi ühtse turu aspektidega.

Käesolevas aruandes esitatakse meetmed, mis on vajalikud majandus- ja rahaliidu stabiilsuse ja terviklikkuse tagamiseks, ning kutsutakse üles võtma poliitiline kohustus esitatud tegevuskava ellu viia. Kiireloomulise tegutsemise vajadus tuleneb euroala ja selle liikmete ees praegu seisvate sisemiste ja väliste probleemide ulatusest.

Euroala vajab tugevamaid mehhanisme, et tagada usaldusväärsed liikmesriikide poliitikad, selleks et liikmesriigid saaksid majandus- ja rahaliidust täielikku kasu. See on väga tähtis, et tagada usaldus Euroopa ja liikmesriikide poliitikate tulemuslikkuse vastu, täita olulisi avalikke funktsioone (näiteks majanduse ja pangandussüsteemide stabiliseerimine), kaitsta kodanikke mitteusaldusväärsete majandus- ja fiskaalpoliitikate mõju eest ning tagada majanduskasvu ja sotsiaalse heaolu kõrge tase.

Euroala seisab vastamisi kiiresti muutuva rahvusvahelise keskkonnaga, mida iseloomustab suurte tärkava majandusega riikide esilekerkimine. Vastupanuvõimelisem ja rohkem integreeritud majandus- ja rahaliit toimiks euroala riikide jaoks puhvrina väliste majandusšokkide vastu, säilitaks Euroopa sotsiaalse sidususe mudeli ning Euroopa mõju maailmas.

Kõik need väljakutsed üheskoos muudavad möödapääsmatuks kujundada tegevuskava tõelise majandus- ja rahaliidu saavutamiseks ja see ellu viia. Need väljakutsed rõhutavad asjaolu, et põhimõte „rohkem Euroopat” ei ole eesmärk iseeneses, vaid pigem vahend Euroopa kodanike teenimiseks ja nende jõukuse suurendamiseks.

Meetmed, mida peetakse vajalikuks majandus- ja rahaliidu vastupanuvõime tagamiseks, on esitatud käesolevas aruandes etappidena. Kõik poliitikaettepanekud on olenemata nende ajalisest mõõtmest välja töötatud ja kavandatud sammudena, mis viivad tõelise majandus- ja rahaliidu saavutamiseni. Kuna kõik elemendid on omavahel tihedalt seotud, tuleks neid analüüsida tervikliku pakatina, kus eri elementidel on vastastikku tugevdav toime. Integreeritud finantsraamistiku loomisel on oluline fiskaalne ja majanduslik mõju ning seetõttu ei saa seda kavandada eraldiseisvana. Ka fiskaal- ja majanduspoliitikat puudutavad ettepanekud on omavahel tihedalt seotud. Ning kuna kõik ettepanekud eeldavad suuremat integreeritust, on demokraatlik legitiimsus ja vastutus tõelise majandus- ja rahaliidu saavutamiseks hädavajalik.

Ülevaade etappidest

Kõnealune protsess võiks tugineda järgmisele kolmele etapile (vt ka lisa toodud joonist):

1. etapp (2012. aasta lõpp – 2013)

Riigi rahanduse jätkusuutlikkuse tagamine ning pankade ja riikide vaheliste seoste lõhkumine

Esimese etapi lõpuks peaks olema tagatud riigi rahanduse usaldusväärne juhtimine ning lõhutatud pankade ja riikide vahelised seosed, mis olid riigivõlakriisi üheks algpõhjuseks. See etapp hõlmaks viit tähtsat elementi:

- riigi rahanduse juhtimise tugevama raamistiku (majanduse juhtimise pakett, stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise leping ning teine majanduse juhtimise pakett) lõpuleviimine ja põhjalik rakendamine;

- raamistiku kehtestamine olulisemate majanduspoliitika reformide süstemaatiliseks eelnevaks koordineerimiseks, nagu on ette nähtud stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artiklis 11;
- pangandussektori jaoks toimiva ühtse järelevõlve mehhanismi kehtestamine ning kapitalinõuete määruse ja direktiivi jõustumine;
- kokkulepe ühtlustada siseriiklikud kriisilahenduse ja hoiuste tagamise raamistikud, millega tagatakse finantssektoripoolne asjakohane rahastamine;
- Euroopa stabiilsusmehhanismi (ESM) kaudu toimuva pankade otsese rekapiitalseerimise tegevusraamistiku loomine.

2. etapp (2013–2014)

Integreeritud finantsraamistiku väljakujundamine ja usaldusväärsete struktuuripoliitikate edendamine

See etapp hõlmaks kahte tähtsat elementi:

- integreeritud finantsraamistiku väljakujundamine ühise kriisilahendusasutuse moodustamise ja sobivate kaitsemeetmete kehtestamise kaudu, tagamaks, et pangakriiside lahendamist puudutavad otsused tehakse kiiresti, erapooletult ja kõigi parimaid huve arvestades;
- struktuuripoliitikate tugevama koordineerimise, lähenemise ja jõustamise mehhanismi kehtestamine, mis põhineb liikmesriikide ja ELi institutsioonide vahel sõlmitud lepingulistel kokkulepetel poliitikate kohta, mida liikmesriigid kohustuvad kavandama, ja nende poliitikate elluviimise kohta. Üksikjuhtumipõhiselt võidakse nendega koos anda ajutist, sihipärast ja paindlikku finantstoetust. Kuna see finantstoetus oleks oma olemuselt ajutine, tuleks seda käsitleda mitmeaastasest finantsraamistikust eraldi.

3. etapp (pärast 2014. aastat)

Majandus- ja rahaliidu vastupanuvõime suurendamine kesktasandil šokkidele reageerimise funktsiooni loomise kaudu

Käesolev etapp oleks kõnealuse protsessi kulminatsiooniks. 3. etapp hõlmaks järgmist:

- selgelt kindlaks määratud ja piiratud fiskaalvõimekuse kehtestamine, et kesktasandil toimiva kindlustuste süsteemi kaudu parandada riigispetsiifilistele majandusšokkidele reageerimist. See parandaks euroala kui terviku vastupanuvõimet ning täiendaks teises etapis välja kujundatud lepingulisi suhteid. Stiimuleid sisaldav süsteem innustaks euroala liikmesriike, kes võivad osaleda majandusšokkidele reageerimise funktsioonis, jätkama usaldusväärsete fiskaal- ja struktuuripoliitikate elluviimist kooskõlas nende lepinguliste kohustustega. Seetõttu oleksid need kaks eesmärki – asümmeetrilistele šokkidele reageerimine ja usaldusväärse majanduspoliitika edendamine – omavahel olemuslikult seotud, teineteist vastastikkult täiendavad ja tugevdavad;
- see etapp võiks samuti põhineda liikmesriikide eelarvete ühe üha enam ühiselt otsustamisel ja majanduspoliitikate tõhusamal koordineerimisel, eelkõige maksustamise ja tööhõive

valdkonnas, tuginedes liikmesriikide töökohtade loomise kavadele. Üldisemalt rääkides, kuna majandus- ja rahaliit areneb suurema integreerituse suunas, tuleb lähemalt analüüsida ka mitmeid muid olulisi küsimusi. Sellega seoses on käesolev aruanne ja komisjoni tegevuskava edasise arutelu aluseks.

I. INTEGREERITUD FINANTSRAAMISTIK

Finantsstabiilsuse tagamise praegune kord Euroopas põhineb endiselt liikmesriikide vastutusel. See on vastuolus majandus- ja rahaliidu väga tiheda integreeritusega ning on kindlasti suurendanud riikide ja pangandussektori nõrkade külgede kahjulikku koosmõju. Ühtse järelevõlve mehhanismi loomisega tagatakse range ja erapooletu järelevõlve, aidates sellega lõhkuda riikide ja pankade vahelised seosed ning vähendada uute süsteemsete panganduskriiside tekkimise tõenäosust.

Euroopa Ülemkogu kutsus oma 2012. aasta oktoobri järeltuses seadusandjaid üles pidama prioriteediks tööd ühtset järelevõlve mehhanismi käsitlevate seadusandlike ettepanekutega, võttes eesmärgiks jõuda õigusraamistiku suhtes kokkuleppele 2013. aasta 1. jaanuariks. Euroopa Ülemkogu kutsus samuti üles leppima kiiresti kokku ühtses reeglistikus, sealhulgas jõudma aasta lõpuks kokkuleppele pankade kapitalinõuete ettepanekutes. Euroopa Ülemkogu kutsus samuti üles võtma kiiresti vastu siseriiklike kriisilahenduse ja hoiuste tagamise raamistike ühtlustamisega seotud sätteid.

Ühtne järelevõlve mehhanism on esimene samm finantsturu liidu suunas. On väga oluline, et tõsine ettevalmistustöö saaks alata 2013. aasta alguses, nii et ühtne järelevõlve mehhanism muutuks täielikult toimivaks hiljemalt alates 1. jaanuarist 2014. Ülimalt tähtis on, et EKP oleks varustatud tugevate järelevõlvevahenditega ning et EKP lõpliku vastutusega pangandusjärelevõlve eest kaasneksid piisavad kontrollivõimused. Sellega seoses on oluline luua asjakohane makrotasandi usaldatavusjärelevõlve poliitika raamistik, mis võtaks nõuetekohaselt arvesse nii riigi tasandi kui üleeuroopalist mõõdet. EKP on kinnitanud, et ta loob organisatsioonilise korralduse, mis tagab tema järelevõlvefunktsioonide selge eristamise rahapoliitikast.

Kui toimiv ühtne järelevõlve mehhanism on loodud, võiks euroala pankade puhul olla võimalik ESMist pärast korralist otsust pankasid otse rekapiitalseerida. ESMi kaudu toimiva pankade otsese rekapiitalseerimise tegevusraamistik tuleks välja kujundada 2013. aasta märtsi lõpuks. Selleks et liikuda integreeritud finantsraamistiku suunas, tuleb ühtset järelevõlve mehhanismi täiendada ühtse kriisilahendusmehhanismiga ja ühtlustatavate hoiuste tagamise mehhanismidega.

Ühtne kriisilahendusmehhanism

Alates kriisi algusest on finantseerimisasutusi suures ulatuses toetatud. See on koormanud liigselt riigi rahandust ja vähendanud suutlikkust kasutada fiskaalpoliitikat, et hoida ära majanduslanguse tagajärgi. Tugev ja integreeritud kriisilahendusraamistik aitaks piirata pankade maksejõuetusest maksumaksjatele tulenevaid kulusid. Praegune seadusandlik ettepanek pankade maksevõime taastamise ja kriisilahenduse kohta tagab korrapäraseks pangakriiside lahendamiseks vajalike ühtlustatud vahendite kättesaadavuse kõigis ELi

liikmesriikides, sealhulgas varajased sekkumised, kohustustest vabastamine ja sildpankade loomine.

Olukorras, kus järelevalve antakse tulemuslikult üle ühtsele järelevalvemehhanismile, on siiski oluline, et ka vastutus pangakriiside lahendamise eest viidaks üle Euroopa tasandile. Komisjon on juba teatanud oma kavatsusest esitada ettepanek ühtse kriisilahendusmehhanismi loomiseks, kohe kui ettepanekud pankade maksevõime taastamise ja kriisilahenduse direktiivi ning hoiuste tagamise skeemi

direktiivi kohta on vastu võetud. See ühtne kriisilahendusmehhanism, mis põhineb ühtsel kriisilahendusametusel, tuleks luua, kui EKP on saanud järelevalve eest täieliku vastutuse. Kõnealune mehhanism, mis hõlmab kõiki panku, mille üle teostatakse järelevalvet ühtse järelevalvemehhanismi raames, peaks põhinema kindlal juhtimiskorral, sealhulgas asjakohastel sõltumatust ja aruandekohustust käsitlevatel sätetel ning tulemuslikel ühistel kaitsemeetmetel, mis on hädavajalikud integreeritud finantsraamistiku väljakujundamiseks.

Vajadus ühtse kriisilahendusmehhanismi järele

Ühtse kriisilahendusmehhanismi loomine on integreeritud finantsraamistiku väljakujundamiseks mõõdapääsmatu.

- See tagaks õigeaegse ja erapooletu otsuste tegemise protsessi, mis keskendub Euroopa mõõtmele. See vähendaks mitmeid praegusi kriisilahenduse takistusi, nagu riiklik kallutatud ja piiriülese koostööga seotud probleemid. Samuti vähendaks see kriiside lahendamise kulusid, kuna varajased ja kiired meetmed aitaksid säilitada kriisilahendust vajavate pankade majanduslikku väärtust.
- See muudaks kriiside lahendamise kulud võimalikult väikseks ning lõhkuks pankade ja riikide vahelised seosed. Tugeval ja sõltumatul kriisilahendusametusel, mis tugineb tõhusale kriisilahenduskorrale, oleks finantsiline, õiguslik ja haldussuutlikkus ning vajalik sõltumatus kriiside tõhusaks ja vähemkulukaks lahendamiseks. Tagades, et erasektor kannab pangakriiside lahendamise kulude põhilise koormuse, suurendaks asutus turudistsipliini ja minimeeriks pankade maksejõuetusest tulenevaid ülejäänud kulusid maksumaksjatele.
- Ühtne kriisilahendusmehhanism täiendaks ühtset järelevalvemehhanismi, tagades raskustesse sattunud pankade kiire restruktureerimise või sulgemise. Ühtne järelevalvemehhanism annaks õigeaegse ja erapooletu hinnangu kriisi lahendamise vajaduse kohta ning ühtne kriisilahendusametust tagaks tegeliku õigeaegse ja tõhusa kriisilahenduse.

Ühtse kriisilahendusmehhanismi alusel tuleks kriisilahendusmeetmeid võtta võimalikult kulutõhusa strateegia alusel ning neid võiks rahastada vastavalt järjekorrale, mil määral aktsionärid ja võlausaldajad on valmis oma nõuetest loobuma, ning toetudes pangandussektorile. Meetmete võtmine toimuks Euroopa kriisilahendusfondi kaudu, mis oleks uue kriisilahenduskorra tähtis osa. Nimetatud fondi rahastatakse eelnevalt kogutavate riskipõhiste tasude abil, mis kehtestatakse kõigile ühtses järelevalvemehhanismis otse osalevatele pankadele. Ühtne järelevalvemehhanism peaks sisaldama asjakohaseid ja tõhusaid ühiseid kaitsemeetmeid. Seda võiks korraldada ESMi krediitdiliini abil, mis on kehtestatud ühtsele kriisilahendusametusele. Need kaitsemeetmed peaksid olema fiskaalselt neutraalsed keskpikas perspektiivis, tagades avaliku sektori abi korvamise finantssektorile kehtestatud eelnevalt kogutavate tasude kaudu.

Hoiuste tagamise mehhanismid

Finantskriisid on läbi ajaloo näidanud, milline destabiliseeriv mõju võib olla pangahoiustega seotud ebakindlusel nii konkreetsetele finantseerimisametustele kui pangandussüsteemidele tervikuna. Riiklike hoiuste tagamise skeemide ühtlustamise ettepanek sisaldab sätteid, mille abil tagatakse, et igas liikmesriigis luuakse piisavalt kindlad riiklikud hoiuste tagamise skeemid, piirates seeläbi finantseerimisametuste ja riikide vahelise hoiuste üleviimisega seotud ülekanduvaid mõjusid ning tagades hoiustajate kaitse asjakohase taseme Euroopa Liidus. Selle ettepaneku kiire vastuvõtmine on tähtis.

II. INTEGREERITUD EELARVERAAMISTIK

Kriis on toonud esile suure vastastikuse sõltuvuse ja ülekanduva mõju euroala riikide vahel. See on näidanud, et siseriiklikud eelarvepoliitikad on elulise tähtsusega ühishuvi küsimus. See osutab vajadusele liikuda järk-järgult integreeritud eelarveraamistiku suunas, tagades nii usaldusväärset riiklikud eelarvepoliitikat kui ka euroala kui terviku suurema vastupanuvõime majandusšokkidele. See aitaks kaasa jätkusuutlikule majanduskasvule ja makromajanduslikule stabiilsusele. Oktoobri vahearuandes rõhutati vajadust tugevama majanduse juhtimise järele ning pakuti täiendava sammuna välja võimalus arendada järk-järgult majandus- ja rahaliidu fiskaalvõimekust, mis hõlbustaks majandusšokkidega kohanemist. Tulenevalt Euroopa Ülemkogu oktoobri järeldustest analüüsitakse selles osas euroala fiskaalvõimekuse ja selle juhtpõhimõtete seotud võimalusi.

Usaldusväärset riiklikud eelarvepoliitikat on majandus- ja rahaliidu nurgakiviks

Lähiajal on prioriteediks täiendada ja rakendada uusi samme tõhusama majanduse juhtimise saavutamiseks. Viimase mõne aasta jooksul on jõustatud (majanduse juhtimise pakett) olulisi parandusi majandus- ja rahaliidu fiskaalpoliitika reeglitel põhinevasse raamistikku või on neis parandustes kokku lepitud (majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise leping), keskendudes rohkem eelarve tasakaalustamatuse vältimisele, võla arengule,

parematele jõustamismehhanismidele ja ELi eeskirjade ülevõtmi-
sele liikmesriikide õigusesse. Teised fiskaaljuhtimise tugevdamisega
euroalal seotud elemendid (teine majanduse juhtimise pakett), mille
ettevalmistamine on veel käimas, tuleks kiiresti lõpule viia ning põh-
jalikult rakendada. See uus juhtimise raamistik tagab euroala liik-
mesriikide aastaeelarvete ulatusliku eelneva koordineerimise ning
tugevdab finantsraskustes olevate riikide järelevalvet.

Liikumine majandus- ja rahaliidu fiskaalvõimekuse suunas

Teiste rahaliitude ajalugu ja kogemused on näidanud, et fiskaalliidu
suunas liikumiseks on mitmeid viise ning majandus- ja rahaliidu ainu-
laadsed omadused õigustaksid talle eriomast lähenemisviisi. Kuigi
eelarv vahendite tsentraliseerituse tase ja fiskaalsolidaarsuse alased
kokkulepped ebasoodsatele šokkidele reageerimiseks on rahaliitudes
erinevad, on neil kõigil siiski olemas keskne fiskaalvõimekus. Sellega
seoses palus Euroopa Ülemkogu 2012. aasta oktoobris analüüsida
euroala puhul uusi mehhanisme, sealhulgas asjakohast fiskaalvõime-
kust. Fiskaalvõimekus toetaks uusi funktsioone, mis ei ole hõlmatud
mitmeaastase finantsraamistikuga ning oleks sellest selgelt eraldatud.

Teises etapis võiks struktuurireforme konkreetsetel juhtudel toe-
tada piiratud, ajutiste, paindlike ja sihtotstarbeliste finantsstiimul-
ite abil, kui liikmesriigid ja ELi institutsioonid sõlmivad omavahel
lepingulised kokkulepped. Need lepingulised kokkulepped oleksid
kohustuslikud euroala liikmesriikide jaoks ja vabatahtlikud teiste
liikmesriikide jaoks (vt III jaotist allpool). Komisjon kavatab esitada
ettepaneku niisuguste lepinguliste kokkulepete tegemise konkreet-
sete viiside ja nende rakendamise toetamise vahendite kohta, tugi-
nedes ELi menetlustele.

Lepinguliste kokkulepete ja nendega seotud stiimulite rakendamist
toetaks lähenemisprotsess, mis viib kolmandas etapis fiskaalvõime-
kuse loomiseni, et hõlbustada kohanemist majandusšokkidega. See
võiks toimuda euroala riikide vahelise kindlustuslaadse mehhanis-
mina, et pehmendada konkreetseid riike tabavaid suuri majan-
dusšokke. Selline funktsioon tagaks teatava majandustsükli jooksul
teostatava fiskaalsolidaarsuse, parandades euroala kui terviku vas-
tupanuvõimet ja vähendades makromajanduslike kohandustega
seotud finantsilisi ja väljundkulusid. Aidates kaasa makromajan-
duslikule stabiilsusele, oleks see kasulikuks täienduseks Euroopa
stabiilsusmehhanismil põhinevale kriisijuhtimisraamistikule.

Kuna hästi toimiv šokkidele reageerimise funktsioon nõuaks liik-
mesriikide majandusstruktuuride ja -poliitikate veelgi suuremat
lähendamist, on majanduskasvu soodustavad struktuurireformid
ja riigispetsiifiliste majandusšokkide pehmendamine üksteist täien-
davad vastastikku tugevdavad eesmärgid.

Nimetatud fiskaalvõimekuse majanduslik põhjendatus

Alal, kus on kasutusel ühisraha, langeb riigipõhiste majandusšokki-
dega kohanemise koormus töötajate ja kapitali liikuvusele, hindade
ja kulude paindlikkusele ning fiskaalpoliitikale. Selleks et tagada kaitse
negatiivsete fiskaalsete välismõjude vastu, on oluline jagada fiskaalriske,
kui riigipõhiste šokkidega majandusliku kohanemise mehhanismid ei

ole täiuslikud. See käib selgelt ka euroala kohta, kus töötajate liikuvus
on suhteliselt väike, kapitalivoogude puhul esineb äkilisi, finantssta-
biilsust ohustada võivaid kõikumisi ning struktuursed jääkused võivad
viivitada või takistada hinnakohandusi ja ressursside ümberjaotamist.
Sellisel juhul võib riikides kergesti tekkida suur tasakaalustamatus, mil-
lel on negatiivsed tagajärjed euroalale tervikuna.

Selles kontekstis võib riskijagamist vahendite loomine (nt ühise, kuid
piiratud šokkidele reageerimise funktsiooni loomine) anda panuse
riigipõhiste šokkide mõju pehmendamisse ning aidata hoida ära
kriisi edasikandumist kogu euroalale ja sellest väljapoole. Seda tuleb
siiski täiendada mehhanismiga, mis innustaks suuremale majandusli-
kule lähenemisele ning põhineks struktuuripoliitikatel, mille eesmärk
on parandada riikide majanduste kohanemissuutlikkust ja vältida
mis tahes kindlustussüsteemile omast moraaliriski tekkimise ohtu.
Seega võiks lepingulises kokkuleppes kindlaks määratud reformide
edukas rakendamine olla mitte ainult nende reformide eesmärkide
saavutamise vahendiks, vaid ka 3. etapis loodavas asümmeetrilistele
šokkidele reageerimise funktsioonis osalemise kriteeriumiks. Sellega
antaks riikidele tugev lisastiimul viia ellu usaldusväärset majandus-
poliitikat nii enne kui ka pärast šokkidele reageerimise mehhanis-
miga ühinemist. Nimetatud automaatse stabiliseerimise funktsiooni
loomisele eelneval üleminekuperioodil võiks liikmesriikidele nende
konkreetsest olukorrast olenevalt anda struktuurireformide eden-
damiseks piiratud, ajutisi ja paindlikke finantsstiimuleid. Selleks
et vältida makromajandusliku tasakaalustamatuse kordumist või
tekkimist pärast seda, kui asjaomasele riigile on antud juurdepääs
šokkidele reageerimise funktsioonile, kohaldataks reformide suhtes
jätkuvalt lepingulistel kokkulepetel põhinevat lähenemisviisi. Lisaks
oleks võimalik šokkidele reageerimise funktsiooni alusel tehtavaid
ülekandeid moduleerida vastavalt sellele, kuidas edeneb lepinguliste
kokkulepetega võetud kohustuste täitmine.

Euroala fiskaalvõimekuse šokkidele reageerimise funktsiooni võimalik vorm

Majandus- ja rahaliidu fiskaalvõimekus koos piiratud asümmeetri-
listele šokkidele reageerimise funktsiooniga võiks toimida euroala
riikide vahelise kindlustuslaadse süsteemina. Riikide eelarvetest
tehtavad sissemaksed ja neisse eelarvetesse tehtavad väljamaksed
kõiguksid vastavalt iga riigi positsioonile majandustsüklis.

Nimetatud funktsiooni konkreetse ülesehituse puhul on võimalik
lähtuda kahest lähenemisviisist. Esimene on makromajanduslik
lähenemisviis, mille puhul sisse- ja väljamaksed kujuneksid vastavalt
tsükliliste tulude ja kulude kõikumistele või majandusaktiivsuse näi-
tajatele. Teine on mikromajanduslik lähenemisviis, mis oleks otse-
semalt seotud konkreetse, majandustsükli suhtes tundliku avaliku
funktsiooniga, nagu töötuskindlustus. Sellisel juhul sõltuks fiskaal-
võimekuse tehtavate sissemaksete / fiskaalvõimekusest saadavate
hüvitiste tase otseselt tööturu arengutest. Selle stsenaariumi puhul
toimiks fiskaalvõimekus seega riiklike töötuskindlustussüsteemide
täiendajana või osalise asendajana. Ülekanded võiksid näiteks piir-
duda tsüklilise töötusega, hõlmates üksnes lühiajalist töötust.

Iga lähenemisviisi plusside ja miinuste hindamine eeldaks põhjalikumat analüüsi. Oluline on märkida, et fiskaalvõimekuse juurde kuuluva šokkidele reageerimise funktsiooni ulatus sõltuks suuresti selle suuruselt ning et riikide eelarvetele avalduv finantsmõju sõltuks selle täpsest ülesehitusest ja täpsetest parameetritest. Samas on aga tähtis tagada, et kõnealuse funktsiooni loomine (olenevata sellest, millist lähenemisviisi otsustatakse sel puhul järgida) ei mõjuta avaliku sektori kulutuste ja maksukoormuse üldist taset euroalal. Samuti tuleks hoolikalt analüüsida ülekannete aktiveerimise täpseid tingimusi ja läviväärtusi, kuna tsentraalselt tuleks reageerida üksnes piisavalt ulatuslikele riigipõhiste šokkidele. Näiteks mikromajandusliku lähenemisviisi puhul võiks töötusega seonduvate ülekannete tegemist alustada alles siis, kui lühiajalise töötuse määr ületab teatava läviväärtuse.

Fiskaalvõimekuse rahalised vahendid ja laenuandmisvõime

Mõlema funktsiooni, st struktuurireformide edendamise ja asümmeetriile šokkidele reageerimise rahastamiseks, tuleks kaasata konkreetsed vahendid. Need vahendid võiksid hõlmata kas riikide sissetulekuid, omavahendeid või nende kahe kombinatsiooni. Pikemas perspektiivis oleks tulevase fiskaalvõimekuse peamine aspekt, mida tuleks hoolikalt kaaluda, selle võimalik laenuandmisvõime. Euroala fiskaalvõimekus võiks tõesti olla sobivaks aluseks ühiste võlakirjade emitteerimisele, ilma et kõik riigid peaks võtma endale vastutust ühe konkreetse riigi võlakohustuste eest. Seejärel tuleks analüüsida küsimust, kas kõnealuse fiskaalvõimekuse suhtes tuleks kohaldada nn fiskaalkuldreeglit, nagu näiteks nii stabiilsuse ja kasvu paktis kui ka stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingus sätestatud tasakaalus eelarve nõue. Lõpetuseks nõuaks integreeritud eelarveraamistik nõuaks riigikassa funktsiooni loomist koos selgelt määratletud kohustustega.

Majandus- ja rahaliidu fiskaalvõimekuse juurde kuuluva šokkidele reageerimise funktsiooni juhtpõhimõtted

Olenevata sellest, kas kasutatakse makro- või mikromajanduslikku lähenemisviisi, peaks kõnealuse šokkidele reageerimise funktsiooni ülesehitus tuginema mõningatele juhtpõhimõtetele, mis kajastavad ka majandus- ja rahaliidu spetsiifilisi omadusi:

- Riigipõhiste šokkidele reageerimisega seonduvad fiskaalriskide jagamise elemendid peaksid olema struktureeritud nii, et need ei tooks kaasa ühesuunalisi ja alalisi ülekandeid riikide vahel ega oleks käsitatavad sissetulekute võrdustamise vahenditena. Aja jooksul oleksid kõik euroala riigid skeemi puhul vaheldumisi kas netosaajad või netomaksjad, olenevalt nende positsioonist majandustsükli.
- Nimetatud funktsioon ei tohiks vähendada stiimuleid usaldusväärse finantspoliitika kujundamiseks siseriiklikul tasandil ega stiimuleid siseriiklike struktuursete puudujääkidega tegelemiseks. Šokkidele reageerimise funktsiooni peaksid olema sisse ehitatud asjakohased mehhanismid moraaliriski piiramiseks ja struktuurireformide elluviimise toetamiseks. Tuleks ette näha, et funktsioon on tihedalt seotud üldise ELi juhtimisraamistikuga, sealhulgas võimalike lepinguliste kokkulepete (vt III jaotist allpool) tingimuste järgimisega.
- Fiskaalvõimekus tuleks arendada välja Euroopa Liidu ja selle institutsioonide raamistikus. Sellega tagataks selle kooskõla olemasoleva reeglipõhise ELi fiskaalraamistikuga ja majanduspoliitika koordineerimise menetlustega.
- Fiskaalvõimekus ei peaks olema kriisiohjamise vahend, kuna sel otstarbel on juba loodud Euroopa stabiilsusmehhanism (ESM). Selle asemel peaks fiskaalvõimekuse ülesandeks olema majandus- ja rahaliidu ning euroala riikide üldise majandusliku vastupanuvõime parandamine. Fiskaalvõimekus annaks panuse kriiside ennetamisse ning vähendaks tõenäosust, et tulevikus on vaja ESMi kaudu sekkuda.
- Fiskaalvõimekuse ülesehitus peaks olema kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega ning selle toimingud peaksid olema läbi paistvad ja nende suhtes tuleks kohaldada asjakohast demokraatlikku kontrolli ja aruandekohustust. Fiskaalvõimekus peaks olema ka kulutõhus ning sellega ei tohiks kaasnedagi uusi kulukaid haldusmenetlusi ega tarbetut tsentraliseerimist. Samuti ei tohiks see tuua kaasa kulutuste kasvu või maksustamistasemete tõusu.

III. INTEGREERITUD MAJANDUSPOLIITIKA RAAMISTIK

Võlakriis tõi valusalt esile tõsiasja, et möödunud aegadel mõnede euroala riikide poolt rakendatud jätkusuutmatul majanduspoliitikal ja nende riikide majanduses esinevatel jäikustel on negatiivsed tagajärjed kõikide majandus- ja rahaliidu liikmete jaoks. On vaja integreeritud majanduspoliitika raamistikku, et liikmesriikide poliitikal oleksid igal ajal suunatud tugeva ja jätkusuutliku majanduskasvu saavutamisele, eesmärgiga tagada majanduskasvu ja tööhõive kõrgem tase.

Lähiajal on ülimalt oluline kujundada välja ühtne turg, kuna sellega luuakse võimas vahend majanduskasvu edendamiseks. Lisaks on vaja põhjalikult hinnata tööturu ja tooteturu toimimist euroalal. Vahetuskurssidega seonduvate kohanduste puudumisel on hästi toimiva majandus- ja rahaliidu eelduseks tõhus tööturg ja tooteturg. See on oluline, et võidelda suure töötusega ning hõlbustada hinna- ja kulukohandusi, mis on võtmetähtsusega tegurid konkurentsivõime ja majanduskasvu jaoks. Kiiresti on vaja pöörata tähelepanu töötajate piiriülese liikuvuse edendamisele ning töötajate oskuste tööturu vajadustega vastavusse viimisele. Komisjon võiks käsitleda selle

hindamise läbiviimist esmatähtsa küsimusena. Lõpetuseks tuleks kehtestada olulisemate majanduspoliitika reformide süstemaatilise eelneva koordineerimise raamistik, nagu on ette nähtud stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artikliga 11.

Selleks et jääda ka edaspidi väga atraktiivseks sotsiaalseks turumajanduseks ja säilitada Euroopa sotsiaalne mudel, on oluline, et liit oleks ülemaailmselt konkurentsivõimeline ja väldiks liigseid erinevusi majandus- ja rahaliidu liikmete konkurentsivõimes. Need reformid, millega täiendati ELi järelevalvereamistikku riigipõhiseid soovitusi hõlmava Euroopa poolaasta ja võimalikke sanktsioone sisaldava uue makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse loomise abil, on samm õiges suunas. Ent on vaja liikuda edasi ja luua tugevam raamistik struktuuripoliitikate koordineerimiseks, lähenemiseks ja jõustamiseks. Sellega seoses kutsuti oktoobris kokku tulnud Euroopa Ülemkogu järeldest analüüsima ideed, mille kohaselt sõlmivad liikmesriigid ja ELi institutsioonid omavahel lepingulised kokkulepped, milles käsitletakse konkurentsivõimet, majanduskasvu ja töökohtade loomist edendavaid reforme, mida asjaomased riigid kohustuvad rakendama. Sellised kokkulepped võetaks kasutusele etapiviisiliselt.

Lepinguliste kokkulepetega tuleb vähendada haavatavust varases etapis

Makromajanduslikul tasakaalustamatusel on kalduvus tekkida aeglaselt ning tihti ei ole seda positiivse majanduskasvu ja soodsate likviidsustingimuste tagant märgata. Võttes aga arvesse töö-, toote- ja teenusteturu struktuurilist jäikust ja institutsionaalset keskkonda, on pärast makromajandusliku tasakaalustamatuse tuvastamist seda sageli raske kiiresti korrigeerida. Seega on tähtis tegeleda tasakaalustamatuse algpõhjustega varases etapis, tagades sealhulgas, et need elutähtsad turud saavad kiiresti šokkidega kohaneda ning et riiklikud raamistikud soodustavad majanduskasvu ja tööhõivet. Seega tuleks lepingulistest kokkulepetest keskenduda mikromajanduslikele, sektoripõhisele ja institutsionaalsetele kitsaskohtadele ning püüda edendada majanduse konkurentsivõimet ja kasvupotentsiaali. Seetõttu peaks tulevased lepingulised kokkulepped olema kohustuslikud kõigile euroala riikidele, kuid vabatahtlikud teistele liikmesriikidele.

Lepingulised kokkulepped peavad keskenduma peamistele nõrkustele

Mitte igasugune majanduslik ebatõhusus ei kujuta endast takistust majandus- ja rahaliidu toimimisele. Samuti on konkurentsivõime määr ja majanduskasvuga seotud väljakutse riikide lõikes erinev. Reformilepete sisu ja ulatus kajastaks seda paljusust ja kohanduks riigipõhiste vajadustega (nt tõhus tööturg noorte töötuse vastu võitlemiseks, kohtusüsteemide parandamine). Et aga nendes kokkulepetes saaks seda heterogeensust arvesse võtta, oleks väga tähtis intensiivne dialoog iga liikmesriigi ja ELi institutsioonide vahel nii tehnilisel kui ka poliitilisel tasandil. See dialoog toimuks kummagi osapoole tehtava süvaanalüüsi vormis, mis looks aluse individuaalsele ja üksikasjalikule kokkuleppele mõningates konkreetsetes reformides. Olenevalt vajalike meetmete liigist oleks nende lepete kestus iga riigi puhul erinev, kuid tõenäoliselt oleks tegu mitmeaastaste

lepingutega. Et keskenduda jätkuvalt peamistele nõrkustele, peaksid sellised lepped võimaldama mõningast paindlikkust suurematele šokkidele ning muutuvatele majandustingimustele ja -prioriteetidele reageerimisel. Iga riigi konkreetsest olukorrast lähtuvalt võiks seda toetada fiskaalvõimekuse raames antava sihipärase, piiratud ja paindliku rahalise abiga.

Lepingulised kokkulepped peavad oleme integreeritud olemasolevatesse ELi protsessidesse

Kriisi tulemusena on ELi majanduse juhtimise raamistik tugevnenud. Igal aastal esitab nõukogu kõikidele liikmesriikidele integreeritud riigipõhised soovitused, mis tuginevad komisjoni ettepanekule. Lisaks on kehtestatud makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlus, mis on mõeldud tasakaalustamatuse tuvastamiseks ja korrigeerimiseks varases etapis. Vasturääkivuste ja dubleerimise vältimiseks tuleb lepingulised kokkulepped kaasata Euroopa poolaastasse. Sellised kokkulepped peaksid olema kooskõlas iga-aastasest majanduskasvu analüüsist tuleneva üldise poliitikate kombinatsiooniga ja peaksid tuginema riigipõhiste soovitustele. Vastavalt varase tuvastamise eesmärgile tuleks põhjalikud ülevaated koostada iga majandus- ja rahaliidu riigi puhul. Põhjalikud ülevaated peaksid tuginema ammen-davale ja kohapealsele dialoogile ning liikmesriikide majanduse analüüsile. Komisjoni riigipõhised soovitused, mis lähtuvad põhjaliku ülevaate järeldest, oleks aluseks iga riigiga peetavale dialoogile reformikorraldustes sisalduvate konkreetsete ja üksikasjalike meetmete üle (sh rakendamise ajakava). Makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse korrigeerivate sätetega hõlmatud liikmesriikide puhul oleks leppe näol tegemist korrigeeriva tegevuskavaga ning praegu kehtiva määruse kohaselt tooks kohustuste mittetäitmine kaasa sanktsioonid.

Liikmesriikides ja Euroopas tuleb lepinguliste kokkulepetega seoses tunnetada täielikku omalust ja vastutust

Riiklik omalust on struktuurireformide rakendamisel keskse tähtsusega. Riikliku omaluse tagamiseks on ülimalt oluline riiklik mõttevahetus esmatähtsate meetmete üle ja reformilepete heakskiitmine riigi parlamendi poolt. Komisjon peaks olema võimeline teavitama Euroopa Parlamenti ja riikide parlamente nende meetmete vajadusest, lähtudes majandus- ja rahaliidu seisukohast. Mõlemad lepingu-osalised vastutaksid lähenemise ja konkurentsivõime leppe oma osa sisu ja rakendamise eest ning vastavale parlamendile (riigi parlament ja Euroopa Parlament) saavutatud edusammude kohta aurannete esitamise eest. Kummagi osapoole täieliku vastutuse saab tagada ainult siis, kui kokkulepitud reformikava on konkreetne, üksikasjalik ja mõõdetav. See nõuab eelnevat kokkulepet konkreetsete ajakavade, kindla kontrollimiskorra ja teabele juurdepääsu kohta. Lepped ja kohustuste täitmise aruanded avaldataks regulaarselt ja õigel ajal. Märkimisväärsed majanduslikud muutused või poliitiliste olude ümberkorraldused, näiteks uue valitsuse valimine, võivad kaasa tuua uued läbirääkimised reformi eesmärkide saavutamise täpsete meetmete ja etappide üle.

Struktuurireformide alaste lepinguliste kokkulepete põhielemendid

Kokkuvõtlikult võiksid sellised ELi juhtimisraamistikku integreeritud kokkulepped tugineda järgmistele põhimõtetele:

- need oleksid Euroopa poolaasta osa, need oleksid kooskõlas üldise euroala poliitikate kombinatsiooniga ja toetaksid seda; need oleksid kohustuslikud euroala liikmesriikidele, kuid vabatahtlikud teistele liikmesriikidele, tuginedes peamisi majanduskasvu ja tööhõive kitsaskohti käsitlevatele põhjalikele kohapealsetele ülevaadetele. Need ülevaadet teeks komisjon;
- need hõlmaksid mitmeaastaseid, konkreetseid ja jälgitavaid reformikavasid, milles on ühiselt ELi institutsioonidega kokku lepitud ning mis keskenduvad konkurentsivõimele ja majanduskasvule, mis on majandus- ja rahaliidu sujuva toimimise seisukohast väga tähtsad;
- liikmesriigid ja komisjon annaksid vastavalt riikide parlamentidele ja Euroopa Parlamendile aru lepetest tulenevate ülesannete sisust ja täitmisest;
- struktuurireforme toetataks rahaliste stiimulite kaudu ja selle tulemuseks oleks ajutised ülekanded ülemäärase struktuurse puudujäägiga liikmesriikidele. Kõnealust sihtotstarbelist tuge tuleks rahastada eriressurssidest;
- lepetest kinnipidamise saab tagada stiimulipõhise raamistikuga. Lepetest kinnipidamine oleks üheks kriteeriumiks fiskaalvõimekuse šokkidele reageerimise funktsioonis osalemisele. Juhul kui lepetest kinni ei peeta, võidakс lisaks suurendada riigi sissemakseid fiskaalvõimekusse.

IV. DEMOKRAATLIK LEGITIIMSUS JA VASTUTUS

Euroopa Ülemkogu rõhutas oma oktoobrikuistes järeldustes vajadust tugevate demokraatliku legitiimsuse ja vastutuse mehhanismide järele. Ühe juhtiva põhimõttena peaksid demokraatlik kontroll ja vastutus esinema tasandil, mil võetakse vastu otsuseid. Selle juhtiva põhimõtte rakendamine on integreeritud finants-, eelarve- ja majanduspoliitika raamistike tulemuslikkuse tagamise seisukohast ülimalt tähtis. See tähendab, et Euroopa tasandil tehtud otsuste eest vastutamisse on kaasatud ka Euroopa Parlament, samas kui riikide parlamentidele jääb vajaduse korral endiselt keskne roll.

Liikmesriikide parlamentaarsete demokraatiate keskmes on liikmesriikide eelarveid käsitlevad otsused. Samal ajal peaksid demokraatliku legitiimsuse ja vastutuse sätted tagama, et liidu ühishuve võetakse korrakohaselt arvesse; riikide parlamentide positsioon nende täielikuks arvessevõtmiseks pole siiski kõige parem. See tähendab, et poliitikakujundamise edasise integreerimisega ja pädevuste Euroopa tasandil suurema ühendamisega peab eelkõige kaasnema Euroopa Parlamendi samavõrra suurem osalemine tõelise majandus- ja rahaliidu integreeritud raamistik.

Esiteks, integreeritud finantsraamistikus: sel ajal kui nii Euroopa Keskpank ühtse järelevalveasutusena kui ka tulevane ühtne kriisilahendusasutus vastutavad Euroopa tasandil, peavad sellele lisanduma tugevad mehhanismid, mis on ette nähtud osalevate liikmesriikide parlamentide teavitamiseks, neile aruannete esitamiseks ja läbipaistvuse tagamiseks.

Teiseks, integreeritud eelarve- ja majanduspoliitika raamistike kontekstis: liikmesriigid peaksid tagama oma riigi parlamendi korrakohase kaasamise väljapakutud lepingulistesse reformikokkulepetesse ja laiemale Euroopa poolaasta konteksti. Seetõttu palus Euroopa Ülemkogu oktoobris uurida viise, kuidas tagada Euroopa poolaasta kontekstis vastuvõetud soovitude arutamine Euroopa Parlamendis ja liikmesriikide parlamentides. Uued mehhanismid

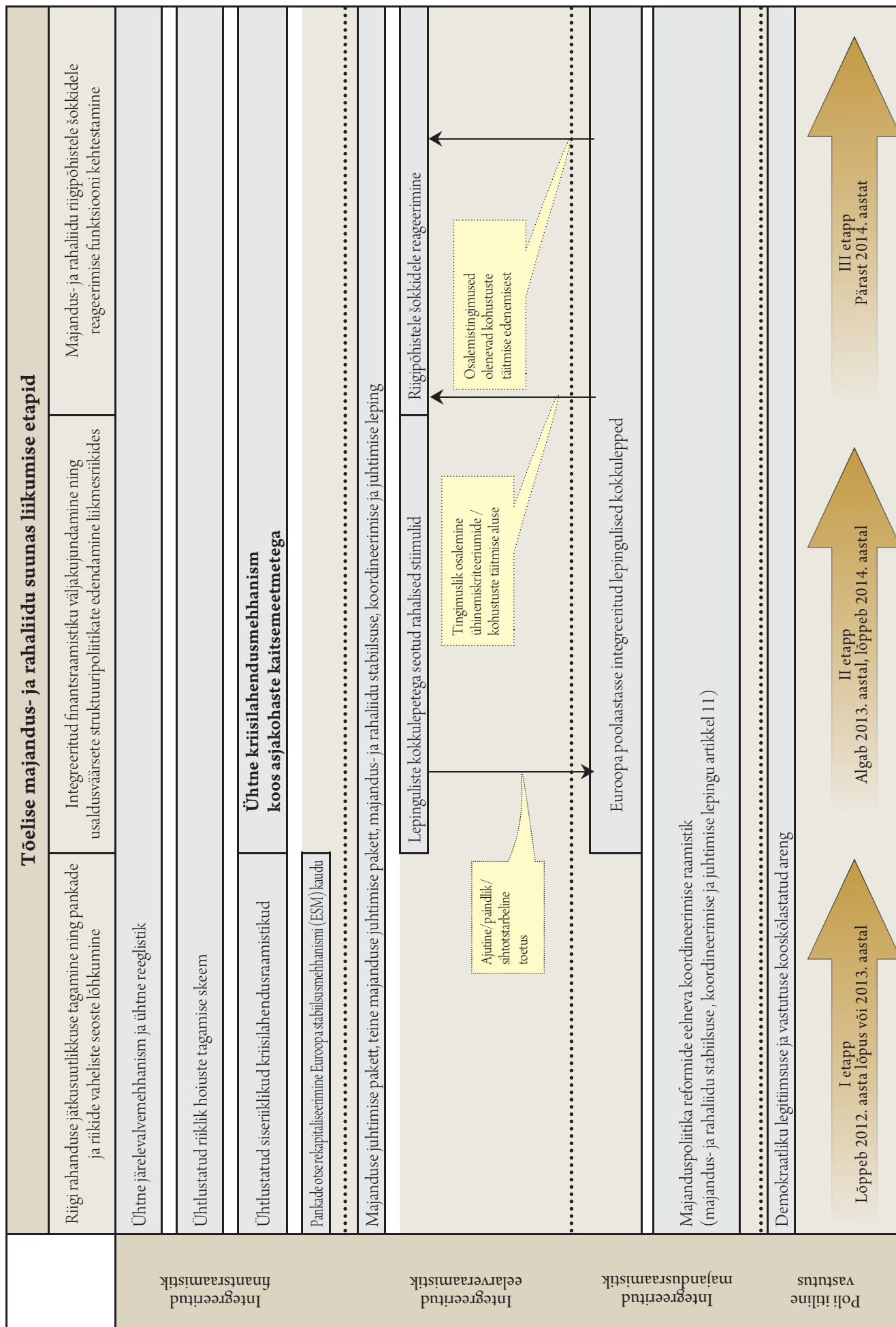
riikide parlamentide ja Euroopa Parlamendi vahelise koostöö taseme suurendamiseks, mis põhinevad näiteks majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artiklil 13 ning aluslepingutele lisatud protokollil 1, saaksid anda panuse demokraatliku legitiimsuse ja vastutuse tugevdamisse. Nende täpse korralduse ja toimimisviisi määravad ühiselt kindlaks Euroopa Parlament ja liikmesriikide parlamentid.

Kolmandaks peaks majandus- ja rahaliidu uue fiskaalvõimekuse loomine samuti kaasa tooma piisavad kokkulepped, mis tagavad selle täieliku demokraatliku legitiimsuse ja vastutuse. Selliste kokkulepete üksikasjad olenevad suuresti fiskaalvõimekuse erijoontest, sealhulgas selle rahastamisallikatest, otsuste tegemise protsessidest ja tegevuse ulatusest.

Kõigele lisaks on kriis näidanud vajadust tugevdada mitte üksnes majandus- ja rahaliidu järelevalveraamistikke, vaid ka selle suutlikkust teha kiiresti rakendusotsuseid, millega parandatakse halbadel aegadel kriisijuhtimist ja headel aegadel majanduspoliitika kujundamist. Varasema ülesehituse puudujääkide tulemusena on sõlmitud mõned valitsustevahelised kokkulepped, kuid lõpuks tuleks need integreerida Euroopa Liidu õigusraamistikku. See on juba ette nähtud majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu alusel ning seda võib kavandada ka muudel juhtudel. Euroopa tasandi suutlikkuse tugevdamine majandus- ja rahaliidu jaoks majanduspoliitika rakendusotsuste tegemiseks on ülimalt oluline. Arvestades seda, et majandus- ja rahaliit areneb pangandus-, fiskaal- ja majandusliidu suunas, tuleks muuta ühtseks ka majandus- ja rahaliidu väline esindatus.

Lõpptulemusena nõuavad need üldiselt Euroopa Liidu ja konkreetset majandus- ja rahaliidu tehtavad kaugeleulatuvad muudatused liikmesriikide ühtset ettekujutust eesmärgist, tugevat sotsiaalset ühtekuuluvust, Euroopa Parlamendi ja riikide parlamentide aktiivset osalemist ning dialoogi taasjalustamist sotsiaalpartneritega. Protsessi avatus ja läbipaistvus ning selle tulemus on tõelise majandus- ja rahaliidu suunas liikumisel otsustava tähtsusega.

EUROOPA ÜLEMKOGU – 13.–14. DETSEMBER 2012

Euroopa Ülemkogu leppis kokku majandus- ja rahaliidu väljakujundamise tegevuskavas, tuginedes suuremale integreeritusele ja tugevdatud solidaarsusele. See protsess algab uue tõhustatud majanduse juhtimise väljakujundamise, tugevdamise ja rakendamise ning ühtse järelevalvemehhanismi ning pankade maksevõime taastamise ja kriisilahenduse ja hoiuste tagamise uute eeskirjade vastuvõtmisega. See viiakse lõpule ühtse kriisilahendusmehhanismi loomisega. 2013. aasta juunis arutab Euroopa Ülemkogu täiendavalt mitmeid muid olulisi küsimusi, mis käsitlevad siseriiklike reformide koordineerimist, majandus- ja rahaliidu sotsiaalset mõõdet, konkurentsivõime ja majanduskasvu edendamiseks vastastikku kokkulepitud lepingute teostatavust ja tingimusi, solidaarsusmehhanisme ning meetmeid, mille eesmärk on edendada ühtse turu süvendamist ja kaitsta selle terviklikkust. Kogu protsessi jooksul tagatakse demokraatlik legitiimsus ja vastutus.

Euroopa Ülemkogu alustas komisjoni iga-aastase majanduskasvu analüüsi põhjal tööd 2013. aasta Euroopa poolaastaga. Ülemkogu otsustas käivitada töö ELi ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika edasiarendamisega ning tuleb selle teema juurde tagasi 2013. aasta detsembris.

* * *

I. MAJANDUSPOLIITIKA

Majandus- ja rahaliidu väljakujundamise tegevuskava

1. Pidades silmas majandus- ja rahaliidu ees seisvaid fundamentaalseid väljakutseid, tuleb seda tugevamaks muuta, et tagada majanduslik ja sotsiaalne heaolu ja stabiilsus ning jätkusuutlik heaolu. Majanduspoliitikad peavad olema täielikult suunatud tugeva, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu edendamisele, fiskaaldistsipliini tagamisele, konkurentsivõime tugevdamisele ja tööhõive, eelkõige noorte tööhõive suurendamisele, et Euroopa jääks äärmiselt konkurentsivõimeliseks sotsiaalseks turumajanduseks ja et säilitada Euroopa sotsiaalne mudel.
2. Majandus- ja rahaliidu tugevdamine ei tähenda üksnes selle ülesehituse lõpuleviimist, vaid ka diferentseeritud, majanduskasvu soodustavate ja usaldusväärsete fiskaalpoliitikate elluviimist. Pidades täielikult kinni stabiilsuse ja kasvu pakti, võib pakti ennetavate meetmete osas kasutada täielikult ELi olemasoleva fiskaalraamistiku pakutavaid võimalusi, et vajadus tulutoovate avaliku sektori investeeringute järele oleks tasakaalus fiskaaldistsipliini eesmärkidega.
3. Pärast vahearuaruande esitamist 2012. aasta oktoobris on Euroopa Ülemkogu eesistuja tihedas koostöös komisjoni presidendi, Euroopa Keskpannga presidendi ja eurorühma esimehega koostanud konkreetse ja tähtjalise tegevuskava tõelise majandus- ja rahaliidu saavutamiseks. Euroopa Ülemkogu võtab teadmiseks komisjoni koostatud tegevuskava, milles esitatakse asjakohaste küsimuste põhjalik analüüs koos hinnanguga nende õiguslikele aspektidele. Samuti võtab ülemkogu teadmiseks Euroopa Parlamendi
4. panuse. Euroopa Ülemkogu määrab kindlaks järgmised sammud majandus- ja rahaliidu väljakujundamise protsessis, mis tugineb euroala liikmesriikide suuremale integreeritusele ja tugevamale solidaarsusele.
5. Majandus- ja rahaliidu väljakujundamise protsess põhineb ELi institutsioonilisel ja õigusraamistikul. See on ühisraha mittekasutatavate liikmesriikide jaoks avatud ja läbipaistev. Kogu protsessi käigus austatakse täielikult ühtse turu terviklikkust, sealhulgas erinevates esitatavates seadusandlikes ettepanekutes. Samavõrra oluline on tagada võrdsed võimalused ühtses järelevalvemehhanismis osalevatele ja mitteosalevatele liikmesriikidele.
6. Viivitamatuks prioriteediks on kujundada välja ja rakendada tugevam majanduse juhtimise raamistik, sealhulgas majanduse juhtimise pakett, majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise leping ning teine majanduse juhtimise pakett. Pärast otsustavat edasiminekut teise majanduse juhtimise paketi põhielementide osas kutsub Euroopa Ülemkogu kaasseadusandjaid üles paketi kiiresti vastu võtma.
7. Samavõrra kiiresti tuleb liikuda integreerituma finantsraamistiku suunas, mis aitab taastada normaalse laenuandmise, parandada konkurentsivõimet ja aitab vajalikul määral kohandada meie riikide majandust.
8. Ühtne järelevalvemehhanism on oluline kvalitatiivne samm integreeritud finantsraamistiku suunas. Euroopa Ülemkogu tervitab nõukogus 13. detsembril saavutatud kokkulepet ja kutsub kaasseadusandjaid üles jõudma kiiresti kokkuleppele, nii et võimaldada see võimalikult kiiresti

- rakendada. Ülemkogu kordab taas, kui tähtsad on pankade kapitalinõuete uued eeskirjad (kapitalinõuete direktiiv ja määrus), mis on esmane prioriteet ühtse reeglistiku väljatöötamise jaoks, ning kutsub kõiki pooli üles tegema tööd nende kokkuleppimiseks ja kiireks vastuvõtmiseks.
8. Euroopa Ülemkogu kutsub kaasseadusandjaid tungivalt üles jõudma pankade maksevõime taastamise ja kriisilahenduse direktiivis ning hoiuste tagamise skeemi direktiivis kokkuleppele enne 2013. aasta juunit; nõukogu võiks saavutada kokkuleppe 2013. aasta märtsi lõpuks. Kui need direktiivid on vastu võetud, peaksid liikmesriigid need esmajärjekorras rakendama.
  9. Euroopa Ülemkogu jääb ootama, et komisjon esitab kiiresti järelemeetmed ELi pangandussektori struktuuri käsitleva kõrgetasemelise eksperdirühma ettepanekutele.
  10. On ülimalt oluline murda pankade ja riikide vaheline nõiaring. Tulenevalt 2012. aasta juunis euroala tippkohtumisel tehtud avaldusest ja Euroopa Ülemkogu 2012. aasta oktoobri järeldustest tuleks võimalikult kiiresti 2013. aasta esimesel poolel leppida kokku tegevusraamistik, sealhulgas varasemast päritud probleemse vara määratluses, nii et ajaks, mil toimiv ühtne järelevalvemehhanism on kehtestatud, saab Euroopa stabiilsusmehhanism korralist otsust järgides võimaluse pankasid otse rekapitalizeerida. Seda tehakse täielikus kooskõlas ühtse turuga.
  11. Olukorras, kus pangandusjärelevalve antakse tulemuslikult üle ühtsele järelevalvemehhanismile, osutub vajalikuks ühise kriisilahendusmehhanismi olemasolu, kellel on vajalikud volitused tagamaks, et iga osaleva liikmesriigi panga kriisi saaks lahendada asjakohaste vahenditega. Seetõttu tuleks kiirendada tööd pankade maksevõime taastamise ja kriisilahenduse direktiivi ja hoiuste tagamise skeemi direktiivi ettepanekutega, et need saaks võtta vastu kooskõlas punktiga 8. Nendes küsimustes on tähtis tagada õiglane tasakaal päritoluriikide ja vastuvõtivate riikide vahel. Komisjon esitab 2013. aasta jooksul ettepaneku ühtses järelevalvemehhanismis osalevate liikmesriikide ühtse kriisilahendusmehhanismi kohta, mille kaasseadusandjad vaatavad läbi esmajärjekorras, kavatsusega võtta see vastu praeguse parlamendi koosseisu ametiaja jooksul. See peaks kindlustama finantsstabiilsuse ja tagama tulemusliku raamistiku finantseerimisasutuste kriiside lahendamiseks, kaitstes samas maksumaksjaid pangakriiside kontekstis, Ühtne kriisilahendusmehhanism peaks tuginema finantssektori enda panustel ja sisaldama asjakohaseid ja tõhusaid kaitsemeetmeid. Need kaitsemeetmed peaksid olema keskpikas perioodis fiskaalselt neutraalsed, tagades, et avaliku sektori abi saadakse tagasi finantssektorile kehtestatud tagantjärele kogutavate tasude kaudu.
  12. Et majandus- ja rahaliit tagaks majanduskasvu, konkurentsivõime ülemaailmses kontekstis ja tööhõive ELis ja eriti euroalal, tuleb täiendavalt analüüsida mitmeid muid olulisi majanduspoliitika koordineerimise ja euroala majanduspoliitika suunistega seotud küsimusi, sealhulgas meetmeid, mille eesmärk on edendada ühtse turu süvendamist ja kaitsta selle tervikkust. Selleks esitab Euroopa Ülemkogu eesistuja tihedas koostöös komisjoni presidendiga ja pärast liikmesriikidega konsulteerimist 2013. aasta juuniku Euroopa Ülemkogule võimalikud meetmed ja tähtajalise tegevuskava järgmiste küsimuste kohta:
    - a) siseriiklike reformide koordineerimine: osalevaid liikmesriike kutsutakse üles tagama kooskõlas majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artikliga 11, et kõik nende kavandatavad peamised majanduspoliitika reformid arutatakse eelnevalt läbi ja vajadusel koordineeritakse omavahel. Niisugune koordineerimine hõlmab ELi institutsioone, nagu sel puhul nõuab ELi õigus. Komisjon on teatanud oma kavatsusest esitada ettepanek raamistiku kohta olulisemate majanduspoliitika reformide eelnevals koordineerimiseks Euroopa poolaasta raames;
    - b) majandus- ja rahaliidu sotsiaalne mõõde, sealhulgas sotsiaalne dialoog;
    - c) konkurentsivõime ja majanduskasvu edendamiseks vastastikku kokkulepitud lepingute teostatavus ja tingimused: individuaalsed lepinguliste suhete süsteemid ELi institutsioonidega peaksid suurendama omalust ja tulemuslikkust. Niisugused lepinguliste suhete süsteemid peaksid olema diferentseeritud olenevalt iga liikmesriigi konkreetsest olukorrast. Nendega hõlmatakse kõik euroala liikmesriigid, kuid ka euroalavälised riigid võivad otsustada seada sisse sarnased süsteemid;
    - d) solidaarsusmehhanismid, mis võivad tugevdada nende liikmesriikide jõupingutusi, kes sõlmivad niisugused konkurentsivõimet ja majanduskasvu edendavad lepingulised suhted.
  13. Euroala juhtimist tuleks täiendavalt parandada, tuginedes majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingule ning võttes arvesse 26. oktoobri 2011. aasta euroala tippkohtumisel tehtud avaldust. Euroala riigipäid ja valitsusjuhte kutsutakse üles võtma 2013. aasta märtsi kohtumisel vastu oma kohtumiste kodukorra, pidades täielikult kinni majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artikli 12 lõikest 3.
  14. Kogu protsessi vältel jääb üldiseks eesmärgiks tagada demokraatlik legitiimsus ja vastutus sellel tasandil, mille otsuseid langetatakse ja ellu viiakse. Iga uue sammuga majanduse juhtimise tugevdamiseks peavad kaasnema täiendavad meetmed suurema legitiimsuse ja vastutuse tagamiseks. Riiklikul tasandil nõuaks fiskaal- ja

majanduspoliitika raamistike edasine integreerimine, et liikmesriigid tagaksid oma parlamendi asjakohase kaasamise. Poliitikakujundamise edasise integreerimise ja pädevuste suurema ühendamisega peab kaasnema Euroopa Parlamendi samavõrra suurem osalemine. Uued mehhanismid riikide parlamentide ja Euroopa Parlamendi vahelise koostöö taseme suurendamiseks, mis on kooskõlas stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artikliga 13 ning aluslepingutele lisatud protokolli nr 1, saavad anda panuse sellesse protsessi. Euroopa Parlament ja riikide parlamendid määravad koos kindlaks oma esindajate konverentsi korralduse ja edendamise, et arutada majandus- ja rahaliiduga seotud küsimusi.

Iga-aastane majanduskasvu analüüs

15. Euroopa Ülemkogu kiidab komisjoni **iga-aastase majanduskasvu analüüsi** õigeaegse esitamise eest, mis käivitab 2013. aasta Euroopa poolaasta. Ülemkogu nõustub, et liikmesriikide ja Euroopa tasandi pingutused 2013. aastal peaksid endiselt keskenduma 2012. aasta märtsis kokkulepitud viiele prioriteedile:
  - diferentseeritud ja majanduskasvu soodustava eelarve konsolideerimise jätkamine,
  - tavapärase laenude andmise taastamine majanduses,
  - majanduskasvu ja konkurentsivõime edendamine,
  - võitlus töötuse ja kriisi sotsiaalsete tagajärgedega ning
  - avaliku halduse moderniseerimine.
16. Nõukogu analüüsib iga-aastase majanduskasvu paketti põhjalikumalt kooskõlas järgmise eesistujariigi esitatud tegevuskavaga ja 2012. aasta Euroopa poolaastast saadud õppetunde käsitlevas eesistujariigi aruandes esitatud soovitusi järgides, eesmärgiga esitada oma seisukohad 2013. aasta märtsi Euroopa Ülemkogule. Euroopa Ülemkogu lepib seejärel kokku liikmesriikide stabiilsus- ja lähenemisprogrammide ja riiklike reformikavade jaoks ning ELi juhtalgatuste rakendamiseks vajalikes suunistes Komisjonil palutakse lisada oma järgmisesse iga-aastasessa majanduskasvu analüüsi hinnang tööturu ja tooteturu toimimise kohta, et edendada töökohtade loomist ja majanduskasvu.
17. **Ühtse turu** väljakujundamine saab anda suure panuse majanduskasvu ja töökohtade loomisesse ning see on üks põhielemente, kuidas EL reageerib finants-, majandus- ja sotsiaalkriisile. Euroopa Ülemkogu tegi ülevaate ühtse turu akti I prioriteetsetest ettepanekutest ning tervitas osalevate liikmesriikide vahel ühtse patendi osas saavutatud kokkulepet, samuti kokkulepet vaidluste kohtuvälise lahendamise ja tarbijavaidluste veebipõhise lahendamise suhtes. Ülemkogu kutsus kaasseadusandjaid üles jõudma ühtse turu akti I veel lõpetamata toimikutes kokkuleppele nii kiiresti kui võimalik. Eelkõige tuleks kiirendada tööd seoses

kutsekvalifikatsioonide, riigihangete, töötajate lähetamise ning e-allkirja ja e-identimisega. Ühtse turu akti II osas kutsus Euroopa Ülemkogu komisjoni üles esitama kõik peamised ettepanekud 2013. aasta kevadeks. Ülemkogu kutsus nõukogu ja Euroopa Parlamenti üles seadma need ettepanekud kõige olulisemaks prioriteediks, eesmärgiga võtta need vastu hiljemalt praeguse parlamendi koosseisu ametiaja lõpuks. Samuti on oluline võtta kiiresti meetmeid kooskõlas teenuste direktiivi rakendamist ja ühtse turu juhtimist käsitlevate komisjoni teatistega. Euroopa Ülemkogu jälgib ka edaspidi hoolikalt kõiki ühtse turu ettepanekutega seotud edusamme.

18. Euroopa Ülemkogu kutsus üles vaatama kiiresti läbi komisjoni teatise aruka reguleerimise kohta ning jääb ootama esimese VKEde tulemustabeli avaldamist. Euroopa Ülemkogu tervitab komisjoni ettepanekuid, mis käsitlevad regulatiivse koormuse vähendamist ja nende määruste kõrvalejätmist, mis ei ole enam otstarbekad arukat reguleerimist käsitleva komisjoni üldise lähenemisviisi suhtes. Ülemkogu jääb ootama konkreetseid edusamme ja vastavat aruannet 2013. aasta märtsi kohtumiseks.
19. Tuletades meelde riigipeade ja valitsusjuhtide 2012. aasta jaanuari avaldust ja oma märtsi, juuni ja oktoobri kohtumiste järeldusi, tunnustab Euroopa Ülemkogu aasta jooksul tehtud edusamme **noorte tööhõivet** käsitleva tervikliku ELi lähenemisviisi väljatöötamise suunas. Ülemkogu kutsus nõukogu üles kaaluma viivitamata noorte tööhõivepaketi ettepanekuid, eelkõige eesmärgiga võtta vastu soovitus noortegarantii kohta 2013. aasta alguses, võttes samas arvesse riikide olukordi ja vajadusi. Ülemkogu kutsus komisjoni üles viima kiiresti lõpule töö praktika kvaliteetdiraamistikuga, looma õpipoisiõppe liidu ning esitama uue EURESe määruse ettepaneku. Ülemkogu, liikmesriigid ja komisjon peaksid kiiresti tagama järelmeetmete võtmise komisjoni teatisele „Hariduse ümbermõtestamine”.

II. MUUD KÜSIMUSED

Ühine julgeoleku- ja kaitsepoliitika

20. Euroopa Ülemkogu tuletab meelde oma 2008. aasta detsembri järeldusi ning märgib, et nüüdisaegses muutavas maailmas eeldatakse Euroopa Liidult suurema vastutuse võtmist rahvusvahelise rahu ja julgeoleku säilitamise eest, et tagada oma kodanike julgeolek ja oma huvide edendamine.
21. Sellega seoses on Euroopa Ülemkogu jätkuvalt pühendunud sellele, et muuta ühine julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP), mis kujutab endast ELi käegakatsutavat panust rahvusvahelisse kriisiohjamisse, veelgi tulemuslikumaks. EL täidab tähtsat rolli nii oma naabruses kui ka ülemaailmselt. Euroopa Ülemkogu tuletab meelde, et ÜJKP missioonid

ja operatsioonid on oluline osa ELi terviklikust lähenemisviisist kriisipiirkondades, nagu Lääne-Balkani riigid, Aafrika Sarv, Lähis-Ida, Sahel, Afganistan ja Lõuna-Kaukaasia, ning on jätkuvalt pühendunud suurendama nende missioonide ja operatsioonide toimimise tõhusust ja tulemuslikkust. Ülemkogu tuletab samuti meelde, et ÜJKP missioone ja operatsioone tuleks viia läbi tihedas koostöös muude asjaomaste rahvusvaheliste osalejatega, nagu ÜRO, NATO, OSCE ja Aafrika Liit, ning partnerriikidega vastavalt igast konkreetselt olukorrast tulenevale vajadusele. Sellega seoses on eriti oluline tõhustada koostööd huvitatud partneritega ELi naabruses.

22. Euroopa Ülemkogu rõhutab, et julgeolekualaste kohustuste täitmiseks peavad ELi liikmesriigid olema valmis looma tulevikule orienteeritud võimeid, sealhulgas nii tsiviil- kui ka kaitsevaldkonnas. Euroopa Ülemkogu rõhutab, et praegused rahalised piirangud on toonud esile vajaduse kiiresti tugevdada Euroopa koostööd eesmärgiga arendada sõjalisi võimeid ja kõrvaldada olulised puudujäägid, sealhulgas hiljutiste operatsioonide käigus tuvastatud puudujäägid. Ülemkogu toonitab ka seda, et selline koostöö võib tuua kasu tööhõivele, majanduskasvule, innovatsioonile ja tööstusalasele konkurentsivõimele Euroopa Liidus.
23. Euroopa Ülemkogu kutsub üles kõrget esindajat, kes tegutseks eelkõige Euroopa välisteenistuse ja Euroopa Kaitseagentuuri kaudu, ja komisjoni, kes kõik tegutsevad kooskõlas oma vastavate kohustustega ja teevad vajaduse korral tihedalt koostööd, töötama välja uusi ettepanekuid ja meetmeid, et tugevdada ÜJKP-d ja parandada vajalike tsiviil- ja sõjaliste võimete kättesaadavust, ning esitama selliste algatuste kohta aruande hiljemalt 2013. aasta septembriks, pidades silmas Euroopa Ülemkogu 2013. aasta detsembri kohtumist. Liikmesriigid kaasatakse tihedalt kogu sellesse protsessi.
24. Selleks toob Euroopa Ülemkogu muu hulgas esile järgmised küsimused.

ÜJKP tulemuslikkuse, nähtavuse ja mõju suurendamine, tehes selleks järgmist:

- arendades edasi terviklikku lähenemisviisi konfliktide ennetamisele, kriisiohjamisele ja stabiliseerimisele, sealhulgas arendades esilekerkivatele julgeolekuprobleemidele reageerimise suutlikkust;
- tugevdades ELi suutlikkust mobiliseerida õiged tsiviil- ja sõjalised võimed ning õige personal kiiresti ja tõhusalt kogu kriisiohjamistegevuse ulatuses.

Kaitsevõimete arendamise kiirendamine, tehes selleks järgmist:

- määrates kindlaks praegused liigsused ja võimete puudujäägid ning seades Euroopa tsiviil- ja sõjaliste võimetega seonduvad tulevased vajadused tähtsuse järjekorda;
- hõlbustades süstemaatilisemat ja pikaajalisemat Euroopa kaitsekoostööd, sealhulgas sõjaliste võimete ühiskasutuse kaudu; ning sellega seoses kaaludes süstemaatiliselt koostöö tegemist liikmesriikide siseriikliku kaitseplaneerimise algetappidest peale;
- soodustades kahepoolsete, allpiirkondlike, Euroopa ja mitmepoolsete algatuste, sealhulgas ELi nn ühiskasutuse ja NATO nn aruka kaitse vahelist sünergiaat.

Euroopa kaitsetööstuse tugevdamine, tehes selleks järgmist:

- arendades välja integreerituma, jätkusuutlikuma, innovaatilisema ja konkurentsivõimelisema Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi;
  - luues suurema sünergia vastavalt tsiviil- ja sõjalise valdkonna teadus- ja arendustegevuse vahel; edendades hästi toimivat kaitseturgu, mis on avatud VKEdele ja mis saab kasu nende antavast panusest, eelkõige riigihankeid käsitleva direktiivi ja kaitseotstarbeliste toodete ELi sisest vedu käsitleva direktiivi tõhustamise kaudu.
25. Euroopa Ülemkogu vaatab 2013. aasta detsembris läbi nende eesmärkide saavutamisel tehtud edusammud, hindab olukorda ning annab ülemkogu eesistuja soovitude alusel suunised, sealhulgas seab prioriteedid ja ajakavad, eesmärgiga tagada Euroopa julgeolekualaste kohustuste täitmisele suunatud ELi jõupingutuste tulemuslikkus.

Piirkonnastrateegiad

26. Tuletades meelde oma 2011. aasta juuni järeldusi ning võttes arvesse nõukogu 13. aprilli 2011. aasta järeldustes ette nähtud makropiirkondlike strateegiate hindamist, jääb Euroopa Ülemkogu ootama, et komisjon esitab enne 2014. aasta lõppu uue Aadria mere ja Joonia mere piirkonda käsitleva ELi strateegia. Ülemkogu kutsub samuti üles viima kiiresti ellu ELi Läänemere piirkonna läbivaadatud strateegia. Selleks et tõhustada koostööd naaberriikidega, innustab Euroopa Ülemkogu nõukogu võtma lisameetmeid, et kasutada täiel määral põhjamõõdet ja selle partnerlusi.

Laienemine ning stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsess

27. Euroopa Ülemkogu kiidab heaks ja kinnitab nõukogu poolt 11. detsembril vastu võetud järeldused laienemise ning stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi kohta.

Süüria

28. Euroopa Ülemkogu kohutab üha halvenev olukord Süürias. Ülemkogu kinnitab nõukogu poolt 10. detsembril vastu võetud järeldused. Euroopa Ülemkogu tervitab samuti

12. detsembril 2012 Marrakešis toimunud Süüria Rahva Sõprade Grupi neljanda ministritasandi kohtumise tulemusi. Euroopa Ülemkogu teeb välisasjade nõukogule ülesandeks uurida kõiki võimalusi, kuidas toetada ja aidata opositsiooni ning võimaldada suuremat toetust tsiviiliskaitsele. Euroopa Ülemkogu kordab oma seisukohta,

et Süürias on vajalik poliitiline üleminek tuleviku suunas ilma president Assadi ja tema ebaseadusliku režiimita. Me toetame tulevikku, mis on demokraatlik ja kaasav ning kus toetatakse täielikult inimõigusi ja vähemuste õigusi. Euroopa Ülemkogu käsitleb olukorda Süürias ka edaspidi esmatahtsa küsimusena.

Koostanud nõukogu peasekretariaat

Euroopa Ülemkogu 2012. aastal

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus

2013 – 76 lk – 21,0 × 29,7 cm

ISBN 978-92-824-3758-2

doi:10.2860/58301

ISSN 1977-3161

Fotode autoriõigused

© Euroopa Liit

Lehekülg 11:

3. © La Moncloa, Spanish Government

4. © Andy Wenzel, BKA/HBF, 2012

5. © SIP/Charles Caratini, all rights reserved

7. © Avo Seidelberg, Estonian Parliament, 2012

8. © Toms Norde, Latvian State Chancellery

11. © ANP – Lampen, Jerry

12. © Maciej Śmiarowski/KPRM

Lehekülg 18:

© Yves Logghe/Associated Press/Reporters

Lehekülg 22:

1. © Andy Rain/PA Wire – Prime Minister Office

2. © Greek Government, New Democracy, 2012

3. © Finnish Prime Minister Office

6. © Gergely Botár, kormany.hu

8. © Andy Wenzel, BKA/HBF, 2012

Rue de la Loi/ Wetstraat 175
1048 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË
Tel. +32 22816111

www.european-council.europa.eu

Väljaannete talitus

doi:10.2860/58301

ISSN 1977-3161